

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 21. RUJNA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 239

Informativno-politički tjednik. Izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

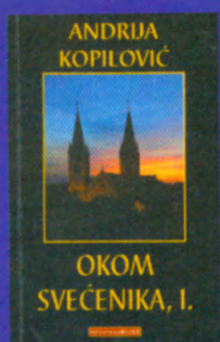

Manjinskim vijećima istekli mandati

ZAKON U PRIPREMI

INTERVJU

TOMISLAV KETIG

400 dinara

400 dinara

400 dinara

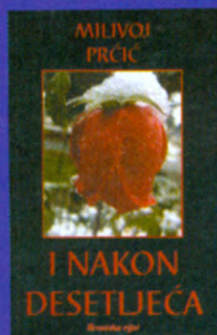
300 dinara

200 dinara

300 dinara

200 dinara

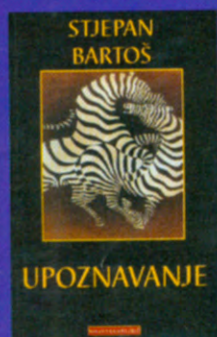
300 dinara

200 dinara

300 dinara

300 dinara

300 dinara

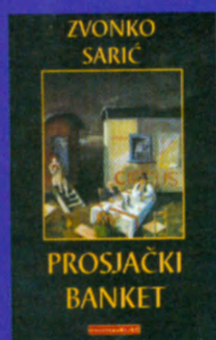
300 dinara

200 dinara

300 dinara

300 dinara

400 dinara

HRVATSKARIJEČ

Naručite knjigu!

Dostava preporučenom poštom, plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime:

Ulica i broj:

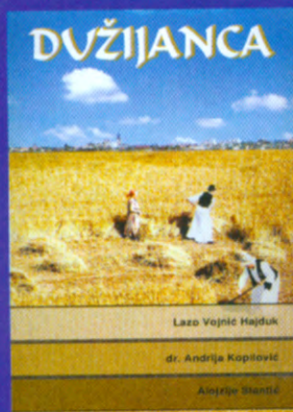
Poštanski broj, mjesto i država:

Telefon i e-mail:

Ovim neopozivo naručujem knjigu:

1., komada
2., komada
3., komada
4., komada
5., komada

Vlastoručni potpis:

5000 dinara

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija Mandić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

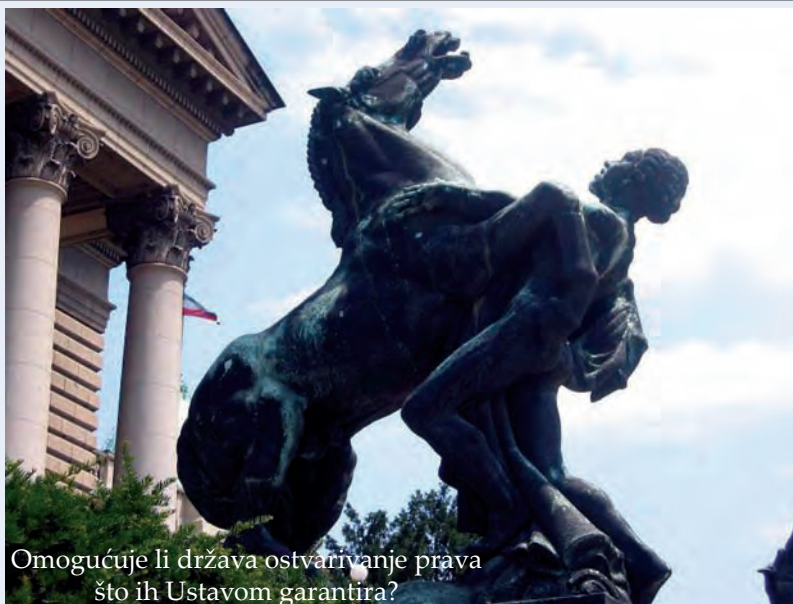
Kašnjenje

Ustav Srbije priznao je nacionalnim manjinama pravo na obrazovanje i informiranje na materinjem jeziku, pravo na kulturnu autonomiju i samoupravu, a država je ratificirala međunarodne instrumente zaštite nacionalnih manjina. Međutim još uvijek nisu riješena niti osnovna pitanja položaja manjinskih samouprava, izbora njihovih članova, nadležnosti i ovlasti i financiranja, jer se na zakon koji bi regulirao ova pitanja čeka već previše dugo. Prema ocjenama beogradskog »Centra za istraživanje etniciteta« i postojeći Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina »je potrošio demokratski potencijal koji je imao na početku demokratske tranzicije, a njegove izmjene ili donošenje novog zakona koji bi omogućio nesmetano funkcioniranje samouprave nacionalnih manjina odvijaju se nedopustivo sporo«. Problem normativnog uređenja položaja nacionalnih manjina, dakle, još uvijek nije riješen. Prijedlozi zakona se tek pripremaju a kad će dospjeti u skupštinsku proceduru još uvijek je neizvjesno.

S druge strane, u situaciji kada će se, kako se čini, još izvjesno vrijeme čekati na zakone koji su već davno trebali biti doneseni, skupina roditelja je, kako su sami definirali, nakon duljih priprema i dogovora »tijekom kojih su mnogi od roditelja trebali prevladati i najosnovnije strahove zbog posljedica tragičnih srpsko-hrvatskih odnosa 1990-ih godina« zatražila ostvarivanje prava na školovanje na materinjem, hrvatskom, jeziku za svoju djecu. Uputili su zahtjev mjerodavnim tijelima za otvorenjem odjela za učenike koji kreću u sedmi razred osnovne škole, u školi u kojoj za to postoje uvjeti, i još uvijek čekaju odgovor. Roditelji su istaknuli kako pripadaju manjini kojoj je i samo pravo na postojanje priznato tek prije pet godina i koja tek izgrađuje vlastite manjinske institucije, za razliku od drugih brojnijih manjina u Vojvodini, koje ova svoja prava ostvaruju desetljećima unatrag. Tako niti njihova djeca kad su se upisivala u prvi razred nisu imala mogućnost školovati se na materinjem jeziku te roditelji smatraju kako administrativne prepreke ne bi smjele onemogućiti njihovu djecu da to pravo iskoriste u nastavku školovanja.

Ako se kašnjenje roditelja s inicijativom za formiranjem sedmog razreda, i može obrazložiti nesnalaženjem u administrativnim procedurama ili strahovima, čime se može obrazložiti kašnjenje s donošenjem neophodnih zakona koji trebaju pravno urediti i unaprijediti položaj nacionalnih manjina?

J. D.

Omogućuje li država ostvarivanje prava
što ih Ustavom garantira?

U pripremi prijedlog Zakona o nacionalnim vijećima

Dug put do usvajanja zakona 6-8

Inicijativa za formiranje odjela sedmog razreda na hrvatskom jeziku u subotičkoj OŠ »Matko Vuković«

Roditelji ne odustaju 14,15

Idućeg tjedna VII. festival bunjevački pisama

Događaj za sve generacije 28

Luka Sili, nogometaš

Rodeni strijelac 43

UKRATKO

Vizne olakšice

Predstavnici EU i zemalja Zapadnog Balkana potpisali su 18. rujna u Bruxellesu sporazume o viznim olakšicama i readmisiji. Sporazumi će omogućiti da pojedine kategorije građana po jednostavnoj proceduri i besplatno dobiju vize za ulazak u zemlje EU. Olakšice se odnose na studente, znanstvenike, poslovne ljude, umjetnike, sportaše i novinare, koji će šengenske vize dobiti besplatno i na duži rok. Sporazum je u ime Srbije potpisao ministar policije Dragan Jočić, koji kaže da je to dobar znak da se odnosi Beograda i Bruxellesa kreću u dobrom pravcu. Primjena viznih olakšica stupa na snagu 1. siječnja 2008., a otvara put ka bijeloj šengen listi i mogućnost da se u zemlje EU ulazi bez viza. Za to vrijeme Srbija treba uvesti suvremene putne isprave i usvojiti te primijeniti niz zakon zakona. Sporazum o readmisiji znači da bi iz zemalja EU postupno u Srbiju moglo biti vraćeno oko 100.000 građana.

U Hrvatskoj izbori
25. studenoga

S velikom sigurnošću možemo reći da će se parlamentarni izbori održati 25. studenoga, rekao je predsjednik Sabora Vladimir Šeks, nakon sjednice Predsjedništva parlamenta. No, napomenuo je da konačnu odluku o datumu izbora donosi predsjednik države na prijedlog predsjednika najjače parlamentarne stranke i to u roku najmanje 30 dana od raspuštanja Sabora, ali ne više od 60 dana.

Šeks je sazvao saborsku sjednicu za 26. rujna, a trajat će do 12. listopada nakon čega bi Sabor trebao biti raspušten. Šeks je izvijestio i da će se na dnevnom redu predstojeće saborske sjednice naći 90 zakona, te da će zastupnici morati raditi »punom parom«.

U putovnicama imena
u originalu

Imena i prezimena pripadnika nacionalnih manjina bit će u novim putovnicama Srbije u izvornom obliku, ukoliko zastupnici usvoje zakon. To je oblik u kojemu su upisana u izvod iz matične knjige rođenih. To je amandman zastupnika Saveza vojvođanskih Mađara Laszla Varge na predloženi zakon o putnim ispravama, koji je Vlada Srbije prihvatila. Zastupnici međutim tek trebaju glasovati o tom zakonu.

Dužnosnici DZH-a u posjetu Vukovarsko-srijemskoj županiji

Početak nove suradnje

Čelnici Demokratske zajednice Hrvata, predsjednik *Dorđe Čović*, dopredsjednik *Lazar Baraković*, dopredsjednik *Dragan Hupko* i član Predsjedništva *Dejan Matlak*, prvi su službeni odlazak matičnoj domovini nakon osnutka stranke ostvarili posjetom Poglavarstvu Vukovarsko-srijemske županije.

»Činjenica da je Vukovarsko-srijemska županija jedna od županija koje se graniče s Vojvodinom, jedan je od glavnih razloga našega

posjeta. Želimo i na ovaj način dati svoj doprinos u razvijanju i građenju prijateljstva s našim ljudima u matičnoj državi«, stoji u priopćenju Demokratske zajednice Hrvata.

»Tijekom jednodnevnog posjeta dužnosnika DZH upriličeni su prijami u poglavarstvima grada Vinkovaca i grada Vukovara. U razgovoru koji je uslijedio u Vinkovcima, i jedna i druga strana suglasile su se da je ovo dobar početak jedne dulje suradnje na zajedničkim interesima. Predsjednik Skupštine Vukovarsko-srijemske županije i predsjednik Demokratske zajednice Hrvata, nakon razgovora izaslanstava, dali su izjave za Vinkovačku televiziju i izrazili zadovoljstvo održanim susretom.

Nakon protokolarnog dijela dužnosnici DZH skupa su s domaćinima posjetili Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, gdje su položili vijenac i zapalili svijeće. Posjetili su i Spomen obilježje Ovčara na kojemu su, također, položili vijenac i zapalili svijeće za nedužne žrtve.

Jednodnevni posjet završen je susretom s gradonačelnikom Iloka *Vladom Rotimom*, koji ih je informirao o glavnim znamenitostima grada Iloka. Tijekom posjeta obišli su Iločke podume gdje su se upoznali s tradicijom proizvodnje kvalitetnih sorti vina u vinogradarstvu. Kako stoji u priopćenju DZH, prigodom ovoga posjeta obećali su domaćinima iz Vukovarsko-srijemske županije uzvratiti gostoprimstvo.

Dopis Službe za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije

Oglašavanje natječaja na
hrvatskom jeziku

Služba za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije uputila je dopis Hrvatskom nacionalnom vijeću glede buduće suradnje na provođenju mjera za povećanje sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave. U dopisu se navodi: »Služba za ljudska i manjinska prava je u koordinaciji sa Službom za upravljanje kadrovima utvrdila plan aktivnosti na implementaciji Zaključka Vlade Republike Srbije o mjerama za povećanje sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, od 11. svibnja 2006. godine (Službeni glasnik RS, br. 40-2006.).

Zaključkom, u čl. 8. predviđeno je da će Služba za upravljanje kadrovima javni natječaj u dnevnom glasilu »objaviti i na jezicima nacionalnih manjina, posebice kada se oglašava popuna slobodnog radnog mjesta u područnoj jedinici državne uprave koja je obrazovana na

teritoriju na kojem pretežno i tradicionalno žive pripadnici nacionalnih manjina«.

Sukladno tome, Služba za ljudska i manjinska prava i Služba za upravljanje kadrovima stoje na stajalištu da natječaji za slobodna radna mjesta u tijelima državne uprave trebaju biti objavljeni u suradnji s nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i na jezicima nacionalnih manjina i trebaju biti objavljeni na siteu Službe za upravljanje kadrovima na jezicima nacionalnih manjina«.

Služba za ljudska i manjinska prava, pozvala je Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine na suradnju kako bi Vijeće osiguralo prevođenje na hrvatski jezik i preporučilo glasilu koje izlazi na hrvatskom jeziku kako bi se u budućnosti objavljivali natječaji za prijam u radni odnos u tijelima državne uprave, stoji u pismu, kojeg je potpisao pomoćnik direktora Službe, *Vladimir Đurić*.

► Što više odmičemo,
bliži smo provaliji.

► Problem ne mogu sagledati.
U meni je!

Dujizmi

► Dolje škole! Živjeli učenici!

► Plagijatori pokazuju
sve veću originalnost.

Petar Kuntić u Skupštini Srbije:

Ratificirati CEFTA sporazum

Drugog radnog dana nakon ljetne pauze, 12. rujna, zastupnici Skupštine Srbije završili su načelnu raspravu o izmjenama Zakona o državljanstvu i počeli razmatranje CEFTA sporazuma. Ministar ekonomije i regionalnog razvoja *Mladen Dinkić* rekao je kako ovaj dokument treba prihvatiti, jer će njegovom primjenom srpsko gospodarstvo samo profitirati. On je naglasio da će ratifikacija sporazuma o slobodnoj trgovini u Centralnoj Europi omogućiti daljnji razvoj srpske ekonomije. Na opaske zastupnice Srpske radikalne stranke *Jorgovanke Tabaković* o štetnosti ovoga sporazuma za srpsko gospodarstvo i navodnoj namjeri Vlade da zastupa pojedinačne interese, Dinkić je odgovorio da se pojedinačnim interesima ne mogu smatrati činjenice da Srbija trećinu gospodarskih i čak polovicu prehrambenih proizvoda izvozi upravo na tržišta zemalja-potpisnica CEFTE. Dinkić je podsjetio da je Srbija posljednja koja ratificira ovaj sporazum.

U raspravi o CEFTA sporazumu sudjelovao je i zastupnik *Petar Kuntić*, koji se prvi put obratio sa skupštinske govornice. Obraćajući se zastupnicima, Petar Kuntić je podsjetio kako je u glavnom gradu Rumunjske, u Bukureštu, 19. prosinca 2006. godine, 8 zemalja regije potpisalo sporazum o slobodnoj trgovini o Jugoistočnoj Europi – CEFTA i da je ovaj ugovor stupio na snagu 22. kolovoza 2007. godine, a sve zemlje potpisnice osim Srbije do sada su ratificirale sporazum.

»Tada su otvorena vrata najznačajnijem trgovinskom sporazumu poslije pada komunizma na ovim prostorima. Objektivno gledano to je najznačajniji ekonomski dogovor u povijesti regije. A zbog čega? Zato što se razvija ekonomska suradnja u regiji formiranjem zone trgovine bez carina najkasnije do 31. prosinca 2010. godine. Ubrzava se proces europskih integracija jer je regionalna suradnja preduvjet za priključenje EU. Zato je veoma važno ratificirati sporazum zbog jasne poruke da želimo i gradimo integraciju u regiji. Zatim, potrošačima u regiji osigurava se veći asortiman proizvoda. Tržište CEFTA postaje unutrašnje tržište 25 milijuna potrošača i unutar zone više neće biti carina za robu članica. Srpsko gospodarstvo bit će primorano vrlo brzo poboljšati pokazatelje uspješnosti poslovanja, produktivnost, rentabilnost, ekonomičnost proizvodnje, to jest obvezno će morati podići konkurentnost gospodarstva koje će vremenom potpuno smanjiti intervenciju i potporu države izvoznom sektoru i izvoznom lobiju. Sporazum CEFTA pridonijet

će političkoj stabilizaciji čitave regije«, rekao je Petar Kuntić, nakon čega je obrazložio izneseno:

»Poznajemo iskustvo Europske unije gdje su zemlje koje su ratovala jedne protiv drugih u II. svjetskom ratu, Francuska, Italija, Njemačka i zemlje Beneluxa, napravile 1951. godine iskorak i formirale Uniju ugljena i čelika, što je u stvari bio začetak jedne nove Europe, da bi Rimskim ugovorom 1957. godine, praktički bile otvorene perspektive europskoj integraciji.

Infrastruktura koja je građena prelazi državne granice, usuglašavaju se jedinstveni standardi i gradi se carinska unija. To sve donosi političku stabilnost u regiji. Ratificiranjem sporazuma CEFTA doista ćemo morati promijeniti i način razmišljanja kada govorimo o srpskoj ekonomiji. Morat ćemo prestati kukati kako teško ide prodaja i izvoz automobila 'Yugo', a treba vidjeti kako nam je to rumunjska tvornica 'Dacia' prodala samo u posljednjih godinu dana nekoliko tisuća automobila«, rekao je Petar Kuntić i pozvao zastupnike da se pozitivnim glasanjem izvrši ratificiranje sporazuma i time pošalje jasna i odlučna poruka susjedima i Europi da se želi integracija u regiji, a vrijeme će donijeti sve kvalitetne rezultate ovoga sporazuma.

Izlaganje argumentacije za i protiv potvrđivanja CEFTA sporazuma u Skupštini Srbije nastavilo se 13. rujna, a zastupnici će glasovanjem odlučiti o ratificiranju CEFTA sporazuma. Z. S.

UKRATKO

Podaci NATO-a o bombama

Srbija bi narednih tjedana trebala dobiti informaciju o lokacijama kasetnih bombi koje je NATO bacio tijekom svoje intervencije nad Srbijom 1999. godine, potvrđeno je u sjedištu NATO-a. Ravnatelj Centra za razminiranje Petar Mihajlović izjavio je kako se očekuje da ti podaci budu dostavljeni najkasnije do 2. listopada.

Protiv sudjelovanja na kosovskim izborima

Vlada Srbije preporučuje Srbima na Kosovu da ne sudjeluju na pokrajinskim izborima. U priopćenju izdanom nakon sjednice kaže se kako Vlada Srbije smatra da ni poslije osam godina, od kada je uvedena misija UN na Kosovu i Metohiji, nisu osigurani elementarni uvjeti za siguran i slobodan život Srba i nealbanaca u Pokrajini.

Pozivni za Crnu Goru 382

Međunarodni pozivni broj za Crnu Goru od 1. listopada bit će isključivo 382, priopćio je srpski RATEL. Kako se navodi u priopćenju Republičke agencija za telekomunikacije u Srbiji, time se završava prelazno razdoblje u kojem su za Crnu Goru paralelno korišteni pozivni brojevi 381 i 382. Srbija će, prema dogovoru resornih ministarstava dvije države, zadržati dosadašnji kod, odnosno pozivni broj 381.

Suđenje Šešelju počinje 7. 11.

Suđenje lideru Srpske radikalne stranke Vojislavu Šešelju pred Haaškim tribunalom počeo će 7. studenoga. Šešelj je optužen za zločine u Hrvatskoj, Vojvodini i Bosni i Hercegovini. Šešelj se predao Tribunalu 24. veljače 2003. godine.

Sve više srpskih turista u Hrvatskoj

Tijekom ljeta, broj srpskih turista u Hrvatskoj porastao je za 40 posto, bilo ih je više od 100.000. Autobusni promet iz Srbije prema dalmatinskim i istarskim gradovima bio je 40 posto veći nego prošle godine. Kao jedan od razloga većeg zanimanja srpskih turista navodi se i ukidanje viza.

U pripremi prijedlog Zakona o nacionalnim vijećima

Dug put do usvajanja zakona

*U pripremi nekoliko prijedloga zakona o izboru, ovlastima i financiranju nacionalnih vijeća *
Prijedlog zakona Službe za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije predviđa elektorski izbor
članova vijeća, a predstavnici hrvatske zajednice su i za alternativan, neposredan način,
za koji zajednice trebaju pripremiti manjinske biračke liste * Članovi vijeća nacionalnih manjina
i predstavnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj biraju se neposredno, tajnim glasanjem*

Pišu: Zvonko Sarić i Dušica Dulić

Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu Republike Srbije priprema nov nacrt Zakona o izboru, ovlastima i financiranju nacionalnih vijeća, a kako je Koordinacijsko tijelo manjinskih nacionalnih vijeća odbacilo prijedlog tog zakona koje je u svibnju ponudila Služba za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije, predstavnici nacionalnih manjina su se dogovorili koncem lipnja da ekspertna grupa u sastavu: dr. Marijana Pajvančić, dr. Goran Bašić i dr. Tibor Varadi do sredine kolovoza izrade kompromisni prijedlog zakona koji bi prvo razmatrala nacionalna vijeća, a zatim kao zajednički prijedlog ponudili Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu na razmatranje.

U međuvremenu, Centar za istraživanje etniciteta izradio je model zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji, a Savez vojvođanskih Mađara je izradio nacrt zakona o nacionalnim manjinama. U Subotici je 11. rujna održan sastanak Koordinacijskog tijela manjinskih nacionalnih vijeća na kome se razgovaralo o tim radnim verzijama zakona o izboru, ovlastima i financiranju nacionalnih vijeća, a dogovoreno je da će ekspertna grupa izraditi kompromisni prijedlog zakona koji će uvažiti primjedbe koje su iznesene na sastanku.

ALTERNATIVNI NAČINI IZBORA: Prema riječima potpredsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. Josipa Ivanovića, na sastanku se razgovaralo o različitim viđenjima predstavnika nacionalnih vijeća glede načina budućeg izbora članova nacionalnih vijeća.

»Dogovoreno je da prijedlog zakona sadrži alternativne načine izbora za buduće članove nacionalnih vijeća, što znači da će prijedlog zakona predviđati mogućnost neposrednih izbora, a nacionalnim vijećima bit će ostavljena i mogućnost da članove vijeća biraju posredno, dakle putem elektorskog sustava, kao što je to bio slučaj prilikom prethodnih izbora. Također je dogovoreno da prijedlog zakona predviđa i mogućnost osnivanja nacionalnih vijeća na općinskim razinama, a članove bi u slučaju,

Kada o prijedlogu Zakona o nacionalnim vijećima?: Zastupnici Skupštine Srbije

primjerice, elektorskih izbora, birali elektori iz onih mjesta u kojima žive. Ako bi u pitanju bili neposredni izbori, onda bi se na neposrednim izborima birali i članovi mjesnih nacionalnih vijeća. Mandat je nacionalnim vijećima istekao i ovaj bi se zakon trebao što brže usvojiti. Konačnu riječ će dati Skupština Srbije«, kaže dr. Josip Ivanović.

Nakon sastanka koordinator nacionalnih vijeća László Józsa kaže kako bi se za neposredne izbore za članove nacionalnih vijeća trebao pripremiti manjinski birački popis, koji bi se koristio samo za izbor članova nacionalnih vije-

ća i, po njegovu mišljenju, izravni izbori su manjinskih lista su demokratičniji.

»Dobro je što će prijedlog zakona sadržati alternativne načine izbora, jer će time svaka manjinska nacionalna zajednica moći odabrati način izbora koji je najbolji za daljnje uspješno funkcioniranje nacionalnih vijeća. Što se tiče odredaba o ovlastima i kompetencijama nacionalnih vijeća, mislim da bi na nacionalna vijeća trebalo prenijeti ovlasti za mogućnost osnivanja i vršenja upravljačkih funkcija nad institucijama, kako u području obrazovanja, tako i u području kulture i informiranja. Poznato nam

je da su određene upravljačke funkcije već u rukama nacionalnih vijeća, međutim, mislim da se sustav ovlasti nacionalnih vijeća treba razraditi, jer je to pravi put za ostvarenje kulturne autonomije nacionalnih manjina. Izrada prijedloga ekspertnog tima trebala bi se završiti za otprilike dva tjedna, nakon čega će se nacionalna vijeća izjasniti o ponuđenom prijedlogu zakona», kaže Lászlo Jozsa.

UVAŽITI PRIJEDLOGE NACIONALNIH MANJINA: Član ekspertnog tima dr. Goran Bašić kaže u izjavi za HR, kako je prijedlog modela zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina u Srbiji, koji je izradio Centar za istraživanje etniciteta iz Beograda, »vratilo manjinsku priču u javnost i institucije«.

Izravni izbori s manjinskih lista su demokratičniji: Lászlo Jozsa

»Tim je prijedlogom modela zakona izvršen pritisak i na manjine, koje su dotle bile prilično indolentne glede pitanja donošenja zakona o pravima nacionalnih manjina, ali i na institucije, jer je uslijedio nacrt zakona o izboru, ovlastima i financiranju nacionalnih vijeća koji je ponuđen od strane Službe za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije, koji je odbačen od strane Koordinacijskog tijela manjinskih nacionalnih vijeća. Nakon toga, bilo je posve logično da nacionalne manjine daju svoj prijedlog zakona, a taj će prijedlog biti izrađen nakon rasprave i dogovora na sastanku u Subotici. Izradom tog prijedloga uradit će se novi pritisak na institucije, da se ozbiljnije razmišlja o toj temi. Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu okupilo je nekoliko stručnjaka koji trebaju pripremiti zakon o pravima nacionalnih manjina, a priprema tog zakona treba početi od prijedloga zakona koji će izraditi ekspertna grupa koju je formiralo Koordinacijsko tijelo manjinskih nacionalnih vijeća. Dakle, prijedlog zakona naše ekspertne grupe treba biti osnova

za daljnji rad ekspertne grupe koju je formiralo Ministarstvo, kako bi se došlo do relevantnog zakona. Ekspertna grupa Ministarstva treba izraditi prijedlog zakona koji odgovara nacionalnim manjinama, a ne nekoj političkoj stranci ili državi«, kaže dr. Goran Bašić.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Branko Horvat kaže kako će sazvati sjednicu HNV-a nakon što u ured Vijeća službeno stigne prijedlog zakona koji je izradila ekspertna grupa, te će vijećnici na sjednici raspravljati o tom prijedlogu i dati eventualne primjedbe, a nastojat će se organizirati i šira rasprava da bi i ostale hrvatske institucije zauzele stav o prijedlogu zakona.

MIŠLJENJA O IZBORNOM SUSTAVU: Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, zastupnik u Skupštini Srbije i vijećnik HNV-a Petar Kuntić, koji je i član Odbora za međunarodne odnose Skupštine Srbije, kaže kako je taj skupštinski odbor od Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu zatražio informaciju u kojoj je fazi proces izrade zakona kojim će se urediti ovlasti manjinskih nacionalnih vijeća i kada se očekuje da će prijedlog tog zakona biti dostavljen Skupštini Srbije na usvajanje.

»Od Ministarstva je stigao odgovor da je održano više sastanaka s ekspertima, na kojima se razgovaralo o mogućnosti buduće suradnje na izradi tog novog nacrt zakona o nacionalnim vijećima. U idućem razdoblju, koje nije definirano, pristupit će se izradi i završiti tekst zakona. Po mojim saznanjima, još nema naznaka hoće li zakon predviđati neposredne izbore za članove nacionalnih vijeća ili elektorski izborni sustav. No, mišljenja sam da će se kad-tad morati napraviti manjinski birački popisi i to će biti dobro rješenje za izbore. Što se tiče naše, hrvatske zajednice, mišljenja sam da bi nam sada odgovarao kombinirani izborni model. U većim centrima kao što su Subotica i Sombor odgovarao bi neposredni izborni model, ali u nekim mjestima ozračje još nije takvo da bi građani bez straha otišli u mjesne zajednice i prijavljivali se kao Hrvati da bi tako kompletirali manjinske biračke liste, a to znači da bi u tim mjestima odgovarao elektorski izborni sustav. Postoji i prijedlog da se u zakonu predvidi i mogućnost osnutka mjesnih nacionalnih vijeća. To je dobar prijedlog, jer je to vid decentralizacije rada nacionalnih vijeća i zbog toga podržavam taj prijedlog«, kaže Petar Kuntić.

Predsjednik Hrvatsko-bunjevačko-šokačke stranke Blaško Temunović, mišljenja je kako je na izborima za prvi saziv HNV-a postojala zlouporaba elektorskog izbornog sustava, jer potpisi koje su prikupili elektori nisu kontrolirani.

»Neposredni izbori bili bi demokratičniji, ali je problem priprema manjinskog biračkog popisa, jer se mnogi još uvijek plaše izjasniti se Hrvatima. Ipak, smatram da bi neposredni izbori za članove Hrvatskog nacionalnog vijeća dali bolje rezultate, što bi značilo kvalitetniji rad Vijeća«, kaže Blaško Temunović.

»Pitanje ostvarivanja prava nacionalnih manjina još nije odgovarajuće zakonski riješeno. Nadam se skorom rješenju ove problematike, jer je manjinskim nacionalnim vijećima istekao mandat«, kaže predsjednik Demokratske zajednice Hrvata Đorđe Čović i ističe kako je elektorski izborni sustav u ovome trenutku bolje rješenje.

»Priprema manjinskog izbornog popisa zahtijeva puno vremena, a vremena se nema, jer su mandati nacionalnih vijeća istekli, a kasni se s prijedlogom zakonskog rješenja o izboru nacionalnih vijeća. Zbog toga mislim da je sada prihvatljiviji elektorski izborni sustav. Nadam se da će na budućim izborima u Hrvatsko nacionalno vijeće biti izabrane osobe koje su se do sada isticale kvalitetom svog rada i da će to biti mjerilo na budućim izborima, a ne politička uvjerenja i stranačka pripadnost«, kaže Đorđe Čović.

Potpredsjednik HNV-a iz Srijema Zdenko Đaković izričito zastupa mišljenje da je elektorski izborni sustav pogodniji.

»Ovdje u Srijemu postoji problem glede izjašnjavanja o hrvatskoj nacionalnoj pripadnosti. Bojim se da bi se jako mali broj Hrvata prijavio na manjinsku biračku listu. Bilo bi dobro da Hrvati imaju svoj birački popis, ali ozračje je još uvijek takvo da se ljudi plaše od izjašnjavanja da su Hrvati. Zbog toga je u ovome trenutku

Prijedlog Zakona sadrži alternativne načine izbora: dr. Josip Ivanović

elektorski izborni sustav prihvatljiviji. U hrvatskim srijemskim udrugama može se prikupiti sto potrebnih potpisa za elektora i takav izborni sustav je za sada u Srijemu svrishodan«, kaže Zdenko Đaković.

PRIJEDLOG ZAKONA DRŽAVNOGA TIJELA: Služba za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije priredila je svoj prijedlog zakona o izborima i ovlastima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, koji je odbacilo Koordinaciono tijelo manjinskih nacionalnih vijeća. Prema ovome prijedlogu, vijeća bi i nadalje trebala

birati elektorske skupštine, a pravo da budu birači imaju zastupnici u Narodnoj skupštini Republike Srbije, vijećnici koji pripadaju nacionalnoj manjini, te svaki građanin koji se izjašnjava kao pripadnik nacionalne manjine i njegovu kandidaturu podržava (u slučaju hrvatske zajednice) najmanje 50 pripadnika nacionalne manjine s biračkim pravom, ili ga kandidira jedna nacionalna organizacija ili udruženje nacionalne manjine. U slučaju nacionalne manjine čiji je broj prema rezultatima posljednjeg popisa stanovništva između 50.000 i 100.000 osoba, kao što je hrvatska zajednica, nacionalno vijeće broji najviše 25 članova. Nacionalno vijeće se i prema novome prijedlogu bira po proporcionalnom sustavu, a liste kandidata za članove nacionalnih vijeća može predložiti jedna četvrtina nazočnih birača. Birač može podržati samo jednu listu, a na listi može biti najmanje pet, a najviše onoliko kandidata koliko nacionalno vijeće ima članova. Na listi mora biti najmanje 1/3 kandidata koji nemaju prebivalište u istoj jedinici lokalne samouprave, te na listi mora biti 1/3 pripadnika slabije zastupljenog pola.

Prema Prijedlogu, manjinsko vijeće utvrđuje koje su ustanove od posebnog značaja za očuvanje i unapređivanje nacionalnog identiteta nacionalne manjine koju predstavlja; daje mišljenje o financiranju ustanova i organizacija; utvrđuje strategiju razvoja kulture nacionalne manjine na temelju usvojene strategije razvoja kulture Republike Srbije; predlaže Zavodu za zaštitu spomenika kulture mjere tehničke zaštite, sanacije, restauracije i rekonstrukcije nepokretnih kulturnih dobara od značaja za nacionalnu manjinu; daje mišljenje mjerodavnom tijelu za poslove obrazovanja, o ostvarivanju obrazovno-odgojnog rada na jeziku nacionalne manjine; predlaže nacionalno-prosvjetnom vijeću opće osnove predškolskog programa, nastavne planove i programe osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja te osnove odgojnog programa za sadržaje koji izražavaju posebnost nacionalne manjine; predlaže ministru za obrazovanje korištenje domaćih ili uvezenih udžbenika na jeziku i pismu nacionalne manjine; daje mišljenje u postupku davanja suglasnosti na pokretanje odjela na jeziku nacionalnih manjina za manje od 15 učenika; daje prijedlog Republičkoj radiodifuznoj agenciji prilikom izrade strategije razvoja radiodifuzije u Republici Srbiji i auto-

nomnoj pokrajini; utvrđuje kriterije za izbor odgovornog urednika programa na jeziku nacionalne manjine koju predstavlja; daje mišljenje i preporuke Programskom odboru Radiodifuzne agencije u svezi s pitanjima programskog sadržaja na jezicima nacionalnih manjina; predlaže jedinici lokalne samouprave uvođenje ili ukidanje službene uporabe jezika i pisma nacionalne manjine koju predstavlja; itd.

O MANJINSKIM VIJEĆIMA U HRVATSKOJ: Prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina Republike Hrvatske, nacionalne manjine u ovoj susjednoj zemlji svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu

padnici svake takve nacionalne manjine mogu izabrati vijeće nacionalnih manjina.

U vijeća nacionalnih manjina općine bira se 10 članova, u vijeća nacionalnih manjina grada bira se 15, a u vijeće nacionalnih manjina županije bira se 25 članova pripadnika nacionalne manjine. U slučajevima kada nije ispunjen barem jedan od ovih uvjeta, a na području jedinice samouprave živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, za područje ovakve jedinice samouprave bira se predstavnik nacionalnih manjina. Kandidate za članove vijeća nacionalnih manjina, odnosno kandidate za predstavnike nacionalnih manjina mogu predlagati udruge nacionalnih manjina ili najmanje 20 pripadnika nacionalne manjine s područja općine, odnosno 30 s područja grada i 50 s područja županije.

Članovi vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasanjem za razdoblje od četiri godine, a na postupak izbora i druga pitanja u svezi s njihovim izborom shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja ovih odredaba mjerodavan je popis stanovništva korigiran (uvećan ili umanjen) za onaj broj birača koji su upisani ili brisani iz popisa birača koji se sastavlja radi izbora članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

Vijeća nacionalnih manjina u jedinici samouprave imaju pravo: predlagati tijelima jedinice samouprave mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu tijelima koja ih donose; isticati kandidate za dužnosti u tijelima državne uprave i tijelima jedinica samouprave; davati mišljenja i prijedloge na programe radijskih i televizijskih postaja na lokalnoj i regionalnoj razini namijenjene nacionalnim manjinama ili na programe koji

se odnose na manjinska pitanja. Vijeća nacionalnih manjina, pak, kroz Koordinaciju vijeća nacionalnih manjina usuglašavaju stavove o pitanjima iz svog djelokruga.

Smatra se da su vijeća nacionalnih manjina osnovala Koordinaciju vijeća nacionalnih manjina za područje Republike Hrvatske kada je sporazumu o osnivanju ove koordinacije pristupilo više od polovice vijeća nacionalnih manjina područne (regionalne) samouprave.

i upravljanju lokalnim poslovima biraju putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama samouprave. U jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5 posto u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine, pri-

Novi sukob u vladajućoj srbijanskoj koaliciji

Ulazak u NATO – nacionalno ili predizborno pitanje?

*DSS protiv pristupanja Srbije NATO Savezu, a G17 plus i DS za nastavak euroatlantskih integracija i ulazak u NATO * Analitičari ocjenjuju da novi sukob između DS-a i DSS-a, u stvari, predstavlja pozicioniranje pred predstojeće lokalne i predsjedničke izbore, ali ne i kraj vladajuće koalicije*

Priredila: Dušica Dulić

Prije nepunih mjesec dana dodatno su se zaoštrili odnosi među koalicijskim partnerima na vlasti u Srbiji, a ovoga je puta točka sporenja stav o ulasku Srbije u NATO te vrijeme raspisivanja predstojećih izbora. Usprkos ozbiljnim mimoilaženjima i nesuglasicama u vladajućim strankama, u koaliciji ne sumnjaju da će Vlada opstati. Povodom novih nesuglasica između predsjednika i premijera, *Borisa Tadića* i *Vojislava Koštunice*, oglasila se i treća stranka koalicijske vlade – G17 plus, koja se zalaže za ulazak u NATO. Analitičari ocjenjuju da novi sukob između DS-a i DSS-a, u stvari, predstavlja pozicioniranje pred predstojeće lokalne i predsjedničke izbore, ali ne i kraj vladajuće koalicije. DSS je i službeno u program svoje stranke unio odredbu da je protiv ulaska Srbije u NATO, otprilike u isto vrijeme kada je predsjednik Srbije govorio na paradi diplomata Vojne akademije, na kojoj je naglasio kako je strateški cilj Srbije da njena vojska bude aktivni element u euroatlantskim integracijama.

NOVA SPORENJA: Početkom rujna glasnogovornik Demokratske stranke Srbije *Branislav Ristić* izjavio je kako se ta stranka, za razliku od DS-a i G17 plus, protivi ulasku Srbije u NATO, te da je »odluka o pristupanju vojnom paktu, nekom kao što je NATO Pakt, takvog ranga da bi svakako u krajnjoj liniji morali

i građani dati svoje mišljenje što svakako ne predstavlja bilo kakvu prepreku da prije toga Skupština o tome raspravlja i donese neku odluku«, kazao je *Ristić*. Samo dan kasnije, poslije javne objave ovakvog stava DSS-a,

NATO – točka razdvajanja u predizbornoj kampanji:
Vojislav Koštunica i Boris Tadić

ministar vanjskih poslova Srbije *Vuk Jeremić* je Vijeću NATO-a predstavio tzv. prezentacijski dokument o osnovnim ciljevima Srbije u Partnerstvu za mir. U tom se dokumentu spominje kako je cilj Srbije da se jednog dana priključi Europskoj uniji i da surađuje s NATO-om. Iako je u svom prijedlogu Ministarstvo obrane kao cilj navelo i euroatlantske integracije, što bi značilo i eventualno članstvo u NATO-u, ta formulacija je sklonjena iz teksta.

Prezentacijski je dokument usvojen jednoglasno, ali ga je Vlada Srbije usvojila iz trećeg puta, i to na telefonskoj sjednici. Tijekom međustranačkog usuglašavanja, iz političkog dijela dokumenta uklonjene su sve formulacije koje bi mogle sugerirati da Srbija želi postati članica NATO-a, a akcent je stavljen na regi-

onalnu suradnju i kompromisno rješenje za Kosovo i Metohiju. Iz DSS-a je priopćeno kako bi Skupština Srbije trebala donijeti odluku da Srbija ne može biti član NATO, ukoliko Kosovo jednostrano uz podršku SAD-a proglasi

ako se pretpostavlja da su građani povodom tog pitanja podijeljeni. »Postoje dvije vrste referenduma, savjetodavni i obvezujući«, kaže on i dodaje kako kod »savjetodavnog, parlament samo traži mišljenje naroda o nekoj odluci, a potom odlučuje uvažavajući to mišljenje. Kod obvezujućeg, odluku prepušta građanima«.

PREDIZBORNA KAMPANJA: Suštinu ovog neprikrivenog sporenja DSS-a i DS-a o pitanju ulaska u NATO stručnjaci tumače kao dio predizborne kampanje. Docent na Fakultetu političkih znanosti *Dušan Pavlović* kaže: »Ako bi se sada Koštunica obvezao da će podržati Tadića, i Tadić bio izabran prije nego što se riješi kosovsko pitanje, znači da bi Tadić imao sigurno pet sljedećih godina mjesto predsjednika, a nije sasvim izvjesno hoće li ta koalicija preživjeti ukoliko se pitanje Kosova razriješi na negativan način«. Pavlović kaže kako, ukoliko bi se pitanje statusa Kosova razriješilo na pozitivan način, onda bi Koštunica podržao Tadića na izborima jer bi u tom slučaju njihova koalicija vjerojatno opstala. Čak i bivši američki veleposlanik *William Montgomeri* smatra kako je antinatioovska retorika DSS-a zapravo usmjerena protiv DS-a. »DSS je nezadovoljna vladinom koalicijom, gdje većinu ministarskih pozicija drže druge partije. Nezadovoljna je i popularnošću predsjednika Tadića«, smatra Montgomeri. »Nezadovoljna je padom svoje popularnosti u stanovništvu. I posebno je nezadovoljna anketama koje pokazuju da je DS daleko popularniji od DSS«, kaže bivši američki veleposlanik, te zaključuje da je »DS prisiljena ignorirati sve glasniju retoriku protiv NATO ili ju napasti«.

Tomislav Ketig, književnik

Pisac srednjoeuropske pripadnosti

Moje višenacionalno podrijetlo, kakvo je mnogih ljudi na ovom prostranstvu, nedvojbeno je motivirajući činitelj, mada ne osobito bitan. Za moje stvaralaštvo daleko je bitnije moje osjećanje pripadnosti Srednjoj Europi, u okviru osjećanja da sam građanin svijeta

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

Ove godine, u kojoj su objavljena čak tri njegova romana – »Duga senka svitanja« (MIR i Prometej, Novi Sad), »Velebitski orao« (Hrvatska riječ, Subotica) i »Rakova djeca« (Durieux, Hrvatska) – Tomislav Ketig proslavlja dva značajna jubileja – 75 godina života i 55 godina književnog stvaralaštva.

Tim povodom, ujedno najavljujući subotičku promociju romana »Velebitski orao« i »Duga senka svitanja«, koja će se održati u utorak 25. rujna, razgovarali smo s ovim uglednim književnikom i enciklopedistom iz Novoga Sada.

HR: Kako biste našim čitateljima ukratko predstavili roman »Velebitski orao«, koji će u utorak imati svoju subotičku promociju?

»Velebitski orao« je priča o obitelji Novosel, koja započinje retrospektivno osamdesetih godina prošlog stoljeća u Americi razvodom sveučilišnog profesora Mirka Novosela i njegove supruge Dore, koja napušta muža i kćer Martinu radi karijere i vraća se u Beograd. Radnja romana počinje koncem stoljeća, kada je jugoslavenska ostavinska rasprava već dramatično i krvavo okončana. Martina dolazi svom djedu Krešimiru u posjet u Zagreb i tu počinje njezino traganje za osobnim identitetom. Druga usporedna linija priče je pristanak njezina djeda, svjetski uglednog znanstvenika, da objavi svoja sjećanja iz posljednjih desetljeća prošlog stoljeća, što izaziva burna reagiranja onih koji bi zarad novoizgrađenog političkog imidža htjeli da se prethodni dio njihove političke biografije izbriše

i zaboravi. Oni brutalno nasrću na akademika Novosela i članove njegove obitelji...

HR: Ove godine su Vam objavljeni i naslovi – »Duga senka svitanja«, knjiga koja je ovih dana promovirana u Novom Sada, te roman »Rakova djeca«, koji je ranije u ulomcima objavljen u »Kolu«, časopisu Matice hrvatske. Kojim se temama u njima bavite?

»Rakova djeca« je roman u kojemu sam kombinirao vlastita sjećanja iz djetinjstva i mladosti s kasnijim iskustvima i povijesnim faktima. To je priča o šestorici prijatelja čije se drugarstvo začelo u djetinjstvu tijekom Drugog svjetskog rata u Beloj Crkvi, varošici na jugoistoku Banata, gdje je ratna sudbina sastavila domorodce i izbjeglice. To neraskidivo prijateljstvo ostalo je sačuvano i kada su se nakon rata razišli, od Vojvodine do Bosne, Hrvatske, Slovenije, Njemačke i čak preko oceana, odoljevši svim dramatičnim kušnjama sve do nove krvave drame devedesetih godina.

»Duga senka svitanja« posvećena dominantno vojvodanskom miljeu, pisana na srpskom, upravo je objavljena u Novom Sadu i bit će također prezentirana 25. rujna u Subotici. Taj dvotomni roman povijesna je panorama o zbivanjima i ličnostima u Vojvodini, ali i šire u Habsburškoj imperi-

ji i Europi druge polovice 18. i prve polovice 19. stoljeća, koju su recenzenti precizno definirali kao »Sagu o Vojvodini« i priču o tome kako je nastalo to multietničko društvo, kakvo imamo i danas,

nažalost s izuzetkom Nijemaca, koje je odnio vikor osvete.

HR: Koliko pozorno sti, prema Vašem mišljenju, javnost posvećuje sudbini podunavskih Švaba na ovim

prostorima pred kraj Drugog svjetskog rata?

Ovo je bila tabu tema koja je nedavno otvorena i kojoj se posvećuje sve više pozornosti. U prilog tomu govori i formiranje Anketnog odbora u Skupštini Vojvodine za istraživanje stradanja stanovnika Vojvodine od 1941.-1945. Važno je naglasiti da se ovo pitanje predstavlja otvoreno, na miran način i bez strasti. Činjenice se proučavaju historiografski, tako da se uklapaju u cijelu povijesnu sliku tog poslijeratnog razdoblja.

HR: Vratimo se Vašem književnom stvaralaštvu. Radite li trenutačno na nekom novom djelu?

Dovršio sam jednu dužu poemu i radim na novom romanu.

HR: Pratite li aktualno književno stvaralaštvo vojvodanskih Hrvata? Kakvim Vam se ono čini?

Pratim ga kroz priloge u »Klasju naših ravni«. Zanimljivo je kao

Književnik, enciklopedist, urednik

Tomislav Ketig je rođen 17. rujna 1932. godine u Novoj Gradiški u Hrvatskoj. Preci su mu se iz njemačkog grada Kettig kraj Koblenza doselili u Varaždin, potom u Vukovar. Ketig je djetinjstvo proveo u banatskom gradiću Bela Crkva, a pedesetih godina seli se u Novi Sad, gdje i danas živi. Diplomirao je jugoslavensku književnost na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Bio je glavni urednik u Izdavačkoj kući »Progres«, direktor sektora izdanja na srpskohrvatskom jeziku u NIP »Forum« i glavni urednik redakcije Enciklopedije Jugoslavije za Vojvodinu pri Leksikografskom zavodu iz Zagreba do 1992. godine. U književničkoj organizaciji bio je od 1971. do 1975. tajnik te predsjednik Društva književnika Vojvodine, a od 1978.-1980. godine potpredsjednik je i v.d. predsjednika Saveza književnika Jugoslavije. Član je Društva književnika Vojvodine, Društva hrvatskih književnika i Međunarodnog PEN-a.

Piše poeziju, prozu, drame, eseje i kritike. U njegovim dramama vidljiv je skeptičan i ironičan odnos prema društvenim i povijesnim vrijednostima, čovjekova egzistencijalna tragičnost te izražen smisao za grotesku. Romani su mu gusto protkani dramatičnim dijalozima dok mu poezija teži objektivnosti. Objavio je sljedeća djela: zbirke pjesama: Prometej u povratku (1962.) i Amanet (1981.) Poeme i balade (2002.); zbirku eseja Sanjari i fotografije zore (1975.); drame: Vozačev noćno (1964.), U cara Trajana kozje uši (1965.), Posljednji dani Sirakuze (1967.), Pomračenja (1969.) i Kulosfera (1978.); te romane: Slep putnici (1972.) i Lude godine (1977.). Djela su mu prevedena na strane jezike, a radio i TV-drame izvođene su mu u Mađarskoj, Austriji, Nizozemskoj i skandinavskim zemljama.

vrijedna slika o suvremenom životu Hrvata na vojvođanskom prostoru u interakcijama s ostalim stanovništvom, pri čemu se suživot često iskazuje kao jedna od dominantanti.

HR: Cijeli radni vijek proveli ste u nakladništvu. S obzirom na Vaše ogromno iskustvo u ovoj oblasti, kakvom ocjenjujete nakladničku djelatnost NUI »Hrvatska riječ«, u okviru koje je, između ostalih naslova, objavljen i Vaš roman?

NUI »Hrvatska riječ« čini hvalevrijedne poteze, objavljujući brojne naslove, unatoč teškoćama koje prate napose manje nakladnike.

HR: Imate hrvatsko, srpsko, njemačko

i arumunjsko podrijetlo. Koliko se ono odražava u Vašim književnim djelima?

Moje višenacionalno podrijetlo, kakvo je mnogih ljudi na ovom prostranstvu, nedvojbeno je motivirajući činitelj, mada ne osobito bitan. Za moje stvaralaštvo daleko je bitnije moje osjećanje pripadnosti Srednjoj Europi u okviru osjećanja da sam građanin svijeta.

HR: Kroz bavljenje poviješću, u svojem se pisanju dotičete, već ranije spomenute, multietnične slike društva u Vojvodini. Prema Vašem mišljenju, koliko je od takve slike danas ostalo, ili je ona postala samo, najčešće političarskom, floskulom?

Multinacionalna slika Vojvodine

je nesporna činjenica i danas, a bit će to i sutra. To što se ona u političkom kontekstu spominje bilo u pozitivnom, bilo u negativnom smislu tu činjenicu ne devalvira. Život je uvijek jači od politike.

HR: Do umirovljenja 1992. godine, bili ste glavni urednik redakcije Enciklopedije Jugoslavije za SAP Vojvodinu. Rad na drugom izdanju ove Enciklopedije, koji je započet 1980., ostao je nedovršen zbog rata na prostorima bivše SFRJ. Smatrate li kako ga ima smisla dovršavati?

Projekt Enciklopedije Jugoslavije nema smisla nastavljati, čak i ako bi nekomu to palo na pamet. Šesti svezak, koji je posljednji izišao, zapravo je opsežna monografija o

Jugoslaviji do 1988. kada faktički počinje njezina dezintegracija. Novonastale države, koja intenzivnije, koja manje intenzivno, rade svoje enciklopedije i to je sasvim logičan nastavak tog znanstvenog posla.

HR: Godine 2001. dobili ste Oktobarsku nagradu Novog Sada za višedecenijski stvaralački doprinos u kulturi i znanosti. Koliko Vam je ova nagrada osobno značila?

Oktobarska nagrada Novog Sada predstavlja za mene satisfakciju, koja mi je draga i govori mi kako sam dao skromni osobni prilog svjedočanstvu o društvu i vremenu u kojemu sam živio. Ali konačni sudac stiže kasnije.

»Duga senka svitanja« predstavljena u Novom Sadu

U prostorijama Izdavačke kuće »Prometej«, u Novom Sadu, u utorak 18. rujna, promoviran je najnoviji romana »Duga senka svitanja« Tomislava Ketiga. Sam autor je jednom prilikom za spomenuto djelo izjavio: »Ovaj roman smatram romanom svojega života, jer sam na njemu radio više od dvadeset godina«.

Osim autora o knjizi su govorili nakladnici Žika Berisavljević iz Agencije »Misli i riječi« te Zoran Kolundžija u ime izvršnog izdavača IK »Prometej«.

»Duga senka svitanja«, napisana na srpskom jeziku, povijesni je roman čiji je glavni junak Abraham Kertner, Nijemac rođen u Koblencu, koji kao mladić dolazi u doba kolonizacije u Bačku, gdje provodi cijeli život. Roman obuhvaća razdoblje od 1762. do 1849. godine, kada je u cijeloj Europi došlo do velikih društvenih promjena. To je vrijeme obilježeno revolucijama, ustancima, sukobom europskih velikih sila, poslije kojih je zemljovid Europe radikalno preokrojen. Ovaj roman obiluje nizom povijesnih osoba, kako Habsburške monarhije, tako i zemalja Europe. Akcent je stavljen na sudar zapadne i istočne civilizacije.

Opredjeljenje autora da za glavnog junaka odabere osobu koja je po narodnosti Nijemac temeljilo se na činjenici da time izbjegava svaku sumnju u vlastitu autorsku objektivnost, jer su se Nijemci u Vojvodini tijekom dva i pol stoljeća življenja uglavnom držali po strani od povremenih međunacionalnih konfrontacija. Istovremeno, to mu je omogućilo da dublje uđe u zbivanja unutar viših društvenih struktura, jer Abraham Kertner surađuje sa znamenitim osobama Mađarske i Austrije toga vremena.

I. K.

Žika Berisavljević, Tomislav Ketig i Zoran Kolundžija

Sončanske tekstilke dobile i službeno novoga »gazdu«

Proizvodnja za Europu

*Od 31. kolovoza sončanski pogon Modne konfekcije »Novitet« Novi Sad i službeno ne postoji * Novo poduzeće »Apo fashion system« startalo od 1. rujna * Direktor Nedeljko Rajačić se nada da će se međusobni odnos između rukovodstva poduzeća i djelatnica odvijati na obostrano zadovoljstvo*

Piše: Ivan Andrašić

Posljednega dana mjeseca kolovoza pre-stao je s radom sončanski pogon novosadske Modne konfekcije »Novitet«. Kako smo već pisali, vlasnik ovoga poduzeća Dragan Đurić, prodao je svoj većinski udio u sončanskoj radnoj jedinici vlasnicima francuske modne kuće »Apostrof«, koji su osnovali novo poduzeće u sklopu svojega sustava – »Apo fashion system«, društvo s ograničenom odgovornošću Sonta. Svi djelatnici pogona toga dana su raskinuli ugovornu obvezu o radu s »Novitetom«, a u isto vrijeme potpisali su ugovor o radu u novom poduzeću i tako je »Apo fashion system« službeno počeo s radom 1. rujna. Na čelu ovoga poduzeća je direktor Nedeljko Rajačić, koji se odazvao pozivu na kratak razgovor s dopisnikom »Hrvatske riječi«.

► **Kakva je Vaša uloga u cijeloj pripovijesti o »Novitetu« i »Apostrofu«?**

»Apostrof« je godinama surađivao sa »Novitetom«, mislim na obostrano zadovoljstvo. Kao koordinator ovoga dijela suradnje, dobro sam sagledao sve strane suradnje, kako one pozitivne, tako i probleme. Proizvodi za »Apostrof« rađeni su uglavnom u sončanskom pogonu. S jedne strane, vidio sam koliko su to dobre i vrijedne djelatnice, a s druge, ovaj pogon je bio financijsko opterećenje za »Novitet«. Vlasnici »Apostrofa« bili su zainteresirani za kupovinu jedne manje tekstilne tvornice u Srbiji i ja sam im predložio upravo radnu jedinicu »Noviteta« u Sonti. Smatrao sam da se s ovim ljudstvom može raditi na dulje staze, da su to vrijedne i odgovorne djelatnice i da me neće iznevjeriti. Danas, kad je ovaj projekt stopostotno realiziran, čvrsto sam uvjeren da imamo dobru perspektivu.

► **O kupoprodaji poduzeća kojemu ste Vi danas na čelu često su stizale kontradiktorne vijesti, a stvaranju neizvjesnosti kod djelatnica kumovale su višestruke odgode početka rada novoosnovanoga poduzeća. Kako ih objašnjavate?**

Cijeli ovaj postupak traje od rujna prošle godine. Pregovori su išli bez problema, zapelo je tamo gdje to nismo očekivali. Nije mi jasno kako, ali ova tvornica nije imala niti građevinsku, niti uporabnu, niti bilo kakovu od ostalih dozvola, cijela situacija je bila nejasna. Jednostavno, ne znam kako je uopće i mogla funkcionirati. Takovu situaciju morali su rješavati odvjetnici, jer gazda, stranac, poslovni čovjek, ne želi ulaziti u mutne radnje, hoće čiste račune. Kako je naša administracija jako inertna, cijela ova pripovijest trajala je, nažalost, cijelih godinu dana. Sad su svi problemi i nesporazumi iza nas, cijela situacija je jasna, novo poduzeće je registrirano i od 1. rujna smo, konačno, startali s proizvodnjom za »Apostrof«.

► **Izrekli ste jako pohvalne ocjene o djelatnicama u ovom poduzeću, a to je u kontradiktornosti s njihovim radnom stegom, slabim rezultatima rada i više no mizernim nadnicama u »Novitetu«. Kako biste objasnili ovu razliku?**

Prvo, pogon u Sonti bio je veliki problem »Noviteta« zbog udaljenosti od stotinjak kilometara, što je povećavalo troškove proizvodnje. Izostajala je svakodnevna kontrola, a ukoliko nema cjelovite kontrole, ne može se kvalitetno ni raditi. Zamijetio sam i da su norme nerealne, no, to je unutarnja stvar »Noviteta«. O zadovoljstvu čelnika poduzeća radnom stegom, mislim na odbijanje djelatnika da rade neradnim subotama i prekovremeno, razmišljam malo drugačije. Ukoliko od djelatnika nešto tražiš, zauzvrat mu moraš pružiti i satisfakciju, a to je poglavito pošteno plaćena nadnica. Ove djelatnice ne osuđujem, jer dobro znam da nisu na vrijeme primali plaću, nije im isplaćivan regres, nisu bili plaćeni za prekovremeni rad i onda je došlo do velikoga opuštanja, do odbijanja rada neradnim subotama i tako je došlo do problema sa završetkom naručenoga posla, za kojega je »Novitet« uvoznik. To je razlog što je, po najnovijem aneksu ugovora, umjesto 20. kolovoza transformacija poduzeća urađena

Nedeljko Rajačić

1. rujna. Vidljivo je da su se djelatnice trgle iz letargije, disciplinirano obavljaju svoje radne zadatke, jednostavno nemam s njima nikakvih problema.

► **I sami ste zamijetili ono na što djelatnice već dugo skreću pozornost, a to su nerealno visoke norme, a samim tim i mizerne nadnice. Mogu li se uposlenici nadati boljitku na tom polju?**

Pritisak na norme je postojao u »Novitetu«, vjerojatno će postojati i kod nas. Nikako ne možemo podizati norme, a istodobno podizati i plaće. Sad smo cijenu norma-sata podigli sa 53 na 70 dinara. Ukoliko ocijenimo da je norma na pojedinim operacijama nekorektna, uslijedit će korekcije, tako da se djelatnici ne moraju plašiti zakidanja od njihovih zarada. Generalni direktor i jedan od vlasnika »Apostrofa« Siniša Božanić u svakodnevnom je kontaktu sa mnom i suglasan je sa svim mjerama koje namjeravamo poduzeti. Najjednostavnija poslovna filozofija je da je zadovoljan radnik ujedno i dobar radnik. Mi prema djelatnicama namjeravamo biti maksimalno korektni, no, zauzvrat očekujemo i njihov pošten odnos prema poduzeću u kojemu zarađuju kruh.

► **U krugu se poduzeća ne može vidjeti glomazan administrativno-računovodstveni aparat, tako karakterističan za poduzeća u Srbiji.**

Sa momentalnim kapacitetom od 90 djelatnika dovoljne su nam dvije žene u obračunskom odjelu i pogonska režija potrebna za praćenje proizvodnje. Svi moramo shvatiti i prihvatiti činjenicu da poduzeće nije socijalna ustanova, pa da moramo izmišljati imaginarna radna mjesta i poslove, ili davati neplaćena odsustva, čak i do godinu dana, kako netko ne bi dobio otkaz. Cilj poduzeća je ostvarivanje profita, a o socijalnim programima trebala bi brinuti država.

Pogon »Apo fashion system« u Sonti

Inicijativa za formiranje odjela sedmog razreda na hrvatskom jeziku u subotičkoj OŠ »Matko Vuković«

Roditelji ne odustaju

*Iako su molbe roditelja, škole i HNV-a poslane, odgovori od strane mjerodavnih tijela o osnutku odjela još nisu stigli * Roditelji potpisnici inicijative tvrde da neće odustati »tako lako«*

Piše: Davor Bašić Palković

Pavao Ivanković

Ni skoro tri tjedna nakon pokretanja inicijative roditelji 16-ero učenika koji su podnijeli zahtjev za pokretanje novog odjela na hrvatskom jeziku za učenike sedmog razreda u OŠ »Matko Vuković« u Subotici, još uvijek ne znaju na čemu su. Naime, za realizaciju ove inicijative, kako nam je to potvrdila i ravnateljica spomenute škole *Marija Crnković*, čeka se odgovor republičkog ministra prosvjete.

»Za formiranje ovog odjela tražili smo mišljenje Ministarstva prosvjete i sporta, budući da u Zakonu postoji mogućnost za formiranje novog odjela ukoliko je za njega prijavljeno najmanje 15 učenika. Međutim, tu se misli na prvi razred, a u zakonu nije precizirano važi li to i za sedmi, tako da čekamo odgovor na zahtjev kojeg je škola poslala 28. kolovoza. Do danas (17. rujna) odgovor nije dobiven«, kaže ravnateljica.

Ona dodaje da uvjeti glede nastavnog kadra i prostora u školi postoje, kao i da kašnjenje od mjesec dana nije problem, jer svi učenici pohađaju nastavu u drugim odjelima. Za sada je prijavljeno 16 učenika, a postoji još pet potencijalnih čime bi se, kako napominje, mogao formirati odjel s oko 20 učenika.

POTPORA HNV-a: Ovu inicijativu podržava i Hrvatsko nacionalno vijeće. Predsjednik ovog tijela *Branko Horvat* nam je rekao kako je HNV uputio dopis Pokrajinskom tajništvu još prošloga ponedjeljka, 10. rujna, u kojem su od Tajništva tražili da se izjasne po ovom pitanju, je li moguće ili nije osnovati odjel. »Odgovor još nismo dobili. U svakom slučaju radit ćemo na tomu da ovo 'izguramo', budući da je našoj zajednici u interesu da taj odjel starta, bez obzira na kašnjenje«, rekao je Horvat.

Predsjednica nevladine udruge »Naša djeca« *Nevenka Tumbas*, koja ima savjetodavnu ulogu pri poticanju roditelja da djecu upišu u hrvatske odjele, kaže kako ta udruga i dalje podupire ovu inicijativu. »Udruga je od samog početka inicijative bila uz roditelje i raspoloživim sredstvima se bori kako bi se zahtjev odobrio. Dio roditelja pokretača ove inicijative su članovi udruge. Nažalost, udruga nema moć kao neke institucije, koje bi trebale više skrbiti po pitanju školstva na materinjem jeziku. Premda se s inicijativom nije krenulo na vrijeme, ipak tražimo odgovor od Ministarstva, a udruga će se i dalje boriti da se zahtjev odobri«, kaže Nevenka Tumbas.

U IŠČEKIVANJU ODGOVORA: Izostanak odgovora od mjerodavnih tijela roditelje koji

Dopis HNV-a Pokrajinskom tajništvu

Udopisu HNV-a Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje i kulturu, od 10. rujna, u svezi zahtjeva roditelja za formiranje odjela 7. razreda s nastavom na hrvatskom jeziku u OŠ »Matko Vuković«, ističe se kako je i HNV, kao i Pokrajinsko tajništvo, sa zakašnjenjem primio informaciju o želji roditelja, »ali smo ipak uspjeli uraditi usuglašavanje udžbenika s planom i programom Republike Srbije za 7. razred, te ovih dana očekujemo i rješenje Ministarstva prosvjete Republike Srbije za uvoz udžbenika«.

»Budući da ste i do sada imali veliko razumijevanje za potrebe hrvatske manjine da se obrazuje na materinjem jeziku, očekujemo da ćete sukladno zakonskim propisima i ovaj put iznaći rješenje da se djeci koja to žele omogućiti obrazovanje na materinjem jeziku«, zaključuje se u dopisu kojeg potpisuje predsjednica IO HNV-a *Slavica Peić*.

su potpisnici ove inicijative, kako kažu, iznenađuje, jer prema njihovom mišljenju, zakonska mogućnost postoji ali mjerodavna tijela »ne izražavaju volju.« »Vrijeme prolazi a mi ne znamo razlog tomu«, kaže *Pavao Ivanković*, roditelj četvero djece od kojih dvoje pohađa nastavu na hrvatskom jeziku. »Postoji prilika da još jedno naše dijete koje je osnovnoškolac pohađa nastavu na materinjem jeziku i za to se

Stipan Sudarević

borimo. Budući da mi želimo da nam dijete ide u hrvatski odjel, na nama je da ovo radimo, sad je naše vrijeme. Inače, u mašti djeca su već u 'Matku' i pitaju se što se tu dešava i zašto to ne može«, kaže on.

Jacinta Dulić ističe kako za njezino dijete nije problem da u školu putuje iz Starog Žednika, ukoliko bi došlo do otvorenja ovog odjela. »Svi se

izbore za svoje, samo mi šutimo. Mislim da nam u svemu nedostaje dobra volja. Nemojmo dopustiti da prođe još jedna godina bez sedmog razreda, kada već imamo peti i šesti«, kaže ova majka.

Roditelj *Stipan Sudarević* kaže kako se inicijativi pridružio jer su njegova djeca, među kojima i njegova kći koja je sedmi razred, izrazila želju da se što više uključe u zajednicu te da, pohađajući hrvatske odjele, budu s djecom s kojom se inače družu.

TRAŽI SE OBRAZLOŽENJE: Na naše pitanje kako tumači dosadašnje odsustvo odgovora od strane mjerodavnog ministarstva, jedan od roditelja *Andrija Ivanković* kaže sljedeće: »Ako postoji volja roditelja, zahtijevamo da nam

Andrija Ivanković

netko pismeno obrazloži zašto je to nemoguće. Ako mi to vidimo možda ćemo i prihvatiti. Osnutak gimnazijskog odjela bio je također upitan, ali je ta inicijativa prošla«.

Jacinta Dulić

Pavao Ivanković smatra kako za pokretanje odjela nije kasno, te da »o tomu uopće ne treba postavljati pitanje.« »Politika je umiješana u sve, pa i u ovo, te se i ovo koristi za osobne poene političara ili zajednica, što nas kao roditelje jako ljuti. Nama je bitno samo da se ostvari ova mogućnost koju nam pruža država u kojoj kao lojalni građani živimo«, ističe on.

U slučaju negativnog službenog odgovora, roditelji su suglasni u odluci da ne odustanu »tako lako«, jer je, kako kažu, zakon na njihovoj strani. »Ići ćemo dalje. Pokušat ćemo to riješiti preko Hrvatskog veleposlanstva u Beogradu. Ako posao koji smo započeli ne odradimo sad, bit će teže sutra«, kaže jedan od naših sugovornika.

Zahtjev roditelja

U zahtjevu što je 3. rujna poslan na više mjerodavnih adresa u Republici Srbiji i Republici Hrvatskoj, trinaest potpisanih roditelja traži da njihova djeca koja ove školske godine kreću u sedmi razred osnovne škole pohađaju nastavu na materinjem, hrvatskom, jeziku i da u tome cilju djeca pređu iz srpskih u hrvatske odjele, i to u OŠ »Matko Vuković« u Subotici, gdje je nastava na hrvatskome jeziku najpotpunije organizirana.

»Školska uprava je našu molbu prošloga tjedna poslala pokrajinskom tajniku za obrazovanje radi davanja suglasnosti za otvorenje odjela, ali prema informacijama koje imamo odgovor još uvijek nije stigao, što je neke prvotne potpisnike obeshrabilo, ali su se ujedno prijavili drugi roditelji kada su čuli za mogućnost nastave na hrvatskome u 7. razredu osnovne škole. Mi dolje potpisani roditelji izrazili smo zajedničku želju, našu i naše djece, sukladno pozitivnim propisima Srbije te međudržavnome sporazumu između Srbije i Hrvatske o uzajamnoj zaštiti prava manjina, koji propisuje da pripadnici manjina imaju pravo na obrazovanje na svojem jeziku. Napominjemo da pripadamo manjini kojoj je i samo pravo na postojanje priznato tek prije pet godina i da još uvijek tek izgrađujemo vlastite manjinske institucije, za razliku od drugih brojnijih manjina u Vojvodini, koje ova svoja prava ostvaruju desetljećima unatrag. Upravo zbog toga, u vrijeme upisa naše djece u prvi razred osnovne škole, još uvijek nije bilo nastave na hrvatskome, a mi smo tek ove godine uspjeli u dovoljnoj mjeri artikulirati želju koja se u nama javljala svake školske godine od uvođenja nastave na hrvatskom jeziku.

Zato Vas molimo za razumijevanje i pomoć da Vašim autoritetom pomognete radi davanja suglasnosti radi otvorenja sedmog razreda na hrvatskome jeziku u OŠ »Matko Vuković« u Subotici i prevladavanju administrativnih problema ukoliko ih ima, kako bi naša djeca, kao pripadnici hrvatske manjine u Srbiji, mogli ostvarivati svoje pravo na obrazovanje na materinjem jeziku od ove školske godine, a ukoliko ima bilo kakvih administrativnih propusta njih ćemo u kratkim rokovima riješiti usporedno sa započinjanjem nastave«, navodi se u dopisu.

Sa jednog od sastanaka skupine roditelja

42. vinkovačke jeseni

Jesen stiže - kukuruzi zlate

Već više od četiri decenija u Vinkovce dolaze brojni čuvari folklorne tradicije i hrvatske baštine donoseći na dar - pjesmu, zvuk tamburice, raskošne nošnje i običaje svojega kraja

Državnom smotrom hrvatskoga izvornoga folkloru sinoć su u Vinkovcima završene 42. vinkovačke jeseni, najstarija kulturno-zabavna i gospodarsko-turistička manifestacija u Hrvatskoj, uz sudjelovanje 75 folklornih skupina i kulturno-umjetničkih društava, više tisuća sudionika s pedesetak različitih programa i na desetine tisuća posjetitelja iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja.

Kruna jučerašnjega događanja svakako je svečani defile u kojemu je nastupilo 75 društva iz čitave Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine, te katolička misija iz Frankfurta u Njemačkoj, 24 svečane zaprege i tridesetak jahača iz 8 konjogojskih udruga iz Vinkovaca i okolice, pa čak i iz Subotice, a na glavnim vinkovačkim šorovima okupilo se neviđeno puno svijeta. Ta lijepa svečanost završena je na gradskom stadionu hrvatskoga li-

gaša Cibalie prelijepim, najvećim šokačkim kolom na svijetu, a onda su zaprašili članovi kuburaškog društva iz Pregrade i gromovnici iz Svete Nedjelje.

ČUVARI BAŠTINE: »Već 42. godinu za redom dolaze nam u rujnu brojni čuvari folklorne tradicije i hrvatske baštine donoseći nam na dar - pjesmu, zvuk tamburice, raskošne nošnje i običaje svojega kraja«, rekao je na svečanom otvorenju gradonačelnik Vinkovaca dr. Mladen Karlič, a dopredsjednica Vlade Republike Hrvatske Jadranka Kosor pozdravila je sve sudionike, uzvanike i goste u ime premijera dr. Ive Sanadera, pod čijim su se visokim pokroviteljstvom ovogodišnje Jeseni i održavale, i istaknula »da smo ovdje došli pokloniti se čuvarima tradicije naših didova«.

Glazbeno scenski prikaz svečanoga otvorenja pod nazivom »Jesen stiže, kukuruzi zlate« osmislila je

Ana Cvenič, a izveli su ga naši poznati glumci – Marija Khon, Vesna Tominac, Boris Svrtan, Adam Končić, Draško Zidar, Darko Milas, Sandra Tankosić, Vedran Mlikota, Vjekoslav Janković, Ana Stanojević, Josipa Turi i Zvonko Šinjeri, te muška pjevačka skupina »Lipa« i tamburaški sastavi – »Qvercus«, »Patria«, »Prijatelji«, »Dike«, »Slavonske lole« i »Najbolji hrvatski tamburaši«, te Vera Svoboda, Šima Jovanovac, Vinko Coce i klapa »Luka« iz Ploča, uz potporu društava iz – Antina, Cerića, Starih Mikanovaca, Babine Grede, Đeletovaca i Županje.

»Vjerujem da vam je danas isto toliko lijepo kao i meni«, s

puno emocija govorio je Zvonimir Liščić, predsjednik Vinkovačkih šokačkih rodova, »jer sa Šokcima je sve počelo, a s nama će i završiti. Ta počeli smo prije desetak dana, i Šokci su na otvorenje folklornih večeri dovezli gradonačelnika Karliča i župana Božu Galića, pa su nakon svečanoga otvorenja, gdje je bilo puno visokih gostiju i brojnih uzvanika iz zemlje i inozemstva, nastavljeni šokački divani na Starim Kunjevcima do ranih jutarnjih sati, a evo i danas su Šokački rodovi u ovom svečanom defileu, a na kraju te povorke su članovi naše konjogojske udruge sa svečanim zapregama i osam naših konjanika«.

Dogradonačelnik i dopredsjednik vinkovačkih jeseni dodijelio je priznanja

ZAPREGE I KONJANICI: Da Lišić me govori uprazno potvrdio je i *Vinko Filipović*, predsjednik konjogojske udruge »Stari graničar« iz Županje. »Mi smo na Vinkovačkim jesenima od samoga početka, a i danas smo tu s naše dvije svatovske zaprege i jednom radnom, koja se upravo vraća iz berbe kukuruza, a tu su i naši konjanici, ponos naše udruge, u odorama *serežana*, čuvara straže na Savi u osmanlijsko doba«.

A tu je bio još jedan konjanik, *Marko Tikvicki* iz Subotice, koji je na Vinkovačke jeseni došao sa svojom kobilom Lipicom i privlačio pozornost, i držanjem ali i bunjevačkim ruhom, brojnih posjetitelja i još brojnijih djevojaka iz folklornih društava. »Volim konje, volim ovaj hobi i sudjelujem na Dužijanci u Subotici i okolici, na Berbanskim danima, na Vinkovačkim jesenima i još nekim manifestacijama u Hrvatskoj, i tu volim doći kad god me pozovu«, rekao je Marko.

OBRTNIŠTVO I RUKOTVORSTVO: »Jesen i nisu samo smotra folklora već su i prikaz pregnuća naših građana i dostignuća našega gospodarstva«, rekao je župan Vukovarsko-srijemski *Božo Galić*, »i čitav je niz gospodarsko-turističkih manifestacija, kao što je i ovaj tradicionalni Vinkovački jesenski sajam gospodarstva i obrtništva, koji je okupio 60-tak izlagača iz čitave Hrvatske i iz Bosne i Hercegovine, a kada ste dolazili ovdje, diljem parka ste mogli primijetiti predstavljanje tradicijskoga obrtništva i rukotvorstva. Tu su Etno-frizure Hrvatske, Izložba hrvatske novinske fotografije, Festival slavonskoga kulina i Nacionalna izložba voćnih rakija i likera i još puno toga, a predstavili smo i nove knjige – monografije '40 godina Vinkovačkih jeseni' u

organizaciji Gradskog poglavarstva i ZAKUD-a, te 'Stereotipi raspojasane Slavonije' dr. *Anice Bilić*, u kojoj ona razbija stereotipe o Slavoniji u kojoj se samo jede, pije i tambura, već se i mukotrpno radi od jutra do sutra i živi od svojega rada«.

Stanko Šarčević iz Bošnjaka redoviti je sudionik gospodarskoga sajma, ne samo u Vinkovcima već u cijeloj okolici. »Ja sam proizvođač slavonskog kulena i ko dukat žute slavonske šljivovice i gdje god se traži izvrsna kvaliteta tu smo mi iz Bošnjaka. U Županji, Osijeku, Slavonskom Brodu, Požegi, Zagrebu, a gdje ćete bolji spoj, od šljivovice i kulena. Još nam samo vino fali, ali, na žalost, u našem kraju nema vina, ali ga zato ima diljem Lijepe naše«.

Zanimljivo je bilo i na Sajmu tradicijskoga obrta i rukotvorstva, gdje je *Đula Dretvić* iz Gradišta prodavala šarane tikvice. »Jeftino dam, samo da prodam. To radimo ja i moj dida, ja sijem a on zalijeva, ja berem a on skida koru, ja crtam a on izrezuje, ja bojim a on buši rupe, pa onda na ovakvim sajmovima zajedno prodajemo na svim šokačkim manifestacijama – od Đakova do Vinkovaca, Slavonskog Broda i Županje, u Otoku, Cerni i našem Gradištu«.

Mara Krijan iz Slavonskoga Broda u Vinkovcima prodaje ručnike, stolnjake, ponjave, prekrivače, rubine i sve što se može zgotoviti od domaćega platna. »Sve su to proizvodi domaćega rukotvorstva, malo je tu strojnoga rada, baš tamo gdje je neophodno, a ove ovdje kuharice, ponovno su u modi i ponovno se traže. 'Kuharice manje zbori, da ti ručak ne zagori', ponovno je hit na ovim našim prostorima. Imam i trukovane kuharice po 50 kuna, ove gotove su po 80, pregače ili kecelje su po 100,

ovaj stolnjak – ručni rad na damastu je po 700, a ovaj ovdje po 500, pa tko voli, neka izvoli. A imam i tkanice, crveno-bijelo-plavi po 70 kuna«.

PRIZNANJA: Običaj je da se nakon svečanog defilea održi prijam kod gradonačelnika, a ove je godine sudionike ugostio dogradonačelnik i dopredsjednik Vinkovačkih jeseni *Željko Ilić*. »Radostan sam što mi je pripala čast da na ovim jesenima podijelim priznanja, a nije ih malo, 75 za folklorne skupine i društva, 24 za svečane zaprege i još toliko za konjogojske udruge, i to nije sve. Ova ljepota, što ste je danas doživjeli u Vinkovcima, kruna je događanja koje se sprovode tijekom čitave godine, i evo, mi već danas počinjemo razmišljati o 43.

vinkovačkim jesenima. Naravno, i to nije sve, po meni je najljepše bilo prošle nedjelje, kada su na programu bile Dječje vinkovačke jeseni, koje su okupile više od 2500 sudionika iz 55 društava iz 12 hrvatskih županija i Širokog Brijega iz Bosne i Hercegovine, te iz Vojvodine, i to je zaloga da će ove naše Jeseni trajati još dugo, dugo«, rekao nam je *Željko Ilić*.

I dok odlazimo da se okrijepimo nakon napornoga dana, gradom na Bosutu odjekuje pjesma: »Oj Vinkovci, alaj ste na glasu, Vinkovačke jeseni Vas krasu«, a bilo je i skupina koje su pjevale: »Nitko ne zna što su muke teške, dok ne prođe kroz Vinkovce pjeske«.

Slavko Žebić

Subotičani na 42. vinkovačkim jesenima

Foto: Ivan I. I.

Subotičanin *Marko Tikvicki* je na poziv organizatora sudjelovao u svečanom mimohodu jašući svoga konja po imenu *Favory Wera* (Lipika), a s njim u pratnji je bio i *Vladimir Vukov*.

A. Piuković

Konferencija za tisak subotičke filijale Nacionalne službe za zapošljavanje

Uspješan rad službe

»Za organiziranje javnih radova od interesa za Republiku Srbiju u 2007. godini u prvom roku podnesene su četiri prijave iz Sjeverno-bačkog okruga za angažiranje 62 nezaposlena s evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje«, rečeno je na konferenciji za tisak u prostorijama subotičke filijale NSZ u četvrtak, 13. rujna.

Iz subotičke općine prijave su podnijeli »Gerontološki centar« za vaninstitucionalnu skrb osoba u trajanju od 12 mjeseci i angažiranje 10 nezaposlenih. Javno poduzeće »Palić Ludoš« angažirat će 12 nezaposlenih u trajanju od 12 mjeseci za revitalizaciju zelenih površina na području Palića. Također, prijave za organiziranje javnih radova podnijeli su komunalno poduzeće »Standard« iz Stare Moravice za rekonstrukciju dijela vodovodne mreže u naselju uz angažiranje 10 nezaposlenih u trajanju od 2 mjeseca, te Općina Bačka Topola za uređenje javnih površina uz angažiranje 30 nezaposlenih u trajanju od 12 mjeseci.

DRUGI ROK: Ravnatelj subotičke filijale Nacionalne službe za zapošljavanje Dušan Torbica podsjetio je zainteresirane institucije kako je drugi rok za prijave 10. listopada, uz napomenu da je prijave potrebno podnijeti nekoliko dana prije isteka roka, jer se mogu dogoditi propusti u dokumentaciji. Obrazac prijave te sve potrebne informacije mogu se dobiti u subotičkoj filijali Službe za zapošljavanje, odnosno u ispostavi NSZ, Poslovni centar, zgrada nove općine.

Javni radovi mogu se provoditi u oblastima socijale, humanitarnog rada i kulturnog djelovanja, održavanja i obnavljanja javne infrastrukture, održavanja i zaštite životnog okoliša te poslovi od općeg interesa, koji ne spadaju u redovitu djelatnost poduzeća, odnosno JP ih nije u mogućnosti obaviti. U postupku organiziranja javnih radova pravo podnošenja prijave imaju državna tijela i organizacije, tijela teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, javne ustanove, gospodarska društva, poduzetnici, zadruga, nevladine organizacije, udruge gra-

dana. Sredstva za provođenje javnih radova se, uglavnom, osiguravaju iz proračuna Republike Srbije, a i sudjelovanjem tijela teritorijalne autonomije ili lokalne samouprave, iz darova i donacija, kredita, legata, iz vlastitih te drugih izvora.

PROGRAM SAMOZAPOŠLJAVANJA: U tijeku je javni poziv NSZ za realizaciju programa samozapošljavanja nezaposlenih osoba za 2007. Ovim programom nezaposlena osoba

samozapošljavanje neuposlene osobe ne mogu konkurirati za registraciju individualnih poljoprivrednih gazdinstava, djelatnosti u području trgovine, igara na sreću, prometa, taksi usluga i tome slično. Prvenstvo prilikom odobravanja subvencije imaju nezaposlene osobe s invaliditetom, korisnici novčane nadoknade, djeca bez roditeljske skrbi, samohrani roditelji, dugoročno nezaposleni, osobe mlađe od 30 godina te starije od 50 godina, potom žene, izbjegle

Direktor NSZ Dušan Torbica susreo se s novinarima

može ostvariti pravo na subvenciju za samozapošljavanje u jednokratnom iznosu od 130.000 dinara za opremanje radnog mjesta i stvaranja uvjeta za rad. Naravno, ukoliko ispunjava uvjete propisane općim aktom NSZ. »Međutim, zahtjevi se još ne primaju«, kaže ravnatelj filijale, »iz prostog razloga što je ove godine drugačija praksa. Potrebno je završiti informativnu i instruktivnu obuku za samozapošljavanje, jednu jednodnevnu i poslije toga trodnevnu obuku. Jednodnevnu je većina prošla do sada, trodnevna kreće idućeg tjedna i bit će u kontinuitetu idućih mjesec dana po redoslijedu kako su se neuposleni prijavili.«

Nakon završene obuke, čiji je cilj podizanje razine informiranosti i kompetentnosti za otpočinjanje vlastitog posla, dobit će certifikat te onda mogu podnijeti zahtjeve. Za subvenciju za

i raseljene osobe, te Romi i pripadnici drugih etničkih manjina kod kojih je izražena visoka stopa nezaposlenosti.

SAJAM POSLOVA: U okviru svojih redovitih aktivnosti filijala NSZ Sjeverno-bačkog okruga organizirat će 19. listopada u Mađarskom kulturnom centru Népkör četvrti veliki sajam poslova - zapošljavanja. Sajam osigurava izravan kontakt poslodavca i nezaposlenog. Ravnatelj filijale u Subotici apelira na nezaposlene da ponesu više kopija CV (životopisa) kako ne bi došlo do njihovog pisanja na licu mjesta te tako do nepotpunih životopisa. »Dosadašnje iskustvo govori kako je preko 40 posto osoba od 1000 radnih mjesta koja su iskazana na sajmovima, uposleno na ovakvim sajmovima, što se smatra velikim uspjehom«, rekao je Torbica.

Julijana Kujundžić

Svaka pravna osoba kojoj je potrebna konzultantska pomoć oko projekata, treba se javiti Pokrajinskom tajništvu radi upućivanja na mjerodavnu agenciju i ugovaranje sastanaka. Naime, Pokrajinsko tajništvo za rad i zapošljavanje postiglo je dogovor o pružanju pomoći pravnim osobama s teritorija AP Vojvodine od strane Regionalne agencije za razvoj malih i srednjih poduzeća u Subotici.

Jesenski radovi u subotičkom ataru

Prema najnovijem izvješću općinske službe za poljoprivredu, skidanje uroda u subotičkom ataru obavljeno je sa jedne trećine zasijanih površina. Berba merkantilnog kukuruza i šećerne repe obavljena je na oko 22 posto površina. Prosječni urod kukuruza kreće se između 2,5 i 3 tone po hektaru, dok je kod šećerne repe zabilježen prosječni urod od 23 tone po hektaru.

Suncokret i soja ubrani su na preko 80 posto površina, s prosječnim urodom suncokreta od 1,75 tone i soje od 1,34 tone po hektaru.

U pogledu pripreme zemljišta i radova na jesenskoj sjetvi, u subotičkom ataru tek se započelo s tim poslovima. Uzorano je svega dvije i pol tisuće od ukupno planiranih 50 tisuća hektara. Od ukupno planiranih 26 tisuća hektara jesenska sjetva je obavljena na nešto manje od pet posto površina. Služba za poljoprivredu općine Subotica podsjeća poljoprivrednike da do 31. listopada mogu podnijeti zahtjeve za beneficije iz Uredbe o korištenju sredstava za obradivo poljoprivredno zemljište.

Lj. D.

Mnogi ne poštuju važeći Zakon o planiranju i izgradnji

Građevinski inspektori u Subotici u protekloj su sezoni do sada podnijeli 82 prijave zbog bespravno započete gradnje ili rekonstrukcije objekata. Sudeći po dobivenim rezultatima i broju prijava, još uvijek je značajan broj onih koji ne poštuju važeći Zakon o planiranju i izgradnji. U inspekciji naglašavaju da će u sljedećem razdoblju inzistirati na većem postotku prinudnih izvršenja nego do sada.

Prema riječima građevinske inspektorice *Snežane Pejčić*, tijekom 2007. godine Građevinska inspekcija je do sada radila na 279 novih slučajeva koji spadaju u domenu rada po pravu nadzora građevinskog inspektora. Od ovog broja, 82 predmeta se odnosi na upravne postupke koji su se vodili ili se još uvijek vode protiv osoba zbog bespravno započete gradnje objekata ili njihove bespravne rekonstrukcije.

Riješeno gdje završava Trg žrtava fašizma a počinje Trg svete Terezije

Urekordno krakom vremenu vijećnici Skupštine općine završili su 14. rujna 36. sjednicu, započetu još 4. srpnja i u međuvremenu još dva puta nastavljaju. Rad sjednice nastavljen je usvajanjem izmjena statuta Javnog komunalnog poduzeća »Čistoća i zelenilo«, a sporna točka o imenovanju v.d. direktora poduzeća skinuta je s dnevnog reda.

Bez ikakve rasprave vijećnici su usvojili tridesetak točaka dnevnog reda koje su se ticale izmjena statuta, povećanja osnovnog kapitala i raspodjele dobiti u nekoliko javnih komunalnih poduzeća, te razrješenja i imenovanja članova školskih odbora.

Kratka diskusija razvila se tek prilikom donošenja »autentičnog stava« odluke o izmjeni naziva ulica, konkretno novog naziva Trga svete Terezije i dosadašnjeg Trga žrtava fašizma. Gradonačelnik *Géza Kucsera* rekao je da je i lokalna samouprava nenamjerno pridonijela zabuni u javnosti koji dio trga nosi dosadašnji, a koji novi naziv. Ipak, vijećnik koalicije »Da Subotici svane« *Miklós Olajos Nagy* rekao je da je promjena naziva dijela trga strateški proces u Subotici »da se umanjí značaj antifašizma«.

Ipak, poslije nekoliko istupa vijećnici su većinom glasova usvojili »autentično tumačenje« o izmjeni naziva ulica. Precizirano je da će dio od »Népköra« do Katedrale svete Terezije Avilske i dalje nositi ime Trg žrtava fašizma, a od Katedrale do Somborskog puta Trg svete Terezije. Na današnjoj sjednici Skupštine, vijećnici su za novog člana Upravnog odbora Javnog poduzeća »Radio Subotica« imenovali novinara *Ivicu Kajdočija*. Kajdoči je na tom mjestu zamijenio *Agnezu Rodić Vojnić*, koja je otišla u mirovinu.

ZR/JS

Novi predsjednik subotičkih liberala Ivan Francišković

Subotički LDP je na izvan-srednim izborima, 17. rujna, dobio novog predsjednika, a ovom skupštinom je, kako je najavio *Ivan Francišković*, novoizabrani šef općinskog odbora, započeta i predizborna kampanja. Među prioritetnim poslovima koji očekuju ovu stranku u Subotici je povećanje članstva i formiranje izbornih štabova u svim okolnim naseljima, kako bi se ideje LDP mogle učinkovitije predstaviti najširem izbornom tijelu.

»Želimo povratiti građanski duh ovom gradu u kojem je on namjerno već dulje vremensko razdoblje sustavno uništavan«, rekao je Francišković i također najavio veće povezivanje sa nevladinim sektorom u subotičkoj sredini, kao autentičnim nositeljem upravo tih ideja. LDP će također nastojati postići dogovor i sa svim drugim strankama u gradu koje Suboticu vide na način LDP-a – kao građansku sredinu, čije je pravo mjesto u Europi.

VL/JS

Zavod za javno zdravlje Subotica Najava Svjetskog dana srca

Utorak 18. rujna u prostorijama Zavoda za javno zdravlje Subotica organizirana je konferencija za tisak na kojoj je najavljeno obilježavanje Svjetskog dana srca. Ispred organizatora program cijele manifestacije predložila je načelnica Centra za promociju zdravlja mr.sc. med. *Nada Kosić Bibić*, najavljujući brojne aktivnosti koje su predviđene za nedjelju 30. rujna kada će se u vremenu od 10 – 12 sati održati akcija »Zajedno biciklom po gradu – Zajedno za zdravo srce«. Akciju podržavaju lokalna samouprava Subotice, Apoteka Subotice, Crveni križ, Biciklistički klub Spartak, Hitna pomoć, te drugi donatori i sponzori koji će nagraditi sudionike ove manifestacije.

D. P.

Polaganje kamena temeljca za novu crkvu »Svetog Križa« u Ljutovu

Sveta misa i svečano polaganje kamena temeljca za novu crkvu »Svetog Križa« u Ljutovu održat će se u nedjelju 23. rujna u 16 sati. Slavlje će predvoditi subotički biskup dr. *Ivan Pénzes* uz koncelebraciju prisutnih svećenika. Sveta misa će se slaviti kod drvnog križa u centru sela, a poslije misnog slavlja slijedi svečani čin polaganja kamena temeljca u novu crkvu koja se nalazi u neposrednoj blizini

J. K.

Jednodnevna likovna kolonija u Tavankutu

U spomen Petru Skenderoviću

Četrnaestero članova Likovnog odjela je u subotu, 15. rujna, sudjelovalo na jednodnevnoj likovnoj koloniji, koja je održana u Donjem Tavankutu. Kolonija je održana u znak sjećanja na *Petra Skenderovića*, koji je rođen u ovom mjestu, a organizirala ju je njegova kći, amaterska slikarica *Sonja Skenderović*.

Petar Skenderović (1937.-2005.) je bio aktivan član HKPD »Matija Gubec« iz Tavankutu od 1968. godine. Radio je na organiziranju javne proslave »Dužijanca« i »Veliko prelo« 1971.-72. Sudjelovao je u osnivanju HKUD »Bunjevačko kolo« u Subotici i radio na brojnim akcijama hrvatske zajednice. Bio je jedan od glavnih ljudi u Društvu folkloraca, organizirao je i pratio na brojne izložbe tavankutske slikarice »naivke« i slamarke, te bio uključen u brojne manifestacije i priredbe. Bio je član DSHV-a.

S. S.

Humanost na djelu

Humanitarna organizacija Amor Vincit je 17. rujna u Maloj Bosni podijelila školske torbe djeci koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

A. P.

XII. festival hrvatskih folklornih društava u Pečuhu

Prošlog vikenda, 15. i 16. rujna, u Pečuhu je održan XII. festival hrvatskih folklornih društava. Program je započeo na Széchenyievom trgu svečanim defileom, a nastavio zajedničkim kolom sudionika festivala.

U večernjim satima u Domu omladine je održan folklorni kulturno-glazbeni program na kome su nastupili i članovi HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Na ovogodišnjem XII. festivalu su nastupila društva iz: Lug-Brankovića (Bosna i Hercegovina), Bračevića, Kupine, Generalskog Stola, Konavla (Hrvatska), Salante, Kašada, Tanaca (Mađarska) i Tavankuta (Srbija).

L. S.

Obnova križa u Golubincima

Trebam tvoju ruku

Povijest dva križa na ulazima u Golubince datira od kraja devetnaestog i početka dvadesetog stoljeća. Križevi su stajali do početka devedesetih, kada su ih usijane glave i pomračeni umovi oskrnavili. Golubinački katolici su sa svojim svećenicima prije nekoliko godina obnovili križ u Đurđevskoj ulici, a ovo ljeto obnovili su i križ u Maradičkoj ulici. U petak, 14. rujna, na blagdan Uzvišenja sv. križa, uz golubinačkog župnika vlč. *Ivicu Damjanovića*, obnovljeni križ posvetio je dekan zemunski, prečasni *Jozo Duspára*. Križeve su svojim radom obnovili uglavnom vjernici koji i žive u Đurđevskoj i

Maradičkoj ulici. Putnik koji prođe pokraj križa na ulazu u Golubince primijetiti će da je razapetom Kristu odlomljena ruka. Na marmornoj ploči napisano je: TREBAM TVOJU RUKU. Dok ima katolika u Golubincima i vjere u njima križevi će stajati, bdjeti i čuvati selo i ljude u njemu.

Ivan Radoš

Ovog vikenda u Čelarevu

Festival folklornih tradicija Vojvodine

Festival folklornih tradicija Vojvodine, ove godine 29. po redu, održat će se za vikend 22. i 23. rujna u Čelarevu. Spomenuti se festival održava svake godine u drugom mjestu s ciljem očuvanja i afirmacije etnološke, etnomuzikološke, etnokoreološke, scenske i likovne vriednosti većinskog srpskog naroda, kao i pripadnika 26 nacionalnih manjina u Vojvodini. Na festivalu će ove godine sudjelovati preko 50 udruga, među kojima i HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega.

Organizator festivala je Zavod za kulturu Vojvodine.

Prigodna proslava u DSHV-u

U okviru ovogodišnje proslave Dana grada Subotice na svečanoj sjednici Skupštine Općine Subotica dodijeljeno je priznanje »Pro urbe« za projekt Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca koji realizira Hrvatsko akademsko društvo. Kako je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini bio predlagatelj HAD-a za ovo priznanje u petak, 14. rujna u Domu DSHV-a, priređena je svečana proslava povodom primitka ove nagrade. Svečanosti su nazočili članovi DSHV-a, a prisutne su posebno pozdravili zamjenica pokrajinskog tajnika za nacionalne manjine, upravu i propise *Antonija Čota*, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, te dr. *Slaven Bačić*, koji se nalazi na čelu uredništva Leksikona.

M. T.

Posjet HKPD »Stjepan Radić« suhopoljskim Slankamencima

Slankamen u Suhopolju

Prvi organizirani posjet Slankamenaca svojim sugrađanima iseljenim početkom devedesetih u Hrvatsku

Piše: Ivan Andrašić

Subota i nedjelja, 15. i 16. rujna, bio je osobit dan za Slankamence s obiju strana Dunava. Četrdesetak članova HKPD »Stjepan Radić« iz Slankamena bilo je, po prvi put organizirano, ugošćeno od strane Zavičajne udruge protjeranih Slankamenaca iz Virovitice, Republika Hrvatska.

Susret je održan u obližnjem Suhopolju, u prostorijama Hrvatskog doma. Poslije više od 15 godina na jednom mjestu su se našli brojni prijatelji i rodbina, okrutno razdvojeni, mirni i radni ljudi koji su se u strahu za biološku egzistenciju iz svoga zavičaja doselili na ove prostore, na kojima su i danas na glasu kao mirni i vrijedni djelatnici, dobri domaćini i veliki veseljaci. No, dojam je da se kroz sve njihovo veselje provlači jedna tanana žica nostalgije za rodnim Slankamenom.

PRVI DOLAZAK: Po dolasku u Suhopolje i izlasku iz autobusa, sav protokol je »skrahirao«. Prijatelji, rodbina, poznanici, prepoznali su se, bilo je iznenađenosti brojnim sjedinama u kosi i borama na licima, i nevjerice pri pogledu na mladiće, koji su u vrijeme prinudnoga rastanka bili djeca.

Predsjednik Zavičajnog kluba Slankamenaca **Andrija Mesić** pozdravio je goste iz Vojvodine, riječi nisu išle najtečnije, emocije su bile jake. Skup je zatim pozdravio predsjednik Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata **Mato Jurić**. »Danas je veliki dan za nas koji smo otišli da biste vi mogli ostati. Izuzetno me raduje ovaj prvi dolazak Slankamenaca, koji su ostali u Vojvodini i nadam se da će ovaj susret biti temelj buduće suradnje i čvršćeg povezivanja u budućnosti. Mi, koji smo morali otići bit ćemo vaša spona s matičnom domovinom, a vi, koji ste ostali, uvijek ćete biti naša poveznica sa zavičajem. Tako nikada nećemo nestati« – rekao je između ostaloga predsjednik Jurić.

Istog dana održan je malonogometni turnir ekipa Slankamenaca iz Virovitice, Zagreba i Slankamena, zgodici se nisu brojali, plasman nikoga nije zanimao, druženje je bilo primarno.

SLANKAMENU, SELO MOJE: Centralnom slavlju prisustvovali

smo u nedjelju. Prisustvovali su i brojni Srijemci iz Slavonije, Pođravine, Zagreba, Zadra, Šibenika. Svečanost je započela misnim slavljem u župnoj crkvi sv. Terezije Avilske, koje je predvodio gost Suhopoljaca, svećenik šibenske biskupije, povjerenik za rad s mladima, don **Marinko Mlatić**.

Poslije misnog slavlja uslijedio je program u velikoj dvorani Hrvatskog doma. Okupili su se Srijemci, a jednom starcu svi su prilazili s velikim uvažavanjem. A kako i ne bi, kad je to legendarni Slankamenac, čovjek koji je prvi morao otići spašavati život, čovjek koji je 1990. godine bio prvi predsjednik Podružnice Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u Slankamenu, osamdeset jednogodišnji **Miša Ivka**. Ovaj krepki starac za svoju sudbinu nikoga ne okrivljuje. »Mo-

rao sam otići, nije mi žao. Supruga i ja došli smo u Viroviticu bez ičega, kuću u Slankamenu su nam opljačkali, Bog nek im oprosti. Jedino se nadam, bar zbog mladih od mene, da će se Hrvatska i Srbija dogovoriti o nekakvoj naknadi nama koji smo opljačkani, a danas se zna i od koga i zbog čega« – kaže za Hrvatsku riječ dida Miša.

Folklorci i tamburaši »Stjepana Radića« u međuvremenu su se popeli na pozornicu i razveselili domaćine, željne starih pjesama, plesova i narodnog ruha iz rodnog Srijema. Suze nitko nije sakrivao, pljesak nije prestajao. U dvorani je lebdio zajednički duh, duh Srijema, a veliki pljesak izazvala je pjesma »Slankamenu, selo moje«, u izvođenju domaćih tamburaša.

POSILIJE PROGRAMA: Poslije je programa na pozornici ručak,

poslije ručka druženje se spontano prenijelo van, tamburaši su se udružili, plesalo se i pjevalo na travnjaku ispred Doma. Vrijeme je letjelo, autobus se parkirao, spreman za polazak. Ples je prestao, ne i pjesma. Gostima se nije dalo poći, domaćinima se nije prekidalo druženje. No, odlazak je bio stvarnost, odvezlo se uz pjesmu i obećanje – vidimo se u Slankamenu. Predsjednik HKPD »Stjepan Radić« iz Slankamena **Ivan Rukavina** prezadovoljan je gostovanjem.

»Vidjelo se koliko su nam ovi susreti potrebni, kako nama, koji smo pretrpjeli sve bure i ostali, tako i onima koji su otišli. Ovo putovanje je već nekoliko godina u pripremi, no, stjecajem okolnosti realizirano je tek danas. Nadam se da neće ostati na ovom susretu, da će on biti samo početak jedne lijepe tradicije, da će svi Slankamenci, bez obzira gdje su ih rasijali ratni vjetrovi, ljubomorno čuvati i predano njegovati naslijeđe svojih predaka« – kaže za Hrvatsku riječ Rukavina.

Don Marinko Mlatić kazao je kako je sa zadovoljstvom prihvatio predvođenje misnoga slavlja. »Sudbina Hrvata kroz povijest puna je seoba, pa možemo reći da je i ratna sudbina Slankamenaca dio povijesti koju moramo prihvatiti. Ovaj susret je potreban, kako onima koji su ostali na svojim ognjištima, tako i onima koji su otišli. I jedni i drugi moraju ustrajati na očuvanju svojega duhovnoga, nacionalnoga i kulturološkoga identiteta gdje god bili, moramo se susretati i tako iskazati svoje zajedništvo«, poručio je don Mlatić.

Župnik župe Suhopolje vlč. **Robert Mokri** za naš je tjednik kazao: »Zahvalan sam Bogu što su ovi vrijedni ljudi, Slankamenci, došli u moju župu, ne zbog zla koje se dogodilo, nego zbog dobra koje oni šire među nama. Svatko mora nastojati svjedočiti o svojoj pripadnosti i crkvenoj i nacionalnoj zajednici i samo tako ćemo ostati i opstati skupa, samo tako si možemo međusobno pomoći, kako bismo u budućnosti živjeli u miru, ljubavi, radosti i blagoslovu Božjem«.

Ivan Gregurić, Mato Jurić i Andrija Mesić

Na temelju članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u području kulture, javnog informiranja i nakladničke djelatnosti («Službeni list Općine Subotica», broj 5/05 i 7/07), Povjerenstvo za dodjelu sredstava u području kulture i nakladništva raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za posebne programe i manifestacije u kulturi za 2007. godinu i to za:

Djelatnost kulturno-umjetničkih društava i amatera-pojedinaca u ukupnom iznosu od 450.000,00 dinara, i za posebne programe i manifestacije u kulturi u ukupnom iznosu 700.000,00 dinara.

Korisnici sredstava mogu biti ustanove, organizacije, udruge iz područja kulture, ostale organizacije, udruge, kao i autori-pojedinci koji se bave djelatnošću iz područja kulture koji su registrirani i imaju račun u skladu s propisima.

Sredstva iz područja djelatnosti kulturno-umjetničkih društava i amatera pojedinaca mogu se dodijeliti za grupe programa ili projekata i to:

- a) programi ili projekti kulturno-umjetničkih društava i amatera pojedinaca koji doprinose afirmaciji mladih stvaratelja u području glazbe, folklora i drugih oblika rada;
- b) organiziranje festivala, natjecanje, smotri i izložbi kao i sudjelovanje na istim po pozivu;
- c) nabava (otkup) narodne nošnje i druge opreme izvornog podrijetla (potrebno je priložiti mišljenje dva muzejska kustosa).

Sredstva iz područja manifestacije u kulturi mogu se dodijeliti za stvaralaštva-programe ili projekte iz sljedećih grupa stvaralaštva:

- a) Glazbeno stvaralaštvo: klasična, džez i suvremena glazba, ozbiljna glazba i zbornsko pjevanje;
- b) Likovno stvaralaštvo: autorske i skupne izložbe;
- c) Književno stvaralaštvo: književni susreti;
- d) Dramsko stvaralaštvo: suvremena drama (tekst i realizacija predstave);
- e) Filmsko stvaralaštvo: kratkometražni i dokumentarni film;
- f) Organiziranje festivala, natjecanja i smotre kao i sudjelovanje na istima;
- g) Organiziranje kao i sudjelovanje na savjetovanju i konferenciji iz područja: zaštite spomenika kulture, biljnih i drugih rijetkosti;
- h) Otkup likovnih djela, muzejskih predmeta i stare i rijetke knjige, odnosno pokretnih kulturnih dobara.

Odabrani za dodjelu sredstava moraju dati suglasnost (prije dobivanja sredstava) da će odobreni iznos namjenski utrošiti za predviđene svrhe. Povjerenstvo zadržava pravo, po potrebi, tražiti i drugu dokumentaciju i informacije od podnositelja natječaja, ili se informirati na licu mjesta. O rezultatima natječaja sudionici će biti pismeno obaviješteni.

Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi – formularu, koji mogu preuzeti na porti službenog ulaza u Predsjedništvo Skupštine Općine Subotica (Gradska kuća – ulaz pored Ljekarne) radnim danom od 7 – 14 sati.

Natječajni formular se nalazi i na Internetu www.subotica.co.yu. **Konkursni** formular se može fotokopirati.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju u uslužnom centru Općine Subotica, Trg slobode 1-Gradska kuća.

Rok za predaju natječajnih prijava – formulara je 15 dana od dana objavljivanja Natječaja u listovima: Subotičke, Subotičke novine, Dani, Hét Nap, Hrvatska Riječ, Službeni list Općine Subotica i na Internetu (www.subotica.co.yu).

Korisnici su sredstava dužni, u roku od 30 dana od dana završetka realizacije programa ili projekta, dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljem utroška sredstava. Izvješće dostaviti Službi za društvene djelatnosti, Trg slobode 1/III.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir. Također se neće uzeti u obzir ni prijave onih organizacija koje u prošloj 2006. godini nisu priložile financijsko izvješće o dobivenim sredstvima, kao i prijave onih organizacija koji su sredstva dobili i realizirali po natječaju objavljenom u svibnju 2007. godine.

Na temelju članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u području kulture, javnog informiranja i nakladničke djelatnosti («Službeni list Općine Subotica», broj 5/05 i 7/07), Povjerenstvo za dodjelu sredstava u području kulture i nakladništva raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za nakladničku djelatnost u iznosu od 440.000,00 dinara za tekuću 2007. godinu.

Pravo konkuriranja imaju ustanove, organizacije, udruge i pojedinci s teritorija općine Subotica iz područja kulture, nakladničke djelatnosti i to za sljedeće skupine nakladništva:

- izdavanje knjiga i časopisa;
- prijevod knjiga;
- izdavanje CD i audio-vizualnih izdanja;
- otkup knjiga, CD i audio-vizualnih izdanja.

Osnovni kriteriji za dodjelu sredstava u području nakladničke djelatnosti na temelju natječaja po skupinama jesu:

- za objavljivanje knjige potrebno je priložiti dvije pozitivne recenzije kritičara;
- za prijevod knjiga potrebno je stručno mišljenje ovlaštenog prevoditelja;
- za izdavanje CD-a i audio-vizualnih izdanja prvenstveno će se dati onim autorima koji u svojim djelima oslikavaju kulturnu baštinu naše sredine i njeguju suvremene trendove u umjetnosti.

Odabrani za dodjelu sredstava moraju dati suglasnost (prije dobijanja sredstava) da će odobreni iznos namjenski utrošiti za predviđene svrhe. Povjerenstvo zadržava pravo da po potrebi traži i drugu dokumentaciju i informacije od podnositelja natječaja, ili se informira na licu mjesta. O rezultatima natječaja sudionici će biti pismeno obaviješteni.

Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi – formularu, koji mogu preuzeti na porti službenog ulaza u Predsjedništvo Skupštine Općine Subotica (Gradska kuća-ulaz pored Ljekarne) radnim danom od 7-14 sati.

Natječajni formular se nalazi i na Internetu, www.subotica.co.yu.

Natječajni formular se može i preslikati.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju putem natječajnih prijava u Uslužnom centru Općine Subotica, Trg slobode 1, Gradska kuća.

Rok za podnošenje, odnosno predaju natječajnih prijava-formulara s prilogima je 15 dana od dana objavljivanja u listovima: Subotičke novine, Subotičke, Dani, Hét Nap, Hrvatska Riječ, Službeni list Općine Subotica i na Internetu (www.subotica.co.yu).

Korisnici sredstava dužni su u roku 30 dana od završetka realizacije programa ili projekta dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljima utroška sredstava. Izvješće dostaviti Službi za društvene djelatnosti, Trg slobode 1/III.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir. Također se neće uzeti u obzir ni prijave onih organizacija koje u prošloj 2006. godini nisu priložile financijsko izvješće o dobivenim sredstvima, kao i prijave onih organizacija koji su sredstva dobili i realizirali po natječaju objavljenom u svibnju 2007. godine.

Svjedočenja: Mata Barišić, jedan od osnivača Udruge Gibarčana u Osijeku

Srce mi zaigra kada se sjetim Gibarca

I danas često uhvatim sebe kako u mislima tražim izgubljeno srce i dio sebe što su mi nepovratno uzeli vrtlozi sudbine, sjeća se Mata, koji je s obitelji preselio u Osijek, u prosincu 1994. godine

Mata Barišić, rođen 2. listopada 1949. godine u Gibarcu, dijete je srijemsko-bunjevačkog braka. Otac Josip je Gibarčanin, kao i njegovi pradjedovi koji su se stoljećima u tamo rađali i umirali, dok je majka Stajka, rođena Pozderović, iz Tavankuta.

Djetinjstvo i ranu mladost Mata je proveo u Gibarcu, malom pitomom selu na blagim padinama Fruške gore, koje je prvi put zabilježeno još davne 1332. godine kada je imalo i svoju župu, a razvija se tek početkom 18. stoljeća, uz stari rimski put Mursa-Sirmium, odnosno Osijek–Srijemska Mitrovica.

»I danas mi srce zaigra kada se sjetim Gibarca i naše rodne kuće ispunjene dječjom vikom i radosnim smijehom. Nažalost, vrijeme je neumitno odnijelo sretno djetinjstvo i ljepotu toplog roditeljskog doma. I danas često uhvatim sebe kako u mislima tražim izgubljeno srce i dio sebe što su mi nepovratno uzeli vrtlozi sudbine, srce koje je bilo sretno u malim običnim stvarima i radostima koje kroz cijeli život blistaju zvjezdanim sjajem«, sjetno nam kaže Mata lutajući

mislima svojim djetinjstvom i širokim prostranstvima Srijema.

ŠID-ILOK-ŠID: Nakon osnovne škole završene u rodnom mjestu i srednje škole za stolara, završene 1967. godine u Šidu, Mata »trbuhom za kruhom« odlazi u Rijeku gdje dobiva svoj prvi posao u životu. U Rijeci je proveo nešto više od godinu dana, a zatim odlazi u Ajdovščinu na odsluženje vojnog roka. Poslije vojske privremeno se vraća u Gibarac, da bi već 1970. godine otišao u Ilok, u kojem se zapošljava u tvornici namještaja »Zvijezda«, koja je u to vrijeme bila poznata po izuzetno kvalitet-

nom namještaju. U najistočnijem gradu Hrvatske proveo je punih pet godina, a nakon ženidbe svojom sumještankom *Katicom Fišer* vraća se u Gibarac. Kako je Mata tih godina nakon uplovljavanja u bračne vode uspio naći posao u Šidu, a supruga mu je već godinama bila poslovođa u jednoj šidskoj kemijskoj čistionici, bračni par *Barišić* kupuje stan i trajno se naseljava u Šidu. Uskoro im se rađaju i kćeri *Ana* i *Ivana*.

»Sve je išlo svojim normalnim tijekom. Radili smo, zdravlje nas

morao, pokraj naše, zamijeniti i imovinu moga oca te ženinih roditelja. Oca moje žene, *Ivana Fišera*, fizički su napali srpski ekstremisti te je morao pobjeći 'glavom bez obzira', a nama je poručio da se više ne vraća, makar mu sve propalo«, sjeća se *Mata* koji je s obitelji preselio u Osijek u prosincu 1994. godine. »Premda smo bili u vrlo teškoj situaciji, jer smo se pokraj tolikih godina ponovno našli na početku, bez posla i prijatelja, a s gorkim okusom progonstva, bili smo ipak

petnaestorica Gibarčana, kako bismo uobličili ideju utemeljenja Udruge Gibarčana, a prvi je naš skup održan u Poganovcima, prije poklada 1996. godine«, prisjetio se početaka Udruge Mata Barišić, jedan od njenih osnivača i »vječiti« dopredsjednik te dodao kako su Gibarčani smogli snage i, bez obzira na sve nepravde koje su ih zadesile, osnovali ovu udruhu s ciljem okupljanja i druženja te čuvanja sjećanja na svoj rodni kraj. »Organizirali smo se kako bismo svjedočili o ustrajnosti i

je služilo, a djeca su bila sretna i dobro učila. Starija kći Ana upisala je 1990. godine građevinski fakultet i preselila se u Osijek«, kaže Mata i dodaje kako se tih kasnih osamdesetih godina politička situacija počela komplicirati, a početkom devedesetih u Gibarcu je već bilo neizdrživo.

ODLAZAK U OSIJEK: »Uz stalne prijetnje, vrijeđanje po nacionalnoj osnovi, stvari su eskalirale tučnjavom Gibarčana po njihovim voćnjacima i bacanjem bombi pod kombajne. U ljude se uvukao strah i počeli su masovno odlaziti, a meni je problem bio što sam

sretni jer smo vidjeli kako su naša djeca sretna, da su ponovno zajedno i žive bez straha«, sjeća se tih olovnih godina naš sugovornik. Danas Mata Barišić radi u jednoj privatnoj tvrtki kao stolar-parketar, supruga *Katica* je zaposlena kao pomoćna kuharica, starija kći Ana je nakon diplome odmah našla posao u struci, a mlada *Ivana*, koja je također završila građevinski fakultet, ostala je raditi na fakultetu kao asistentica.

UDUGA GIBARČANA: »Prije dvanaest godina, na blagdan Sveta tri kralja, sastali smo se u Osijeku, u maloj dvorani u Retfali, nas

vitalnosti srijemskog čovjeka koji je i u teškim i burnim vremenima pronalazio snagu da čuva, stvara i drugima pokazuje svu ljepotu svoje duhovne i kulturne baštine. Kasnije smo osnovali i naš nogometni klub »Gibarac' 95«, a potom i naše folklorno društvo koje je svojim nastupima na svim većim manifestacijama te vrste pronosilo ljepotu naših narodnih običaja i naše tradicije«, kaže Mata Barišić i za kraj našeg razgovora dodaje kako je čuvanje vlastitog identiteta njihova temeljna zadaća i garancija vlastitog postojanja.

Zlatko Žužić

Iz kuta mladih: Zlatko Šalov (1987.)

Novinarstvo - zanimljiv i dinamičan posao

*Iako je završio srednju tehničku školu i smjer elektrotehničar računalna, odlučio je da ipak njegovo buduće zanimanje bude neki sasvim drugačiji posao * Zlatko u novinarstvu vidi dinamičan, zanimljiv posao, ali i zanimanje u kome nema puno matematike, koja ga je posebno mučila u tehničkoj školi*

Razgovor vodila: Marijana Tucakov

Zlatko Šalov studira novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Iako je završio srednju tehničku školu i smjer elektrotehničar računalna, odlučio je da njegovo buduće zanimanje bude ipak neki sasvim drugačiji posao. Zlatko u novinarstvu vidi dinamičan, zanimljiv posao, ali i zanimanje u kome nema puno matematike, koja ga je posebno mučila u tehničkoj školi. Svoj talent za novinarstvo otkrio je u Somboru na školskom natjecanju, kada je pisao literarne radove i sudjelovao na pjesničkim večeri-

ma. Osvojio je treću nagradu za literarni rad na temu »Umjetnik u današnjem svijetu«, te je to bio korak više k odluci da studira novinarstvo, a ne strojarstvo ili elektrotehniku. »Moja starija sestra *Jana* također studira u Zagrebu, te mi je to ulijevalo sigurnost pri odlasku u veliki grad kao što je Zagreb«, kaže Zlatko.

Sada je upisao drugu godinu studija, stekao prijatelje u Zagrebu, a kući, u svoje selo Stanišić, dolazi jednom u dva mjeseca. Kada dođe kući na odmor, druži se sa starim društvom iz škole, igra biljar i više

izlazi. Odmor od učenja za njega su i kućni poslovi, te pomaže svojim roditeljima, kad god je slobodan. Zlatko je optimističan mladić, uvijek i glede svega. Od nedavno je član Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Svojim radom u stranci želi adekvatno sudjelovati u aktivnostima i donošenju političkih odluka koje su od ključne važnosti za izgradnju demokratičnijeg, naprednijeg i sretnijeg društva u našoj zemlji, ali i posebno u našoj zajednici. Samouk je u sviranju akustične gitare, te već nekoliko godina svira svoje omiljene pjesme

i samo za svoju dušu. Ističe kako je odlazak u Zagreb njegovo veliko iskustvo, te su mu planovi da tamo i ostane.

Zabava i učenje: U Zagrebu volim odlaziti na rok i metal svirke. Slušam Hladno pivo, G'N'R, ACDC, Metallicu, IM, Azru, Bijelo dugme, priča Zlatko. Živim u studentskom domu »Stjepan Radić« na Savi, te se često s prijateljima kartam, igramo šah, gledamo sport. Ipak, malo je slobodnog vremena za druženje, jer treba puno učiti, ali i puno vremena provoditi na predavanjima.

Sport: Zlatko se aktivno bavio karateom i ima plavi pojas. Godinama je trenirao kod poznatog trenera u okolici Sombora, *Ivana Karana*. Osim karatea, Zlatko je trenirao plivanje i nogomet.

Obitelj: Roditelji su Janu i Zlatka usmjerili na pravi put. Obitelj je uvijek uz mene, sa sigurnošću govori Zlatko i nastavlja govoriti o studiju svoje dvije godine starije sestre, koja studira na Visokoj zdravstvenoj medicinskoj školi u Zagrebu.

Navika: Kava, Internet, novine i vijesti.

Novac: Novac mu nije previše važan, međutim stipendiju koju prima u Zagrebu kao student iz dijaspor, uvijek korisno potroši i uvijek mu dobro dođe kao džeparac. ■

Student novinarstva Zlatko Šalov u razgovoru s novinarkom Hrvatske riječi Marijanom Tucakov

Jesenski međunarodni zagrebački velesajam

Potvrda pozicije u regiji

*Ovogodišnji Jesenski međunarodni zagrebački velesajam ispunio očekivanja *
Sudjelovalo 1693 izlagača, 1007 domaćih i 686 inozemnih, iz 49 zemalja svijeta *
Srbija je već 7. put na Zagrebačkom velesajmu, a ove je godine nastupila u najjačem sastavu*

Piše: Zlatko Žužić

U Zagrebu je od 11. do 16. rujna održan 83. Jesenski međunarodni zagrebački velesajam na kojem je sudjelovalo 1693 izlagača, 1007 domaćih i 686 inozemnih, iz 49 zemalja svijeta.

Na 75.000 četvornih metara izložbenog prostora Zagreb je proteklih 6 dana bio mjestom intenzivnih poslovnih aktivnosti, prezentacija i promocija najnovijih proizvoda domaćih i inozemnih ulagača, tehnologija te razmjene iskustava na poslovnim i stručnim skupovima.

pozivajući se na primjer svih država u regiji, upozorio kako se »gospodarski rast može temeljiti samo na izvozu i investicijama za izvoz, a ne na potrošnji i zaduživanju, kao što je sada slučaj«.

POVEĆANO ZANIMANJE: Direktorica Zagrebačkog velesajma **Katja Luka Kovačić** rekla je na svečanom otvorenju u kongresnom centru da se ovogodišnji velesajam održava u osjetno povoljnijem poslovnom ozračju nego prijašnjih godina te da je najveći broj makroekonomskih pokazatelja veoma

Štand »Europolisa« iz Beograda

Veliko zanimanje za taj središnji sajamski događaj u ovom dijelu Europe potvrda je njegove pozicije regionalnog lidera i stalnog regionalnog središta.

Ovogodišnji Jesenski međunarodni zagrebački velesajam, sa sloganom »mjesto poslovnih susreta«, otvorio je predsjednik Republike Hrvatske **Stjepan Mesić**, koji je u svom govoru oštro kritizirao gospodarsku politiku Vlade ustvrdivši kako »živimo od vanjskog duga i prodaje banaka i poduzeća«, i

povoljan, što sigurno ima odraz na povećano zanimanje, dok je zagrebački gradonačelnik **Milan Bandić** najavio temeljitu obnovu i redizajn Zagrebačkog velesajma, koja počinje polovicom sljedeće godine te naglasio kako Zagreb ima dugu tradiciju sajмова, a velesajamski grad je postao 1909. godine osnutkom Zagrebačkog zbora, koji je poslije izrastao u današnji međunarodni Zagrebački velesajam.

Prvog dana Velesajma, odmah nakon svečanog otvorenja, odr-

Direktorica ZV Katja Luka Kovačić, predsjednik RH Stjepan Mesić i ministar poljoprivrede Petar Čobanković na otvorenju »Eko-etno Hrvatska«

žan je u kongresnoj dvorani tradicionalni Hrvatski gospodarski forum na temu »Kako poslovati u Hrvatskoj?«, koji je premijer Ivo Sanader »iskoristio« za odgovor na oštru kritiku predsjednika Mesića njegovoj vladi. »Samouvjeren sam zahvaljujući statistici koja govori u prilog mojoj vladi, jer brojke nisu i ne mogu biti subjektivne, one govore istinu, a ta istina glasi da je Hrvatska prvo tromjesečje ove godine završila sa 7 postotnim rastom BDP-a, što govori kako gospodarstvo ide prema uspješnom kraju godine, a to smo do nedavno mogli samo sanjati«, rekao je premijer Sanader i najavio pobjedu na parlamentarnim izborima koncem ove godine.

Jesenski zagrebački velesajam ove je godine bio koncipiran kao skup međunarodnih specijaliziranih sajмова: Energetika, Graditeljstvo, Promet i logistika, »Arca« izložba inovacija, Dani mode, Široka potrošnja, Prehrana i poljoprivreda i Eko-etno Hrvatska.

EKO-ETNO HRVATSKA: U okviru izložbe tradicijskih proizvoda, usluga i običaja ruralnih područja »Eko-etno Hrvatska«, održanoj po peti put u sklopu Jesenskog međunarodnog zagrebačkog velesajma, predstavilo se 15 hrvatskih županija te gradovi Samobor, Bjelovar, Sveti Ivan Zelina i Velika Gorica uz stručno-popratni program o održivom razvitku ruralnog prostora. Poseban gost ove tradicionalne izložbe bila je Federacija Bosne i Hercegovine, koja se publici predstavila drugog dana ovog velesajma. »'Eko-etno Hrvatska' je spoj tradicije i održivog razvoja, vrijedan pokušaj čuvanja autentičnosti proizvoda i ruralnih područja, a Zagrebački velesajam je upravo idealno mjesto za prezentaciju naše baštine. To je bogata riznica naše tradicije što nam u današnjoj globalizaciji daje komparativnu prednost u rangiranju pojedinih dijelova naših područja kao i cijele Hrvatske«, rekla je Katja Luka

Kovačić, direktorica Zagrebačkog velesajma.

Novina ovogodišnje izložbe »Eko-etno Hrvatska« je predstavljanje marijanskih i drugih svetišta. Tako su se zadnjeg dana predstavila svetišta MB Bistričke, MB Snježne iz Kamenskog, Gospe Trsatske, Župe očišćenja BDM iz Dola na Braču i Svetište Gospe Voćinske.

Na sajmu su kroz specijalizirane programe predstavljeni i najnoviji graditeljski i industrijski trendovi, hotelska i ugostiteljska oprema, proizvodi za kućanstvo te bogata ponuda odjeće na »Danima mode«. Po drugi put je održana i »Arca«, međunarodna izložba inovacija, novih ideja, proizvoda i tehnologija, čiji je organizator Udruga inovatora Hrvatske. Osim izložbe izuma na »Arci« su održane i tematske izložbe suvenira, promotivne prodaje zaštićenih novih proizvoda, prikazan je i stvaralački opus *Fausta Vrančića* te brojni popratni sadržaji.

SRBIJA SEDMI PUT NA SAJMU: U tradiciji Velesajma je i kontinuitet zemalja koje nastupaju s kolektivnim izložbama, a ove godine to su bile: Austrija, Češka,

Na izložbi »Eko-etno Hrvatska« sudjelovala je i Osječko-baranjska županija

Indonezija, Njemačka, Poljska, Slovačka, Srbija, Šri Lanka te Slovenija – zemlja partner. Srbija je već 7. put na Zagrebačkom velesajmu, a ove je godine nastupila u najjačem sastavu. Primjerice, prošlih je godina površina izložbenog prostora naše zemlje u prosjeku iznosila 60 do 70 četvornih meta-

ra dok je ove godine ta površina više nego dvostruko veća, čak 175 četvorna metra. Ove su godine nastupile tvrtke – »Vital« iz Vrbasa, »Albus« iz Novog Sada, »Tehnomatik« iz Vrdnika, »Fabrika akumulatora« iz Sombora, »Tigar« iz Pirota, »Europolis« iz Beograda, »Frigo Soko Žika« iz Rume,

»Milan Blagojević« iz Smedereva, »Rubin« iz Kruševca, »Alfa plam« iz Vranja i »Metalac« iz Gornjeg Milanovca.

»Drago mi je da je ove godine Zagrebački velesajam bogatiji i sadržajniji nego prošle, kada se osjetila određena stagnacija. Srbija ima kontinuitet i izuzetnu suradnju sa Zagrebačkim velesajmom, a ove smo godine uspjeli plasirati naše proizvode i na zahtjevno hrvatsko tržište«, rekao je za »Hrvatsku riječ« *Mladen Srđić*, voditelj Službe za promocije Privredne komore Srbije.

Za posjetitelje željnih ležernijih sadržaja »Citroen« je na južnom ulazu Velesajma održao prezentaciju svojih automobila, dok je umjetnost bila zastupljena kroz Izložbu skulptura akademskog kipara *Tomislava Ostoje*, pod pokroviteljstvom »Auto Hrvatske«.

Na konferenciji za novinare održanoj 16. rujna prilikom zatvaranja Velesajma njegova je direktorica Katja Luka Kovačić izjavila kako je ovogodišnji Jesenski međunarodni zagrebački velesajam ispunio očekivanja i najavila smanjenje broja sajмова, odnosno više neće biti »malih« sajмова. ■

II. međunarodni sajam pogrebne opreme

Više od pet tisuća posjetitelja

U Osijeku je, na Pampasu, od 14. do 16. rujna održan II. međunarodni sajam pogrebne opreme, u nazočnosti više od 60 izlagača iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja i znatnog broja posjetitelja, a otvorio ga je župan osječko-baranjski *Krešimir Bubalo*.

»U tri dana, ovaj neobični Sajam posjetilo je više od 5 tisuća posjetitelja, ne samo iz Osijeka i okolice već iz raznih dijelova Hrvatske pa i iz Zagreba, ostvareni su mnogi poslovni kontakti i zabilježeno je dosta noćenja, i to su rezultati koji opravdavaju ovu našu ideju«, rekla je *Andrea Mandić*, direktorica Osječkog sajma d.o.o..

Na sajmu je bilo 60-tak izlagača iz Osijeka i okolice ali i iz Slovenije, Italije, Mađarske, Rumunjske, Bugarske pa čak i iz Indije, te Bosne i Hercegovine i Srbije, koji su nudili ljesove i pogrebnu opremu, od crnine do odora za djelatnike u usluzi, osiguranje života, te spomenike, galanteriju, svijeće, cvijeće i cvjetne aranžmane, za pogrebe i za skore Svisvete.

Kako niti jedna sajamska priredba ne može bez zabavnoga dijela, za to su se pobrinuli *Davor Dretar-Drele* i pajdaš mu, *Vid Balog*, koji su se siti isplakali na improviziranoj pozornici i dijelili su sućut svim zgodnim damama, a čitateljima Hrvatske riječi iz Subotice poručili su, samo nas pozovite i vidimo se, bilo za Dužijancu ili Veliko prelo.

No da se vratimo ozbiljnim temama, vlasnik tvrtke Ekostil d.o.o. iz Bačke Topole, *Zoltan Kiš*, kaže da se divi ideji poslovnih ljudi iz Osijeka, i da će dolaziti i ubuduće, ako budu zvani. »Prošle smo godine bili u Osijeku, ali samo na razini delegacije, no ove godine dolazimo s našim proizvodnim programom,

a bavimo se proizvodnjom ljesova, od običnih, jeftinijih do onih najluksuznijih, i možemo se povaliti i prvim uspjesima. Mi smo bili i na sličnom sajmu u Budimpešti, i teško je povući nekakvu usporedbu jer Budimpešta je veliki grad, no ovaj osječki sajam jako je dobro organiziran, jednostavno, Osijek ima dušu i vidljiv je napredak i iskorak u odnosu na prošlu godinu«.

Istoga je mišljenja i *Dejan Holjevac*, vlasnik tvrtke Topla-les iz Svetozara Miletića, koja zapošljava 15 djelatnika i drugu je godinu ovdje na sajmu u Osijeku. »Mi smo bili na sajmu pogrebne opreme u Novom Sadu, koji se

održava svake druge godine, i teško je uspoređivati, jer i Novi Sad je veliki grad s gotovo 400 tisuća žitelja, ali to je više stručni skup gdje se okupljaju ljudi od struke, poslovni subjekti, ali ovaj sajam u Osijeku pun je posjetitelja, običnih ljudi, što tamo nema« kazao je Holjevac.

Slavko Žebić

Idućeg tjedna VII. Festival bunjevački pisama

Događaj za sve generacije

Dječja smotra bunjevački pisama održat će se u četvrtak, a sljedećeg dana slijedi Festival bunjevački pisama

Generalnom probom koja će biti otvorena za javnost, u srijedu, 26. rujna, počinje festival bunjevački pisama. »Djeca koja pohađaju hrvatske odjele te slušaju sate katoličkog vjeronauka nakon mise zahvalnice za početak nove školske godine u katedrali posjetit će Gradski muzej, gdje će nakon toga nazočiti generalnoj probi III. dječje smotre«, rekao je član Organizacijskog odbora Festivala *Ivan Stipić* na konferenciji za tisak i dodao kako se u srijedu očekuje da Generalnoj probi nazoči oko 400 učenika.

DJEČJA SMOTRA: Treća po redu, Dječja smotra bunjevački pisama održat će se drugog dana uoči Festivala, u četvrtak, 27. rujna, s početkom u 20 sati. »Kao i prethodne dvije godine okupili smo mlade soliste, jer smatramo kako je potrebno djecu upoznati s narodnom bunjevačkom pismom kako bi ju očuvali i, naravno, kako bi razvili kod njih vokalni nastup i tako ih pripremili za veliki festival«, rekla je članica Organizacijskog odbora Festivala *Mira Temunović*.

Nastupit će 23 solista, uzrasta od vrtića do 8. razreda osnovne škole, koji će izvesti 19 numera. Smotru će ove godine otvoriti »kraljice« župe iz Tavankuta. Dječji festivalski orkestar, koji broji 42 mlada

tamburaša, pod ravnanjem prof. Mire Temunović pratit će mlade soliste.

FESTIVAL: »Među 12 numera, koje će se natjecati na VII. festivalu bunjevački pisama, dodijelit će se nagrada stručnog žirija za tekst, za najboljeg izvođača te nagrada publike«, rekao je *Vojislav Temunović*, član OO Festivala. U petak, s početkom u 20 sati, održat će se VII. festival bunjevački pisama u prostorijama HKC-a »Bunjevačko kolo«. Festival će biti prenošen izravno na valovima Radio Subotice te putem interneta. Ovogodišnja novina je da će se moći glasovati i putem mobitela za nagradu publike, na broj 6250. Potrebno je ukucati: »pisma« broj numere, od 01-12. Cijena poruke je 30 din. + PDV, za korisnike mreže Telenor (062 i 063) i MTS (064 i 065).

U revijalnom dijelu programa, tijekom zbrajanja glasova, publiku će zabavljati tamburaški ansambl »Biseri« iz Subotice.

Karte za Festival su u prodaji od 17. rujna u prostorijama HKC-a po cijeni od 250 dinara za veliku dvoranu HKC »Bunjevačko kolo«, direktan video prijenos u obližnjem restoranu »Dukat« košta 200 dinara, kao i karta za Dječji festival.

J. K.

Mira Temunović, Vojislav Temunović i Ivan Stipić

Pjesme koje će biti izvedene na VII. festivalu bunjevački pisama

01. »Ej birtašu« Marko Stipić
02. »Hajina pisma« Mladen Crnković
03. »Čini mi se da sam to snila« Tamara Babić i Irena Kovačev
04. »Na bajsom prelu« Anet Balažić
05. »Svoj na svome« Anica Čipak
06. »Ostani bar samo čovjek« Svjetlana Patarić
07. »Ej, Bunjevko tebe srce želi« Darko Temunović
08. »Subotice od starine grade« Martina Dulić
09. »Nema te više« Ivana Stipić
10. »Dan sutrašnji« Nataša Kostadinović
11. »Zvona stare crkve« Marinko Rudić Vranić
12. »Nemoj mati tugovati« Marija Jaramazović

Telefonsko glasovanje

Za one koji ne posjeduju mobilni telefon ili nisu korisnici spomenutih mobilnih mreža, za glasovanje će biti osigurana izravna telefonska linija. Pozivom na broj telefona +381(0)24/552-600, slušatelji će moći dati svoj glas pjesmi koja im se najviše dopala.

Pjesme koje će biti izvedene na III. dječjoj smotri bunjevački pisama

- »Podvikuje bunjevačka vila« Lea Antunović
- »Kolo igra« Marina Cvijanov
- »Đuvegije di ste da ste« Bernadica Vojnić Mijtov
- »Govori se da me varaš« Ivana Stantić
- »Kad se Cigo zaželi« Miljana Kostadinović
- »Alaj nane« Josipa Oračić i Pastva Marina
- »Vratite se golubovi« Snežana Orčić
- »Cura bere cveće« Nataša Kujundžić i Andrašić Sara
- »Bunjevka sam« Jasmina Milodanović
- »Božur« Mirjana Vukmanov Šimokov
- »Momkovo sam« Andrija Sente
- »Noći kratke, a dugački dani« Vanja Koletar i Dario Vojnić
- »Tribam koga« Mia Petrović
- »Sve što želim« Kristina Vojnić Purčar
- »I kad ostarim« Biljana Nimčević
- »Slike stare« Dragana Sudarević
- »Al' bi znao gazda biti« Petar Skenderović i Miran Tikvicki
- »Al' sam rđav« Boris Vujković
- »Zaškripio stari đeram« Luka Skenderović

»Mladost pleše« u Maloj Bosni

Peta po redu, folklorna večer pod nazivom »Mladost pleše« održat će se u subotu 22. rujna, u Domu kulture u Maloj Bosni. Nastupit će kulturno-umjetnička društva iz Vojvodine i Republike Hrvatske, a organizator je Hrvatska udruga kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne. Početak je u 19 i 30 sati.

»Bokeljska priča« u Rijeci

Organizaciji Hrvatskoga građanskoga društva Crne Gore (HGDCG), a pod pokroviteljstvom Grada Rijeke, u subotu 22. rujna u Rijeci, u atriju Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku i na Trsatskoj gradini, održat će se manifestacija »Bokeljska priča«. Cilj manifestacije je riječkoj javnosti predstaviti kulturnu baštinu Hrvata u Crnoj Gori, ali i uspostaviti plodniju suradnju, kako u kulturi tako i u gospodarstvu.

U okviru manifestacije bit će predstavljanja knjiga prof. dr. Milenka Pasinovića »Hrvati u Crnoj Gori s posebnim osvrtom na Boku kotorsku i drugu polovicu XX. stoljeća«, a o izdavačkoj djelatnosti HGDCG govorit će dr. Ivan Ilić, predsjednik Društva. Osim predstavljanja izdavaštva, bit će otvorena i izložba starih razglednica iz kolekcije Mire Ulčara te povijesnih fotografija hrvatskih društava Boke iz arhiva HGDCG. Izložbu će predstaviti prof. Marija Mihaliček iz Muzeja Perasta, a otvorit će je prof. Ivan Kamenarović.

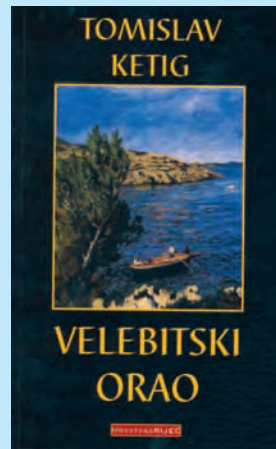
U predstavljanju kulturne baštine Hrvata u Crnoj Gori kao surorganizatori sudjeluju i Primorsko-goranska županija, Turistička zajednica te Hrvatska matica iseljenika – podružnica Rijeke.

Dvobroj »Matica« za kolovoz i rujan

Iz tiska je izašao već tradicionalni dvobroj časopisa »Matica« za kolovoz i rujan. Mjesečnik piše o brojnim priredbama, školama, turnejama u organizaciji Hrvatske matice iseljenika (Ljetna škola hrvatskoga folklora u Pučišćima na Braču, Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture u Zagrebu, Mala škola hrvatskoga jezika i kulture u Novom Vinodolskom, Eco Heritage Task Force u Kaštel Novom, turneje hrvatskih folklornih društava iz Geelonga, Mississauga, Santiaga de Chilea po Hrvatskoj...). Osim tema posvećenih HMI-u, dvobroj donosi mnoštvo drugih članaka, kao primjerice o Špancirfestu – jedinstvenom festivalu uličnih šetača koji se održava u Varaždinu, o Željku Mavroviću koji je od vrhunskog sportaša postao izuzetno uspješan poljoprivredni poduzetnik, o osnivanju Međunarodnog centra podvodne arheologije u Zadru, te piše i o žetvenoj svečanosti »Dužijanca« u Subotici. Između ostalog, tu su i razgovori s Antunom Domicem, hrvatsko-čileanskim znanstvenikom i književnikom, Antom Pavlovićem, savjetnikom Hrvatskog nogometnog saveza, i Danijelom Gajskim, znanstvenikom iz SAD-a.

Promocija romana »Velebitski orao« u Subotici

Predstavljanje knjige »Velebitski orao« Tomislava Ketiga, objavljene nakladom NIU »Hrvatska riječ«, održat će se u utorak 25. rujna u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici. Ovom prigodom bit će predstavljen i roman »Duga senka svitanja« istog autora.

Osim autora, o knjigama će govoriti šef katedre za mađarski jezik Filozofskog fakulteta u Novom Sadu prof. dr. János Banyai, urednik nakladničke Agencije »Misli i riječi« Žika Berisavljević, književnik Zvonko Sarić i urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« Milovan Miković. Početak je u 19 i 30 sati.

»Duh u močvari« na festivalu u Pečuhu

Hrvatski igrani film za djecu »Duh u močvari« redatelja Branka Hlštvančića, u produkciji Interfilma i Hrvatske radiotelevizije iz 2006. godine, pozvan je u službeni selekciju na »Moveast«, međunarodni filmski festival u Pečuhu, u Republici Mađarskoj, koji će se održati od 30. rujna do 7. listopada.

Ovaj hrvatski film za djecu na programu je u kinu Uránia Cinema u ponedjeljak, 1. listopada, s početkom u 15 sati.

Festival »Moveast« ima za cilj predstavljanje debitantskih radova redatelja s područja istočne i srednje Europe, pa tako i zemalja regije kojoj pripadamo.

Književna večer u Rumi

U velikoj dvorani HKPD »Matija Gubec« u Rumi, u subotu 15. rujna, održana je književna večer u okviru koje su promovirane dvije knjige – »Doseljavanje i duhovni život Hrvata u Rumi« Ratka Rackovića i knjiga poezije »Kolevka sremskog paora« Đure Šefera. Književnu je večer prigodnim govorom otvorio predsjednik HKPD »Matija Gubec« Zlatko Kolarić, a o prvospomenutoj knjizi potom su govorili Đura Šefer i autor Ratko Racković. Istaknut je izuzetan značaj spomenute knjige za razumijevanje, kako povijesti hrvatskog življa u Rumi, tako i povijesti Rume i Srijema u cjelini, a autoru knjige predsjednik Kolarić uručio je prigodnu zahvalnicu.

Knjiga poezije »Kolevka sremskog paora« Đure Šefera, kako je istaknuto prigodom promocije, jest djelo zavičajne srijemske poezije i kroz njegove se pjesme snažno i upečatljivo osjeća duh davnih i prošlih vremena. Ovom prigodom Đura Šefer je najavio i izlazak iz tiska svoje nove knjige.

U okviru večeri nastupili su tamburaši s vokalnim solistom Dušanom Stuparom na čelu.

N. J.

Srđan Milodanović, student slikarstva na novosadskoj Akademiji umjetnosti

Borba za »podvodnu umjetnost«

Roneći, ponekad mi se činilo kako u moru ima više otpadaka iz ljudskog svijeta, nego li riba

Na nedavno otvorenoj skupnoj izložbi »Pogodite zašto« u subotičkoj Modernoj galeriji »Likovni susret« sudjelovao je i *Srđan Milodanović*, student završne godine Akademije umjetnosti u Novom Sadu, odsjek slikarstvo u klasi prof. *Milana Blanuše*.

Rad kojim se publici predstavio – podvodna instalacija i video pod nazivom »Ribe« – započeo je prije dvije godine i dio je šire priče o podvodnoj umjetnosti koju ovaj student slikarstva pokušava »izgurati«. Naime, već nekoliko godina bavi se ronjenjem, kroz koje je, slijedeći unutarnji umjetnički poriv, otkrio čari podvodne fotografije. Potaknut idejom da se podvodna fotografija uvede u sferu umjetničkog, odnosno izdigne iznad razine dokumentarističkog, prošle je godine bio jedan od inicijatora i sudionika izložbe »Podvodna umjetnost?«, koja je priređena u novosadskoj Art klinici.

»Sudjelovalo je nekoliko autora koji se bave podvodnom fotografijom. Konkretno, moje su fotografije bile postavljene u akvarij i pratio ih je zvuk snimljen ispod mora. Osim same postavke, izložba je imala i promotivni karakter ovog novog područja umjetničkog djelovanja, što je bila tema predavanja koje je organizirano u okviru izložbe«, kaže Milodanović, podsjećajući kako se i sama fotografija svojedobno borila za status jedne od grana umjetnosti. Inače, da se već etablirao u spomenutoj oblasti, govori i zlatna medalja s natjecanja u podvodnoj fotografiji na Adi Ciganliji, koju je osvojio svibnja prošle godine.

S obzirom da je budući diplomirani slikar, slikarstvo je primarno u njegovoj akademskoj naobrazbi. U praksi najčešće se koristi tehnikom asemblaža, a u tematskom smislu, zanimaju ga apstraktni motivi i forme. Kao materijal posebno ga interesira metal, u kojeg, kako

Why always?: fotografije boce popularnog napitka, snimljene na 30 metara ispod površine mora

pojašnjava, najbolje uspijeva pretočiti svoje osobine, dok rđanjem metala njegovi radovi ujedno mogu ukazati na stanje prolaznosti.

Ekološka je poruka bitan segment njegova likovnog izražavanja. »Roneći, ponekad mi se čini kako u moru ima više otpadaka iz ljudskog svijeta, nego li riba. Stoga, često fotografiram upravo

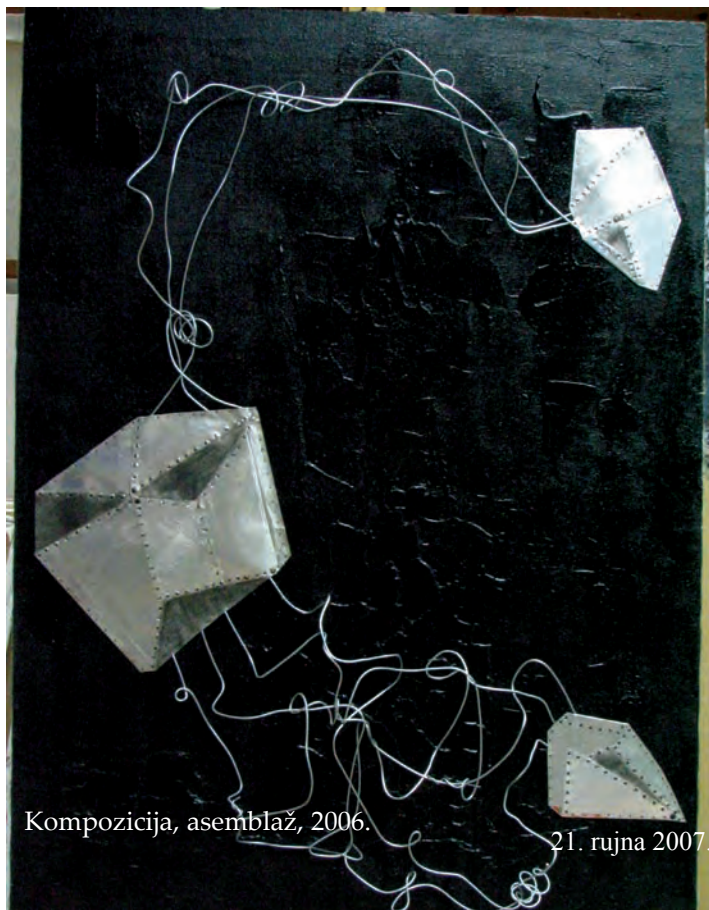
predmete kojima nije mjesto u vodi«, kaže on.

Upitan za planove nakon studija, naš sugovornik mudro odgovara kako im na Akademiji ponavljaju da ih škola neće načiniti umjetnicima. »Kad završim školu bit ću diplomirani slikar i profesor likovne kulture, a ostalo je na meni«, dodaje Srđan Milodanović na kraju razgovora.

D. B. P.

Fotelja od trave

»**R**ad koji se sastoji od armature u obliku fotelje, napunjene zemljom u kojoj raste trava, ima prije svega ekološku poruku, jer govori o zelenilu koje nestaje. S druge strane, fotelja je simbol ležernosti, ali i društvenog položaja, a poznato je kako ljudi kada dođu u 'fotelju', tu znaju pustiti korijenje«, objašnjava autor.

Kompozicija, asemblaž, 2006.

21. rujna 2007.

Izložba slika Stipana Kopilovića u Muzeju Bačke Topole

Obilježena 130. obljetnica od rođenja slikara

Na otvorenju izložbe slika Stipana Kopilovića

U Muzeju Bačke Topole, u povodu proslave Dana Bačke Topole, 7. rujna je otvorena izložba slika *Stipana Kopilovića*, rođenog u Bajmoku, a koji je do odlaska na školovanje u Budimpeštu i München radio kao brijač. Slikar je koji je obilježio likovnu scenu ovoga prostora na početku 20. stoljeća, odnosno jedan je od prvih slikara impresionista iz naših krajeva. Jedno razdoblje svoga života i rada Kopilović je proveo i u Bačkoj Topoli, gdje je i umro i sahranjen 1924. godine. Izložba je postavljena u povodu 130 godina od njegovog rođenja.

Među prikazanim slikama nalazimo najstarije iz 1904. s prikazom bajmočke crkve s plebanijom, pa do najmlađih iz 1923., preko kojih se može steći uvid u njegov razvitak i zanimanje za određenu tematiku. Na izložbi su prikazani radovi iz tri zbirke: iz zbirke Gradskog muzeja Subotica, Zavičajne galerije dr. Vinko Perčić te Biskupijskog muzeja iz Subotice.

Autorice izložbe su *Olga Kovačev-Ninkov* i *Ljubica Vuković-Dulić*, povjesničarke umjetnosti iz Gradskog muzeja. Katalog je uredio topolski umjetnik *Attila Csernik*, a autor fotografija je *Miklós Hevér*.

Ista će izložba tijekom listopada biti prenesena iz Bačke Topole u Suboticu, u Zavičajnu galeriju dr. Vinko Perčić, gdje će je Subotičani moći pogledati.

Lj. V. D.

U Novom Sadu otvorena izložba Viktora Jurige

Dizajn za novi senzibilitet

Do kraja mjeseca u galeriji Udruženja likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti i dizajnera Vojvodine (Ilije Ognjanovića 3) u Novom Sadu može se pogledati izložba »Dizajn za novi senzibilitet« grafičkog dizajnera *Viktora Jurige*, koja je otvorena u utorak 18. rujna. Autor se publici predstavio s osam digitalnih grafika nastalih u posljednjih nekoliko godina.

»Možda je suvišno navesti i činjenicu da je Viktor Juriga član Udruženja primijenjenih umjetnika Vojvodine i da je posljednjih godina sudjelovao na većini njihovih skupnih izložaba, jer takav biografski podatak često ne ukazuje dovoljno na kvalitetu autorskih radova, već ima neki revijalni karakter. Stoga je sazeo trenutak da se nakon samostalne izložbe 2002. godine u Yu-Fest caffeu u Subotici, Viktor ponovno predstavi publici sa svojim vizionarsko-fantazmagoričnim digitalnim grafikama proisteklim iz nesputane imaginacije, 'iz glave', kako Viktor ima običaj reći«, zapisala je, među ostalim, u katalogu izložbe etnologinja *Viktorija Šimon-Vuletić* iz Gradskog muzeja Subotica.

Viktor Juriga je rođen 1975. godine u Subotici i odrastao je u fotografskom studiju svog oca, fotografa *Augustina Jurige*. Nakon srednje grafičke škole završene u Subotici, školovanje i profesionalno usavršavanje nastavlja u SAD i 1997. godine stječe diplomu »primijenjenog poslovanja u oblasti grafičkog dizajna« na Lakeland koledžu u Clevelandu. Kao dizajner i autor digitalnih grafika oprobao se na mnogim poljima na kojima se grafički dizajn uspješno primjenjuje – od samostalnih, autorskih izložbi, scenografije, modnih kataloga, omota za knjige i CD, pa sve do osmišljavanja vizualnog identiteta svjetski poznatih kompanija. Trenutačno je uposlen kao art direktor u reklamnoj agenciji »Ovation BBDO« u Beogradu.

D. B. P.

»Dani Balinta Vujkova« od 11. do 13. listopada u Subotici

Naglasak na hrvatskom dramskom stvaralaštvu u Podunavlju

U kontekstu kazališta rasvijetlit ćemo prošlost i udio Hrvata u kazališnom životu u Podunavlju, progovorit ćemo o pučkom teatru, najavljuje organizatorica Katarina Čeliković

Najavljen bogat i obiman program Dana:
Katarina Čeliković

»**D**ani Balinta Vujkova« s podnaslovom Dani hrvatske knjige i riječi, ove godine šesti po redu, održat će se od 11. do 13. listopada. Tijekom tri dana književnom će se baštinom i jezikom baviti jezikoslovci, književnici, kazališni umjetnici, nastavnici pa i oni koji tek ulaze u svijet literature – učenici.

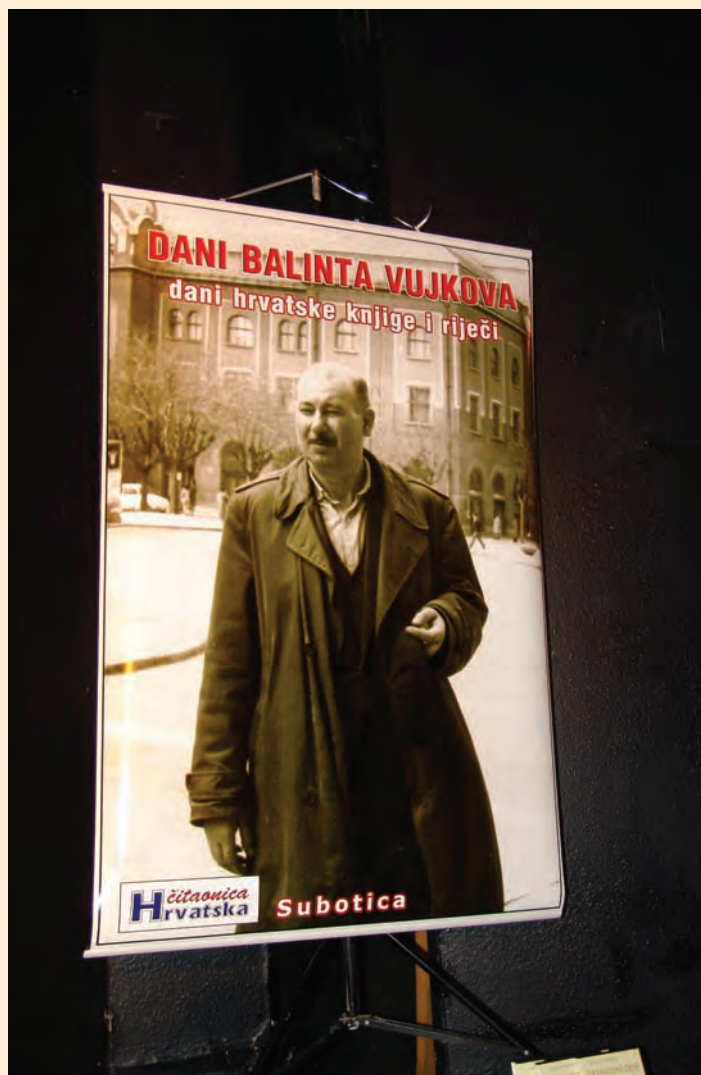
Na stručno-znanstvenom skupu na temu »Sakupljački rad Balinta Vujkova« te »Hrvatsko dramsko stvaralaštvo u Podunavlju« govorit će petnaestak sudionika. »Ove će godine dramsko stvaralaštvo imati posebnu težinu. U kontekstu kazališta rasvijetlit ćemo prošlost i udio Hrvata u kazališnom životu u Podunavlju, progovorit ćemo o pučkom teatru, inače vrlo zastupljenom u suvremenom kazališnom životu u Hrvatskoj i u Mađarskoj. Možda će ovo biti poticaj za stvaranje klime za razgovor i o hrvatskom ansamblu u našoj sredini«, kaže predsjednica

Organizacijskog odbora Katarina Čeliković.

Ona ističe kako će i ove godine velika pozornost u okviru manifestacije biti pridana nastupu učenika osnovnih škola, a po prvi puta i gimnazijalki. »Četvrtak 11. listopada je 'Dan posvećen učenicima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku' kada će oni u Hrvatskom kulturnom centru 'Bunjevačko kolo' na svoj način 'ispripovidati pripovitke' koje je zapisao Balint Vujkov. Ovako će narodna književnost biti vraćena narodu – onima zbog kojih se sve ovo i priređuje. Nastup učenika je pravo blago jer se ponovno uči ili ponavlja 'bunjevačka rič', djeca uče moralne vrijednosti svojih predaka i tako prenose tradicijsku kulturu Hrvata Bunjevaca i Šokaca«, objašnjava organizatorica.

Stručno-znanstveni skup počinje u petak 12. listopada u 9 sati, u čitaonici Gradske knjižnice otvorenjem izložbe knjiga, fotografija i drugih materijala vezanih uz dramsko stvaralaštvo, a nastavlja se u subotu također u 9 sati, na istom mjestu, kada će uz predavanja biti i prikazi novih knjiga. »Ovi su dani mjesto za valorizaciju književne baštine i prikazivanje novog, suvremenog književnog stvaralaštva. Za sve bibliofile bit će zanimljivo vidjeti i čuti predstavljanje novih knjiga od kojih izdavam još jednu knjigu za djecu s bajkama Balinta Vujkova, pod naslovom 'Pupko i družina'«, kaže Čelikovićeva te dodaje: »Ovaj bogat program za sudionike skupa imat će i zavičajnu 'notu'. Oni će naime u petak poslijepodne imati prigodu posjetiti etno-salaš na Đurđinu i pogledati crkvu i stalnu postavku predmeta i slika u tehnici slame. I tamo će se odvijati razgovor o ovogodišnjim temama«.

D. B. P.

Gostovanje Hrvatskog kazališta iz Pečuha

Novina ovogodišnjih »Dana Balinta Vujkova« je gostovanje Hrvatskog kazališta iz Pečuha s komedijom »Pošteni varalica« Antuna Karagića, najpopularnijeg hrvatskog pisca u Mađarskoj. Komedija će biti izvedena na sceni Jadran Narodnog kazališta, u petak 12. listopada u 19 i 30 sati. Ulaz je slobodan, ali je ipak potrebno javiti se u Hrvatsku čitaonicu zbog karata, a karte će se moći dobiti desetak dana ranije, srijedom i petkom od 11 do 14 sati.

»Transformers«; režija: Michael Bay

Efekti, transformirajte se!

Glavna snaga novog filma, osim CGI efekata i iskusnog dvojca kao nositelja projekta, jest u izuzetno mladoj ekipi

Piše: Miroslav Šokčić

Film o svima nama dragim robotima koji se transformiraju, konačno je stigao. Tako je, »Transformers« su u kinima! Svakako smo svi mnogo očekivali od filma na koji se čekalo 20 godina, a koji su uzeli raditi ruku pod ruku Michael Bay (»Otok«, »Loši momci« 1 i 2, »Teksasli masakr motornom pilom«) kao redatelj i Steven Spielberg (nema dovoljno velike zgrade da se spomene potrebno, ali nema ni potrebe) kao producent. I što smo dobili? Dobili smo ultra-ludu-cyber-slasticu. Naravno, vi sad mislite kako sam ja neki obožavatelj »Transformersa« i da sam ih gledao još kao mali, pa ih hvalim jer sam subjektivan po tom pitanju. Apsolutno ste u pravu.

JAPANSKE IGRAČKE: Film »Transformers« je napravljen po istoimenoj crtanoj seriji, koja je zasnovana na seriji japanskih igračaka na »sklapanje i rasklapanje«, a imao je i svog animiranog prethodnika iz 1986. godine, također zasnovanog na seriji. Tako se ovo novo ostvarenje (kad god se ono pojavilo) imalo na što osloniti, ali i obvezu ispuniti mnoga, desetljećima stara očekivanja. Kada su CGI efekti dostigli razinu koju danas imaju (čestitajte »King Kongu« Petera Jacksona, mada ni tu nije kraj), odmah su se pojavili i novi »Transformersi«. Glavna snaga ovog filma, pokraj CGI efekata (o kojima neće biti posebne riječi osim stalnog spominjanja) i iskusnog gorespomenutog dvojca kao nositelja projekta, jest u izuzetno mladoj ekipi. To se prije svega odnosi na glavne uloge: karizmatičnog Shia LaBeoufa kao smušenog Sama Witwickyja i seksipilne Megan Fox kao Mikaele Banes. Ove mlade zvijezde izuzetno su se dobro snašle u svojim ulogama i da nema loše napisanih scenarija i nekoliko očajnih sporednih uloga, moglo bi se reći da je

gluma u filmu za čistu osmicu (ali ništa bolje se ni ne očekuje od holivudskog ljetnog blockbustera). Naravno, postoji i jedna »desetka«, a nju je zavrijedio veteran John Turturro kao Agent Simmons (član specijalnog odjela vlade Sjedinjenih Američkih Država »Sektor 7« - za koji nikada niste čuli, a vjerojatno ni nećete). Turturro je svojim šarmom zasjenio sve, iako mu nije dano mnogo minuta (ali nije nikome u filmu, pa čak ni Optimusu Primeu), sve što izgovara vrlo je odmjereno ili komično, za što zasluge sasvim sigurno idu njemu zbog sjajnih improvizacija.

»REALNI« UVJETI: Treba reći i kako je gluma u filmu poprilično uvjerljiva (ako ponovno ne računamo onu baš lošu), jer je korišteno mnogo specijalnih efekata na samom setu tako da su glumci radili u gotovo »realnim« uvjetima. Primjerice, glavni glumac LaBeouf je prije snimanja jedne scene u kojoj mu se tik uz glavu nalazila kamera u neprobojnoj staklenoj kutiji upitao zašto je kamera zaštićena, a redatelj mu je odgovorio: »Pa da se ne ošteti od eksplozije,

naravno«. I tako, sve što vidite u filmu, a nije džinovski leteći robot na rasklapanje, jest 100 posto realna situacija. A za to se pobrinula i američka vojska, koja je na uslugu ekipi filma dala najnoviju vojnu opremu (od noža do zrakoplova), što ovaj film čini primjerom najveće suradnje vojske i Hollywooda u povijesti (u filmu se pojavljuju vozila koja su još za vrijeme snimanja ili neposredno prije bila dio vojne tajne).

Radnja je ista kao i u animiranoj seriji: Autoboti se bore s Deseptikonima i to sve na planetu Zemlji (film je reklamiran sloganom »Naš svijet, njihov rat«). Scenarij je izuzetno loš i pokraj sve buke, pucanja i skakanja, ali i izuzetne duhovitosti u nekim momentima, na kraju i nije jasno što se dogodilo, niti zašto su se neki likovi u filmu uopće pojavljivali. Očigledno je cijela »priča« služila kao paravan kako bismo mogli gledati super-svemirsku mašineriju na djelu, a to nije razočaralo. To ovaj film istovremeno čini i najboljim i najgorim filmom kojeg možete pogledati ovoga ljeta. ■

Splitski filmski festival

U Splitu je u nedjelju 16. srpnja, počeo 12. međunarodni Splitski filmski festival, piše hrt.hr. Publika će u sedam dana, koliko traje festival, uz program festivalske konkurencije, koji se dijeli na dugometražni i kratkometražni film, imati priliku pratiti još pet programa izvan konkurencije: Fokus (dugometražni igrani film), Forum (angažirani dokumentarni film), Slika (dokumentarni filmovi o razvoju slike i zvuka), Novi mediji te Posebni program (retrospektiva radova armenskog redatelja Don Askariana).

Gotovo svi filmovi hrvatske su premijere, a među naslovima je i djelo redatelja Bele Tarra »Čovjek iz Londona«, koji će u Splitu imati svjetsku premijeru.

Najboljim radovima dodjeljuju se nagrade: Grand Prix za svaku kategoriju, nagrada publike najboljem ostvarenju iz posebnog programa te druge nagrade.

Program je počeo projekcijom tajlandskog filma »Sindromi našega doba«, a nagrada festivala za poseban doprinos filmskoj umjetnosti ove je godine pripala Larsu Von Trieru.

Teološko – pastoralni seminar Đakovačke i Srijemske biskupije u Đakovu

Pastoralna skrb za odrasle

Trodnevni seminar u sklopu teme, pastoral braka i obitelji, obradio je pastoral rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih, pastoral specifičnih situacija u braku i obitelji te pastoralno-etička pitanja

Iz radnih materijala Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske jasno se vidi važnost i potreba pastoralne skrbi za odrasle te u sklopu toga napose pastora braka i obitelji. Stoga je Povjerenstvo za organizaciju Teološko-pastoralnog seminara (TPS-a) pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu još prošle godine za temu izabralo pastoral braka i obitelji kada je obrađen redoviti oblik pastoralnog rada.

I ove je godine ostala ista tema s dodatkom »Pastoralni modeli rada s brakovima i obiteljima u neredovitim i specifičnim situacijama« s čime se svećenici Đakovačke i Srijemske biskupije žele suočiti tijekom seminara te pridonijeti Godini braka i obitelji u biskupiji. Seminar na kojemu je sudjelovalo oko 130 svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije započeo je 17. rujna na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu i trajao do 19. rujna.

NE SUDITI NEGO POMOĆI: Nakon molitve uvodni je pozdrav održao đakovački i srijemski biskup dr. *Marin Srakić*. »Dok su nekada rastave bile rijetke ili promašaj brakova, razvod se smatrao društvenom ljugom, danas se smatraju gotovo normalnom pojavom. Sve su brojniji tzv. istospolni brakovi ili veze koje u mnogim zemljama dobivaju svoje zakonsko i ustavno dopuštenje. Svjedoci smo raspada bračnih vrijednosti, a u Hrvatskoj koliko je poznato, svaki se peti brak rastavlja«, rekao je biskup Srakić. Također je rekao da iako sakrament ženidbe prolazi kroz teška iskušenja, visok je postotak onih koji se vjenčavaju u Crkvi. Čak i nakon ugovora Svete Stolice i Republike Hrvatske prema kojemu se vjenčati može kod matičara ili u Crkvi, oko 99 posto parova se vjenčava u crkvi i to čak i oni koji ne prakticiraju vjeru. »Koji je to razlog?«, pitao se biskup Srakić i rekao: »Nije to samo neki običaj, svečanost, nego ipak privlačnost transcendentnog događaja koji

usprkos sekularizaciji svjedoči da je ljudska duša po naravi kršćanska. I nešto u čovjeku ima makar ne prihvaćao Crkvu. Obitelj je prenositeljica biološkog života i života vjere i doista joj moramo posvetiti pažnju. Nekada se u obitelji radalo i umiralo, radilo, zarađivalo, slavilo i praznikovalo. Danas se

ma da prebrode neke poteškoće«.

REFERATI: Dijecezanskoga biskupa i pomoćne biskupe đakovačke i srijemske mr. *Đuru Gašparovića* i dr. *Đuru Hranića* te svećenike i predavače u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu i dekana prof. dr. *Nikole Dogana*, pozdravio je pro-

rujna, bio je posvećen pastoralu rastavljenih i ponovo civilno vjenčanih. Prvi referat održao je doc. dr. Đuro Hranić na temu »Može li se sakramentalna ženidba dvoje kršćana ugasi?«. Referat na temu »Psihopatologija braka i obitelji te najčešći uzroci razvoda brakova danas« održao je dr. *Vlado Šakić*. »Uloga župnika u otkrivanju elemenata možebitne ništavosti ženidbe i pri podizanju tužbe crkvenom sudu« bila je tema mr. *Mate Mićana*, posljednji referat prvoga dana na temu »Rastavljeni i ponovo civilno vjenčani: ozbiljna briga Crkve« izložio je prof. dr. *Josip Grbac*, a dr. *Ivo Džinić* koreferat o pastoralu s rastavljenima i ponovo civilno vjenčanim – izazovu za dijakoniju u Crkvi. O pastoralu specifičnih situacija u braku i obitelji bilo je riječi drugog dana TPS-a u utorak, 18. rujna, kada su na rasporedu bila tri referata i jedan koreferat. O obitelji s problemima ovisnosti (alkohol i droga) u svom je referatu govorio prof. dr. *Miro Jakovljević* dok je tema koreferata vlč. *Alojza Kovačeka* bila posvećena pastoralu obitelji s djecom s poteškoćama u razvoju. Referat dr. *Alojzija Čondića* bio je na temu »Život u slobodnim vezama i brak na probu – kršćani u građanskim ženidbama« a referat na temu »Pastoralno-teološki aspekti mješovitih ženidbi« izložio je dr. *Marinko Stantić*. Nakon referata predviđena je rasprava i rad u skupinama.

(Izvor: IKA/BTU)

Na seminaru je sudjelovalo oko 130 svećenika

uglavnom ništa od toga ne događa, a obiteljska kuća postaje prolazno prenoćište. No, dok budemo konstatirali i razmišljali o svemu tome tijekom seminara«, poručio je svećenicima biskup Srakić, »nemojmo kukati, zdvajati, a pogotovo ne osuđivati. Nismo došli ovdje nekoga suditi nego pomoći ljudi-

dekan za nastavu doc. dr. *Vladimir Dugalić*, član Povjerenstva TPS-a koji je ujedno i otvorio seminar. Trodnevni seminar u sklopu teme obradio je pastoral rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih, pastoral specifičnih situacija u braku i obitelji te pastoralno-etička pitanja. Prvi dan TPS-a, ponedjeljak, 17.

Ecclesia domestica

Obitelji, upoznaj svoje dostojanstvo!

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Društvo mora imati i neku ingerenciju nad obitelji, jer ako bi neki roditelji, ili pojedini bračni partner zlorabio svoje naravno pravo, pa bi zanemarivao i zlorabio djecu i bračnoga druga, država i društvene institucije dužne su intervenirati za dobro osobe. Čini se da više nije moguće neko sasvim obiteljsko društvo koje bi bilo ustrojeno po načelu obiteljske zajednice, ali društvo mora biti tako građeno da cijeni obitelj kao svoj naravni, ne samo biološki, nego i duhovno-moralni temelj.

Još kao mlad svećenik divio sam se varaždinskom župniku, kapucinu, ocu *Boni Šagi-Buniću*. To je brat velikog teologa, pokojnoga *Tomislava*. Ovih dana sam naišao na neke svoje bilješke o razgovoru s njime o obitelji i njejoj funkciji, što želim s vama podijeliti, jer se nalazimo još uvijek na početku »zahuktavanja« školske godine.

Koje su glavne crte kršćanske prakse s obzirom na obitelj, koje je sada mjesto obitelji u onome što Crkva čini – dakle, u crkvenome izvršavanju poslanja? Obitelji koje svoju obiteljsku stvarnost žive u vjeri, osnovna su zajednica u Crkvi, kako to Drugi vatikanski koncil kaže – one su »Ecclesia domestica« – domaća Crkva, a koje su postignule osnovnu crkvenu svijest, postale su i subjektom u Crkvi. Zato bi na njih trebalo sve više prenositi ono što nitko drugi ne može tako dobro učiniti. To je prije svega onaj početni odgoj djece u vjeri.

SAKRAMENTALNA MILOST: Kod nas se u Crkvi, zbog mnogih okolnosti održao i još se u nekoj mjeri dalje razvija dušobrižnički paternalizam prema obitelji, previše se docira, paternalizira obitelj. Mislim da bi, imajući u vidu budućnost, trebalo stvarati ozračje kako bi obitelji preuzele više odgovornosti za ono što one doista mogu najbolje razumjeti. Supruzi bi sami morali svoju situaciju proučavati, pomagati jedni drugima, proživljavati je u svjetlu vjere. Duh Sveti koji djeluje u sakramentima daje im po sakramentu ženidbe i milost za to. Roditelji bi to morali u sebi aktivirati, raspirti tu sakramentalnu milost što su je primili. Sakramentalnost bračnoga života je trajna. Ona je i u smjeru stvaranja šire obitelji (ljudskoga zajedništva) i izvršavanja zadaća što ih obitelj ima u ljudskome društvu i u Crkvi. Duh Sveti ugrađuje bračno zajedništvo u obiteljsku zajednicu

i u crkveno zajedništvo. Suradnjom s nadahnućima Duha obitelj doista postaje crkvenom zajednicom. To je i njezin najneposredniji cilj, jer se time posvećuje i spašava. Crkvena je zajednica pak u slici hrama, gdje je Bog stalno prisutan. Tako je obitelj osobito teološko mjesto, mjesto susreta s Bogom po vjeri.

ZADAĆA OBLIKOVANJA DRUŠTVA: Obitelj je i društveni subjekt. Obitelj bi također morala, kad bi se uspjela shvatiti kao subjekt i svjestan nositelj svoje funkcije u društvu, odigrati zadaću oblikovanja društva. Društvo je naime uvijek u dinamičnom rastu. Pod pojmom društva misli se više na razumsku tvorevinu, koja je u užoj vezi s čovjekovim umnim i duhovnim sposobnostima, a zajednice, kao što je obitelj, su više na bazi biološkoga elementa. Ivan Pavao II. kaže da je »društvo također povijesno i društveno utjelovljenje rada svih naraštaja«. Obitelj mora, ponajviše radi onoga što smo kazali o savezu generacija, aktivno utjecati na stvaranje društvenoga modela. Društva se zapravo, baš zbog toga što su produkt ljudske umne i druge djelatnosti, neprestano modeliraju. Nemamo trajnoga društvenog modela. Društvo bi i u ovo vrijeme moralo zadobivati mnogo više obiteljsku oznaku, ne u smislu rodovskome, plemenskome, etničkome, niti u smislu feudalnome, nego u smislu onoga što katolički socijalni nauk zove subjektivnošću društva, tj. da se u dovoljnoj mjeri uvažava dobro obitelji.

AKTUALNO DRUŠTVO: Treba u aktualnom društvu postaviti pitanje – koliko je moguće da i gospodarstvo ponovno zadobije jasniji obiteljski značaj? Mi se, jasno, ne možemo vratiti npr. na *Tomu Mora*, koji je u svojoj *Utopiji* zamišljao da bi društvo trebalo biti tako podređeno obitelji da bi se parlament sastojao od očeva i

majki, ali možemo zahtijevati da društvo bude organizirano prvenstveno u korist i na cjelovito dobro čovjeka i njegove obitelji. Društvo mora imati i neku ingerenciju nad obitelji, jer ako bi neki roditelji, ili pojedini bračni partner zlorabio svoje naravno pravo, pa bi zanemarivao i zlorabio djecu i bračnoga druga, država i društvene institucije dužne su intervenirati za dobro osobe. Čini se da više nije moguće neko sasvim obiteljsko društvo koje bi bilo ustrojeno po načelu obiteljske zajednice, ali društvo mora biti tako građeno da cijeni obitelj kao svoj naravni, ne samo biološki, nego i duhovno-moralni temelj. Vidite, nekad je feudalizam razvijao obitelj, jer su se po obiteljskome nasljedstvu stjecale društvene prednosti i prenosila vlast. Novi društveni sustavi, industrijalizacija, urbanizacija i sve što je s tim bilo povezano promijenilo je društvenu situaciju. Sada je, dakle, obitelj u drugim društvenim okolnostima. Njezina je funkcija sužena na ono najbitnije, ali ne smije prestati biti vrednota za koju se cijelo društvo zalaže. Treba, dakle, u oblikovanju društva ići za revalorizacijom obitelji i obiteljskih vrlina.

U tome se pitanju mora založiti kršćanska obitelj, pojedinačno i udruženo unutar civilnoga društva. Tu sada naglašujem ovo »kršćanska«, koja ima neku višu motivaciju, jer je prožeta još i Božjim elementom, dobivenim po sakramentu. Takva obitelj unosi u svjetovnu, društvenu sferu kršćanski duh. Stoga i danas u središtu pastoralne Crkve je pastoral obitelji. Ovih dana se i naši biskupi obraćaju vjernicima. Na prvom mjestu ističu katehezu odraslih. Jasno, ta kateheza nije drugo nego sustavni rad s obiteljima upravo u tom smislu kršćanskih vrednota. Vraćamo se trajno onom sloganu: Obitelji, upoznaj svoje dostojanstvo!

Lajčo Vuković, obućar

Dobrom majstoru ne treba reklama

*Pedeset godina sam u svojoj radionici, uvijek sam imao posla *
Danas, ponekad imam četiri, pet pari na dan za popraviti, ali ima dana kada
nema niti jedne mušterije * Imam posla, ali nemam podmlatka*

Razgovor vodila: Marijana Tucakov

► Kakve sve popravke radite?

Na mušku i žensku obuću stavljam flekice, poludon, tabanice, popravljam remene na sandalama, mijenjam kopče, mijenjam čelik, radim razne sitne popravke, zatim proširujem cipele, stavljam špic-fleke. Dugo sam godina izrađivao natikače, koje su vrlo kvalitetne i mogu se nositi dugi niz godina, a sada ih izrađujem samo po narudžbi.

► U kojoj mjeri je u ovo vrijeme potreban obućar, s obzirom da se nekada obuća izrađivala ručno, a sada su proizvodnju preuzele tvrtke?

Lajčo Vuković je najstariji obućar u Subotici, ali i u okolici. Već punih pedeset godina u svojoj radionici izrađuje i popravlja obuću.

► Gdje ste učili zanat?

Još kao mladić školovao sam se u gimnaziji. No, kako mi škola nije dobro išla, morao sam učiti zanat. Tako sam učio izrađivati gornji dio obuće. To je herihterski posao. Dvadeset godina sam se time bavio. Kada sam počeo, 1957. godine, bio sam sedmi herihter u Subotici, i tada najmlađi od svih. Nakon dvadesetak godina nestalo je posla i tada sam prešao na izradu i popravak donjeg dijela obuće. Ručna izrada obuće pretvorila se u strojarsku, a herihteri sada rade još samo po tvrtkama. I tako, već punih trideset godina popravljam cipele, uglavnom potpetice, ali popravljam i torbe.

► Kakva je Vaša klijentela?

Mušterija ima svakakvih i svih generacija. Cipele popravljam svećenicima, liječnicima, zubarima, policajcima... Netko mijenja potpetice ili štikle jer ih je polomio, pokidao ili izlizao, a netko radi mode. Cijene su solidne i nije mi potrebna reklama. Sve ide po preporuci. Dobrom majstoru ne treba reklama.

Pedeset godina sam u svojoj radionici uvijek sam imao posla. Ranije, dok sam radio herihterski posao, surađivao sam i s drugim obućarima. To su obućari iz Malog Idoša, Vrbasa i Vukovara. Radilo se od 5 sati ujutro pa do kasno navečer. Zbog nemogućnosti praćenja modnog trenda i tjednog mijenjanja modela obuće, službenih privatnih herihtera je nestalo. Danas,

ponekad imam četiri, pet pari na dan za popraviti, ali ima dana kada nema niti jedne mušterije. Imam posla, ali nemam podmlatka. Već sam dvanaest godina u mirovini, ali radim jer nemam nasljednika.

U međuvremenu u radionicu je ušla mušterija da pita – poznaje li naš majstor nekog tko pravi cipele? Majstor Lajčo joj je odgovorio kako u Subotici nitko ne pravi cipele i da će morati u Novi Sad, jer tamo još uvijek to rade.

U međuvremenu sam pogledala strojeve na kojima radi čika Lajčo. Ti su strojevi stariji od njega. To su širf-stroj za stanjivanje kože, frezerica za obrađivanje obuće i stroj za šivanje.

Zavod za javno zdravlje Subotica, Centar za promociju zdravlja

Obilježavanje 30. rujna – Svjetskog dana srca

Obavještavamo Vas da Zavod za javno zdravlje u Subotici organizira obilježavanje Svjetskog dana srca na dan 30. rujna 2007. godine (nedjelja) akcijom »Zajedno biciklom po gradu – Zajedno za zdravo srce«. Tema ovogodišnjeg Svjetskog dana srca je »Zdrave obitelji – Zdrava zajednica« a slogan pod kojim će se obilježavati je »Udruženi za zdravo srce«.

Već osmu godinu Svjetska federacija za srce i Svjetska zdravstvena organizacija, obilježavajući ovaj datum, skreću pažnju cjelokupne svjetske javnosti na veličinu problema koji stvaraju bolesti srca i krvnih sudova kao vodeći uzročnici smrti koji godišnje odnesu 17,5 milijuna ljudskih života. Bolesti srca i moždani udar iako »lideri smrti u svijetu« mogu se spriječiti stavljanjem pod kontrolu faktora rizika koji doprinose njihovom nastanku. Vodeći faktori rizika su povišeni krvni tlak, povišene masnoće, upotreba duhana, fizička neaktivnost, nepravilna ishrana i s njom povezana gojaznost. Cilj promotivne akcije »Zajedno biciklom po gradu – Zajedno za zdravo srce« je podizanje razine svijesti o značaju zdravih stilova života za zdravo srce (redovita kontrola zdravlja, pravilna ishrana, redovita fizička aktivnost, prestanak pušenja i sprječavanje izloženosti duhanskom dimu) s posebnim naglaskom na važnost obitelji u usvajanju zdravih stilova života kao i stvaranju svijesti o potrebi očuvanja i unapređenja cjelokupnog zdravlja od najranijeg uzrasta.

Aktivnosti povodom ove akcije su planirane na centralnom gradskom trgu (Sunčani sat) u razdoblju od 10-12 sati. Bit će postavljeni štandovi gdje će liječnici Zavoda za javno zdravlje i Doma zdravlja Subotica provjeravati zdrav-

stveno stanje zainteresiranih sugrađana kao sudionika biciklijade, a farmaceuti Apoteke Subotica dijeliti savjete. Prisutni sponzori i partneri akcije će dijeliti sudionicima biciklijade prigodne proizvode zdrave hrane. Biće održan kratak umjetnički program uz korište-

Pozivamo Vas i sve Vaše suradnike iz redakcije da skupa s obiteljima budete sudionici biciklijade i doprinesete njenoj masovnosti a time i većoj uspješnosti. Ujedno Vas pozivamo da planirane aktivnosti učinite maksimalno dostupnim svim našim sugrađanima.

S konferencije za novinare u povodu Svjetskog dana srca

nje ozvučenja. Okupljanje zainteresiranih za biciklijadu će početi od 10 sati, a start biciklijade (koja nema natjecateljski karakter nego promotivni) je planiran u 11 sati na početku Ulice Dimitrija Tucovića – preko Radijalca do Dvorane sportova – nazad Radijalcem kroz Dimitrija Tucovića do Gradske kuće.

Unaprijed Vam se zahvaljujemo što ste i Vi pomogli da učinimo zajednički korak kako bi srce naše djece i svih nas ostalo što duže mlado i kucalo zdravo za duži i kvalitetniji život.

Načelnica mr sc. med. Nada Kosić Bibić

GASTRONOMSKI KUTAK

- 1 kg junećeg mesa
- 1/2 kg rezanaca
- 300 gr luka
- 1 vrhnje ili mladi sir
- crvena mljevena paprika
- 2-3 lovorova lista
- 1 dcl vina
- sol, papar i ulje

Juneći gulaš

Na ulju propržiti kosani luk i dodati na kocke isječeno meso pa još dinstati zajedno oko petnaest minuta. Potom dodati crvenu papriku, lovorove listove, papar, malo soli i vegete, naliti oko decilitar vina i oko litar vode. Kuhati na laganoj vatri oko sat vremena. U posebnoj posudi u slanoj vodi skuhati 1/2 kg rezanaca, procijediti i po okusu na tijesto staviti mladog sira ili vrhnje.

U posjetu učenicima II. a OŠ »Matija Gubec«

Odjel II. a, jedan od četiri odjela na hrvatskom jeziku u OŠ »Matija Gubec«, pohađa 9 učenika iz Tavankuta. Učiteljica Marica Skenderović nam je rekla kako, osim njihovog odjela u školi, postoji i hrvatski odjel među prvašima sa svega 4 mališana, u četvrtom ih je osmero, dok je šesti razred najbrojniji s 14-ero. Djeca vole matematiku jer »zbrajamo i oduzimamo«, hrvatski zato što »pišemo slova«, likovni odgoj jer »volimo crtati«, glazbeni jer »učimo pjesmice«, tjelesni jer se »igramo vani i radimo vježbe«, engleski jer »učimo nove riječi i diktat«.

Sate vjeronauka, za koje su se svi odlučili, predaje im župnik iz Tavankuta vlč. Franjo Ivanković.

Posebice je interesantan sat »slamarstva« ili službeno – predmet narodna tradicija. Na

ovim satovima djeca su se upoznala s osnovnim tehnikama slamarstva. »Čistili smo slamu i pravili sliku«, kažu mališani »a tome nas je naučila Kristina Kovačić«.

Djeca se radosno sjećaju proteklog ljeta, jer, kako kažu, »Volimo školu i zbog toga što smo bili na moru«.

Uglavnom svi mališani II. a odjela članovi su i folklorne sekcije HKPD-a »Matija Gubec«.

Osim redovitih aktivnosti u školi, vole se igrati »čika Bike«, vješala te drugih društvenih igara.

Radovi djece II. a odjela na temu »Mali ljudi za sitne životinje«

Kristina Mamučić

Katarina Petreš

Antonija Rudić

Danijel Biljanski

Goran Stantić

ja Gubec« u Tavankutu

Draga djeco...

...kao što možete vidjeti od ovoga broja krenuli smo vama u posjet. Uskoro ćemo doći vidjeti kako ste, te kako vam prolaze školski dani.

Ujedno, ponovno vas pozivamo na suradnju. Crtajte, pišite i podijelite svoje radove s nama, a mi ćemo ih objaviti. Ukoliko napravite nešto zanimljivo, pozovite nas ili nam napišite nešto o tome – budite urednici vaših stranica!

J. K.

Regina Kujundžić

Martin Skenderović

Marija Vereb

Natalija Stantić

Jednakost i ravnopravnost spolova

Muški i ženski poslovi

Postoji li podjela?

Piše: Dražen Prčić

Kotadž povijesti odavno je prevaleo put do jednakosti spolova brišući, usput, brojne predrasude. Emancipacijom ženskog spola nestalo je potlačenosti, a s dobivanjem ravnopravnog prava glasa žene su postale posve izjednačene u svim segmentima društva. A jesu li to postale ili ostale unutar svojih domova?

PODJELA POSLOVA: Još od prethistorije i prvih naših predaka došlo je do ustaljenja određene podjele u zajednicama koje su činili tadašnji muškarci i žene. Tada zbilja jači spol muškoga roda bio je primoran pribavljati hranu za sve članove obiteljske grane, uključujući djecu i stare i tom svojom (osnovnom i primarnom) zadaćom bio je, ako se to može tako nazvati, »oslobođen« svih ostalih dužnosti »unutar kuće« tj. pećine. Također tjelesna snaga i naporanost primitivnim oruđima (toljage, batine, koplja i sl.) dodatno su mu davali na važnosti i autoritetu spram slabijeg spola (žena). Opet, ukoliko svojim čarima i sposobnostima neke tadašnje žene nisu uspjele ostvariti prvi korak ka razvoju matrijarhata, što će također obilježiti i jedan kasniji dio ljudske povijesti. Za hranu i zaštitu koju su uživale pod svojim izabranikom jačeg spola, žene su preuzimale odgovornost dužnosti svih ostalih poslova u manjoj ili većoj humanoj zajednici. Od čišćenja nastambe, ma

kakva ona bila (pećina, zemunica...), pripremanja donošene hrane, pravljenja prvih primitivnih odjevnih predmeta, jednom riječju svega ostalog potrebnog za to vrijeme. Već spomenuti civilizacijski kotač kretao se prema budućnosti i polagano razvijao ljudski rod, ali se ova prva podjela, uz određene modernije modifikacije i nije previše mijenjala. Muškarci su počeli raditi, i samim tim opet nabavljati hranu za plodove svoga rada (novac), dok su žene ostajale u svojim domovima (sada već znatno komfornijima i samim tim za kućanske poslove zahtjevnijima). I dalje je trajala klasična podjela poslova, ali se i ženska svijest postupno razvijala i nježniji spol je sve više uspijevao (na samo njima znane načine) privoljeti jači spol na brojne kućanske angažmane, isprva u vidu pomoći, a potom i klasičnog, svakodnevnog zaduženja. Dolaskom modernog doba dolazi i do nestajanja prve barijere između klasične podjele na muške i ženske poslove, te muškarci pored svoje osnovne »lovačke zadaće« sve više postaju angažirani i na kućanskim zadaćama. A kada su žene počele samostalno odlaziti na posao, dobivati za to plaće (isprva manje, a potom i posve ravnopravne sa svojim muževima), sve se počelo stubokom mijenjati. Još ako su muševci počeli ostajati bez posla (čest današnji slučaj), dolazi

do totalnog obrta u prijašnjoj osnovnoj podjeli. Kako je to u nekim kućanstvima danas zapitali smo neke od naših čitatelja:

Katarina, knjižničarka

U našoj obitelji nema striktno podjele na muško-ženske poslove, obzirom kako smo angažirani na raznim poslovima i sve neophodne kućanske obveze se jednostavno dijele među svim ukucanicima. Primjerice dužnost kuhanja obavljamo obostrano, dok se često ja znam naći u težim tjelesnim radovima oko kuće. Ipak smatram kako je dogovor osnova funkcioniranja svega, a dobra organizacija pola urađenoga posla.

Grgo, umirovljenik

Oduvijek sam se ježio na spomen kućanskih poslova, jer sam naprosto alergičan na zvuk usisača i svu dramu koja se stvara prigodom svakoga pospremanja kuće. Uvijek sam supruzi prepuštao sve, a ja sam se nastojao baviti drugim, također važnim stvarima glede obiteljskih obveza. Odlazak u nabavu, na tržnicu, čekanje u redovima za plaćanje računa i ostale organizacijske poslove smatram dijelom muških poslova.

BUĐUĆNOST: Kako trenutačno stvari stoje, muškom rodu se glede obavljanja kućanskih poslova ne piše baš najbolje. Emancipacija žena sve više uzima maha, čak i do tih razmjera da postoji i trend kod nekih poslovnih žena da im čak ni muškarci ne trebaju. Također, podjela na jači slabiji spol više nije toliko izražena na mušku stranu, jer sve više je jakih, samosvjesnih žena na odgovornim, upravljačkim mjestima u društvu. U takvoj raspodjeli karata, muški rod se postupno mora prilagođavati i popuštati pred nekad nepropusnim barijerama svoje muškosti. Kućanski poslovi i njihovo obavljanje prva su stvar...

Biti u toku

Internet portali

Obaviještenost je formula uspješnosti suvremenoga čovjeka, a na svjetskoj mreži informacija je najbrža i najaktualnija

Piše: Dražen Prčić

Živimo u vremenu kada je informacija postala, zahvaljujući blagodatima i ponajviše tehnološkim inovacijama, dostupna svakoj osobi u svakom trenutku. Istina, za punu obaviještenost nije dovoljan radio, televizijski prijamnik ili dnevni tisak, jer u pitanju su ipak informacije koje su u trenutku emitiranja ili tiskanja već pomalo zastarjele. Onima koji žele biti potpuno informirani potreban je pak samo jedno malo bolje računalo, konekcija na internet i uplaćeni sati.

INTERNET PORTALI: Razvojem svjetske mreže, ali i njenoj sve većoj pristupačnosti najširem krugu potencijalnih korisnika, neumitno se razvila nova vrsta novinarstva i medijskog angažmana. Internet novinarstvo. Ova najmlađa grana velike medijske obitelji sve više osvaja naš planet, čak ozbiljno preteći nekim svojim starijim (pisanim) uzorima. Ponajprije zbog mogućnosti hiper brzog objavljivanja najsvježijih informacija (doslovno u samom trenutku njezinoga događanja – portal verzija iz minute u minutu), kao i instant promjena (update). Osobe koje veći dio svoga dnevnog angažmana, radnoga ili privatnoga, provode na netu, znaju dobro kako je informacija »puštena«, primjerice, u 9 sati izjutra, već oko 10 posve izmijenjena, a što je u bilo kojem drugom medijskom glasilu, izuzev radija, posve nemoguće. Opet radio, zbog složenosti programa i već unaprijed dogovorenih shema i programa, nije u mogućnosti toliko često reemitirati vijesti, osim, naravno, u slučaju izvanrednih događanja. Dometi suvremene hi tech znanosti, uz brojne tehničke inovacije, sve više olakšavaju konekciju iz bilo kojega kutka našeg planeta, i uz pomoć malo boljeg mobitela moguće je

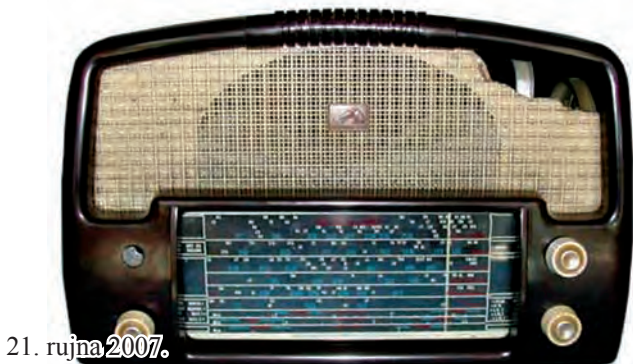
obavljati novinarsku zadaću. A ekskluzivna vijest ili informacija koja to bi mogla postati, predstavljaju najveću moć vladavine svijetom medija. Jer prvi je uvijek prvi...

Prednost internet portala u odnosu na druge (klasične) medije ogleda se u ekonomičnosti održavanja postojećih resursa, konkretno upošljavanju manjeg broja uposlenika i trošenju znatno manjih financijskih sred-

stava. Sve više ljudi danas radi u svojim domovima ili čak izravno s ulica na kojima se događaju informacije koje se žele plasirati, a uredi i poslovne prostorije, zbog njihovih preskupih renti, postaju nerentabilni i nepotrebnosti. Informacije se izravno diktiraju ili unose na web site, nema troškova tiskanja (novine) ili emitiranja (tv, radio), kao ni angažmana velike (skupe) programske mašinerije. I što je najvažnije, plasirana informacija dostupna je već, praktično, sljedeće »sekunde«.

PLUSEVI I MINUSI: Pokraj navedenih prednosti ove suvremene tehnologije, baš kao što je to uvijek u životu, postoje i određeni minusi ovakvoga načina informiranja. Prva i osnovna mana je uska povezanost s dovodom električne energije ili pak nekog alternativnog izvora iste, jer bez nje računala ne rade. Istina, lap topovi funkcioniraju izvjesno vrijeme, ali i njihove baterije

se moraju puniti. Nestanak električne energije i česte havarije uslijed povećano-smanjenih napona, također predstavljaju novi minus, osobito u trenucima određenih vremenskih neprilika (udar groma, primjerice) ili elementarnih nepogoda (poplave, olujna nevremena). Sljedeći problem glede željene trenutačne informiranosti ogleda se u fiksnoj vezanosti za samo jedno mjesto (PC računala plus modemska konekcija) ili vezanosti za određenu kvalitetu i dostupnost wireless signala (antene, releji) kod prijenosnih računala. Konačno, iako se već lap topovi nose i na plažu (oprez zbog vode i pijeska), mnogo je jednostavnije nositi dnevni tisak ili radio prijamnik. Možda informacija neće biti toliko »svjež«, ali na užarenom suncu to baš i nije toliko važno. Tada je najvažnija informacija o vremenskoj prognozi za taj dan, a ona se dobiva na licu mjesta. Pogledom u nebo. Sad, hoće li to neko negdje dojaviti stvar je organiziranosti...

Košarka

Hrvatska izborila kvalifikacije za OI

Osvajanjem šestog mjesta na Eurobasketu 2007 u Španjolskoj hrvatska košarkaška reprezentacija izborila je plasman u dodatne kvalifikacije za plasman na sljedeće Olimpijske igre kojima će iduće godine biti domaćin Peking. Poslije burna dva tjedna i turbulentnih nastupa u kojima je, na koncu, bilo mnogo više lošije nego dobre igre (omjer pobjeda i poraza 3-6), sastav predvođen izbornikom *Jasminom Repešom* ispunio je zadani cilj. Reprezentacija znatno oslabljena ne igranjem četiri kvali-

tetna igrača (odbili nastup), u kojoj su na velikom natjecanju debitirala čak šestorica igrača bez većeg iskustva, može i mora biti zadovoljna postignutim plasmanom. Jer ako, primjerice, jedna Srbija i Italija nisu uspjele izboriti niti plasman u četvrtfinale, rezultat Hrvatske u ovom trenutku je ipak određeni uspjeh. Posebice ako se u te tri skromne pobjede izdvoji i uspjeh protiv domaćina, svjetskog prvaka i viceprvaka kontinenta Španjolske. U biti, samo u tom susretu viđena je ona prava košarka, košarka koja je podsjetila na vremena kada je Hrvatska predstavljala perjanicu europske košarke. Ostaje nada da će se na dodatnim kvalifikacijama izboriti plasman na Olimpijadu, a onda će možda neki promijeniti mišljenje i ponovno zaigrati u hrvatskoj majici.

Razigravanja za plasman od 5.- 8. mjesta

Hrvatska – Francuska 86 – 69

Za 5. mjesto

Hrvatska – Njemačka 71 – 80

Atletika

Blanka opet prva

Nakon 16. pobjede na nekom od svjetskih mitinga i osvojenog naslova svjetske prvakinja u skoku u vis, vijest o pobjedi *Blanke Vlašić* kao da i nije vijest. No, u roku od samo dva dana, Blanka je slavila na dva mitinga Zlatne lige – u Bruxellesu i Berlinu, preskačući po 18. put graničnu visinu od dva metra. Uz to na gotovo svakom je napadala i visinu novoga svjetskoga rekorda (210

cm), ali je još uvijek za koji »cenat« udaljena od mjesta koje joj, prema prikazanim rezultatima i kvaliteti, jamačno pripada. Nažalost, zbog samo jednog neuspjeha na prvom mitingu sezone u Oslu, kada je zauzela drugo mjesto, Vlašić je propustila mogućnost diobe zlatnog milijunski vrijednoga jack pota, koji se raspodjeljuje među natjecateljima koji su trijumfirali na svih šest mitinga tzv. Zlatne lige.

Tenis

Velika Britanija – Hrvatska

Od petka do nedjelje (21.-23. rujna) Wimbledon će biti domaćin odlučujućem susretu za ostanak u Svjetskoj skupini Davis-cupa u kojemu će se boriti reprezentacije domaćina Velike Britanije i Hrvatske. Povredom drugog igrača *Marija Ančića* i odbijanjem da igra trećega *Ive Karlovića*, uz *Ivana Ljubičića*, koji se ovim susretom oprašta od reprezentacije, boje Hrvatske branit će još *Marin Čilić*, *Roko Karanušić* i *Lovro Zovko*. Za Britance će nastupiti *Tim Henman*, koji se također oprašta, te njihova najveća nada *Andy Murray*, kao i *Jamie Murray* i *Jammie Baker*.

Piše: Dražen Prčić

Tata Jožef je bio veliki nogometni talent, ali, po svemu sudeći, njegov sin *Luka Sili* (1997.) već sada naviješta sjajnu igračku budućnost. Iako mu je tek deseta godina, dugokosi brzanac s već jasno izraženim osjećajem za gol sve više je pod budnim okom velikih momčadi. Pogotovu kada je na nedavnom subotičkom izdanju Lige uličnog nogometa (turniri se igraju u 16 gradova Srbije, a pobjednici stječu pravo igranja na završnom turniru najboljih) proglašen za najboljeg igrača natjecanja predvođeni momčad »Porto« sastavljenu od svojih školskih drugara iz OŠ »Miroslav Antić« s Palića.

► Uz čestitku za osvojenu titulu pobjednika turnira i zvanje najboljeg igrača, ovaj razgovor bi započeli upravo od ljudi koji su zaslužni za tvoj dosadašnji nogometni put. Koga bi ti izdvojio kao najzaslužnije?

Prije svega to su moji roditelji, mama *Gordana* i tata *Jožef*, bez čije pune pomoći i podrške ne bi bilo ni moga igranja. Od strane trenera tu bih izdvojio prvog trene-

ra *Zoliku Kujundžića* i trenera koji nas trenira već tri godine – *Marka Romića*.

► Iako imaš samo deset godina već si ih pola proveo na nogometnom terenu. Kada si i gdje točno počeo s treniranjem?

Počeo sam trenirati nogomet s pet godina u Bačkoj, u svom jedinom dosadašnjem klubu u kojemu igram u selekciji igrača rođenih u svom godištu.

► Koliko je očeva nogometna karijera zaslužna za tvoj izbor istoga sporta?

Tata je odigrao preko 300 susreta u majici Bačke. Još od svojih najranijih dana u djetinjstvu sam odlazio na utakmice i tako je to počelo. Ali, kako moja mama kaže, još u njezinom trbuhu sam već započeo s »nogometom«, a već od malih nogu počeo šutirati loptu.

► Kada si debitirao na nekom službenom susretu?

Svoj prvi susret i turnir u majici Bačke sam odigrao u Svetozaru Miletiću i postigao četiri gola.

► Na kojoj poziciji igraš u momčadi?

Igram na poziciji napadača i najvi-

Luka Sili, nogometaš

Rodeni strijelac

Brzina i izvanredan osjećaj za gol krasi ovog talentiranoga desetogodišnjaka

Razgovor vodio: Dražen Prčić

še volim biti u vršku napada svoje momčadi.

► Kako bi sebe opisao kao nogometaša?

Mislim da sam brz i to je moja velika vrlina. Postižem puno golova, jer je to nešto što najviše volim u nogometu. Imam veliku volju i za treniranje i za igranje utakmica.

► Koliko često treniraš i igraš turnire?

Treniramo tri do četiri puta tjedno, ovisi o mogućnostima i rasporedu treninga. Turnire kao osnovni vid natjecanja igramo vrlo često, kao i brojne prijateljske susrete s momčadima iz grada. Inače, sada je u planu organiziranje Područne lige u kojoj bi igrali s vršnjacima iz – Subotice, Ade, Sente, Čantavira, Horgoša...

► Do sada si postigao mnogo golova na brojnim utakmicama koje si odigrao u majici Bačke,

ali sigurno postoji neki kojeg se često i rado sjetiš?

Posebno mi je drag pogodak koji sam dao vrataru *Bekescsabe*, kada je lopta završila u rašljama njegova gola. No, jedna od najdražih pobjeda je ona protiv *Ukrajine* na turniru u *Kaposvaru*, iako nisam bio strijelac pobjedničkog zgoditka.

► Osim brojnih turnira u zemlji, gdje si još igrao vani?

Osim turnira koje igramo u raznim gradovima naše zemlje, s nogometom sam putovao u susjednu *Hrvatsku* i *Mađarsku*. Svaki nastup u inozemstvu posebno mi je drag, jer onda možeš vidjeti sasvim drukčiji nogomet.

► Ko je tvoj omiljeni igrač i momčad?

Sada najviše volim *Manchester United* i njihovog najboljeg nogometaša, odličnog portugalskog napadača *Christiana Ronaldo*. ■

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	SUSTAV GORSKIH VRHOVA	UPALA RETINE (OČNE ŠARENICE)	RAVNJAK U JUGOŽA- PADNOJ AZIJI	SORTA JABUKE	"EAST"	SLOBODNI ZIDAR, FRAMASON	NINO ROTA	IZVINUTI	NAJTANJE SLOVO	TRAPIST ILI EDAMER	GRUPA SASE LOŠICA	ISCRTA- NOST TETOVA- ŽAMA	PRAVAC TEISTA
EGZAMEN ZA UPIS U ŠKOLU ILI NA FAKUL- TET													
DUBROVAČ- KI MANGUP					"AQUATIC RUIN ZONE" AMONIJA- KOV SPOJ				NJEMAČKO ŽENSKO IME (ILZE) ANDREJA ČUPOR				
MAKEDON- SKI SKLA- DATELJ BADEV							OBMANJI- VATI ILIJA U "POTRO- ŠACU"						
NAŠA MA- NEKENKA I TV VODI- TELJICA U ITALIJI										VEZILJIN IZRAĐAK OKRETATI NAOPAKO, PREVRTATI			
NAGON									GIBANICA "KUNA"				
NI U KOJE VRIJEME, NIKADA						MILJUNTI DIO OMA PRIDJEVAK HANIBA- LOVA OCA							
STAMBENI PROSTOR					BARIJ NAPOLEO- NOV RODNI OTOK			ŽIVAC "UNITED ARTISTS"					JOSIP BROZ ...
KIVNOST, KIVNJA (PJESN.)				INDIJANSKI ČAMAC DONALD TRUMP					BRDO PONAD VODICA DJED				
IME NEKAD POZNATOG KIRURGA PAPA							SIDRA, KOTVE SREBRO						
"METAR"		JURNJAVA, FRKA NAŠ PJESNIK, DOBRIŠA						VOJNOVI- ČEV JUNAK OKOLIŠ, OKOLINA					
DRAŽENOV BRAT				ENIGMA- TIČNO VLADIMIR ANIĆ									
POČETNI UDARAC U TENISU							KAZAN MUSLIMAN- SKO MUŠKO IME						OSUĐUJUĆI STAV
AMERIČKI PJEVAČ LAGANICA, CHRIS						HOLMIJ POŠIP ILI ZLAHTINA			ARSEN ODMILA OČNA ŠARENICA				
"VARIABLE AIR VOLUME"				MINERAL NAZVAN PO AVALI PTICA PJEVICA							TOM SELLECK KĆERKA		
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	ŠKAMP ILI GRANCI- GULA ČAKAVSKI ŠTO				RIMSKA ILIRSKA PROVIN- CIJA VINKOVCI							URAN "UNITED KINGDOM"	
SLUŽBENICI										NARAV, KARAKTER "TONA"			
ADEM CEJVAN			SREDNJO- VJEKOVNA FILOZO- FIJA										

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
prijemni ispit, lero, arz, ilse, atanas, varati, nina morić, vez, instinkt, pita, nikad, mikroom, stan, ba, nerv, kiv, kanu, okit, isidor, ankeri, m, strka, orsat, aco, zagonečno, servis, kotao, isaak, ko, arso, vav, avalit, ts, rak, ilirki, u, činovnici, čud, ač, skolaštika.

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE BEOGRAD

Klasa: 013-01/07-01/01
Ur.broj: 521-SRB-01/09-07-02
Beograd, 4. lipnja 2007.godine

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Srbiji, Beograd na temelju članka 17. stavak 2. Zakona o popisu birača »Narodne novine« broj: 19/07) daje

OBJAVU O PRETHODNOJ REGISTRACIJI BIRAČA

Pozivaju se birači bez prebivališta u Republici Hrvatskoj i birači s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, a trajnije borave u inozemstvu, da izvrše prethodnu registraciju za glasovanje u inozemstvu.

Prethodnu registraciju birača za glasovanje u inozemstvu mogu obaviti u diplomatskoj misiji/konzularnom uredu na čijem konzularnom području imaju prebivalište ili boravište u inozemstvu najkasnije 14 dana prije dana određenog za održavanje izbora. U istom roku birači mogu odustati ili promijeniti prethodnu registraciju.

Zahtjev za prethodnu registraciju birača podnosi se u diplomatskoj misiji/konzularnom uredu i to radnim danom od ponedjeljka do petka u vremenu od 9 sati do 13 sati.

Za prethodnu registraciju potrebno je predložiti važeću hrvatsku putnu ispravu ili hrvatsku osobnu iskaznicu ili domovnicu ili rješenje o stjecanju hrvatskog državljanstva.

Birači bez prebivališta u Republici Hrvatskoj koji će se na dan izbora zateći u Republici Hrvatskoj trebaju se prethodno registrirati pri nadležnom tijelu u Republici Hrvatskoj koje vodi popis birača prema mjestu njihovog boravka u Republici Hrvatskoj, ali tek nakon raspisivanja izbora.

Istodobno vas obavještavamo da pregled popisa birača možete izvršiti i putem web stranice Središnjeg državnog ureda za upravu www.uprava.hr, a Središnje evidencije popisa birača i birača upisanih u popis birača Grada Zagreba putem www.zagreb.hr.

Prethodna registracija se ne odnosi na osobe koje imaju adresu prebivališta na konzularnom području, a koja je upisana u putovnici Republike Hrvatske.

Tonči Staničić, veleposlanik

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
21.9.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Oprah Show
11.00 - Zlurad, crtana serija
11.25 - Glas domovine
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.17 - Radni ručak
14.00 - Crimes of Fashion, film
15.30 - Skica za portret
15.40 - Hrvatska danas
15.55 - Znanstvene vijesti
16.00 - Znanstvena petica
16.35 - Život uživo
17.20 - Vijesti
17.27 - Na posebnom zadatku: Madeira - Singapur Atlantika
17.57 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
18.05 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.45 - Kazalište u kući, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Idemo na put s Goranom Milićem: Kanada
21.00 - Luckasti profesor 2: Obitelj Klump, film
22.55 - Vijesti
23.02 - Poslovne vijesti
23.10 - Lica nacije
00.10 - Vijesti iz kulture
00.20 - Lovci na natprirodno, serija
01.05 - Moja obitelj 5., humoristična serija
01.35 - Oprah Show
02.20 - Frostov pristup 12., mini-serija
04.05 - Reprizni program
04.35 - Glas domovine
05.05 - Znanstvena petica
05.35 - Muslimani u Europi: Poljska
06.05 - Idemo na put s Goranom Milićem: Kanada
06.50 - Anin dvostruki život

07.05 - TV raspored
07.20 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
07.45 - Alf, crtana serija
08.10 - Žutokljunac
09.05 - Tom i Jerry kao klinici
09.30 - Briljanteen
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade

10.45 - Dokumentarni film
11.30 - Muslimani u Europi: Poljska
12.00 - Tenis, Davis Cup: Velika Britanija - Hrvatska, pr.
17.15 - Hitna služba 12., serija
18.05 - Županijske panorama
18.30 - Vijesti na Drugom
18.55 - Moja obitelj 5., humoristična serija
19.30 - Allo, allo 7.
20.05 - Lovci na natprirodno, serija
20.50 - Luda kuća 2., TV serija
21.30 - Bitange i princeze 3.
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.21 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
22.30 - Frostov pristup 12., mini-serija
00.15 - Odbojka (Ž), EP: Hrvatska - Francuska, snimka
01.15 - Pregled programa za subotu

06.00 Skrivena istina, serija
06.50 Nascar utrke
07.40 Pepa prašćić
07.50 Traktor Tom
08.10 Šaljivi kućni video
08.35 Obiteljske veze, serija
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Svi vole Raymonda
12.00 Vijesti
12.20 Cosby show, serija
13.20 Tata i zetovi, serija
14.00 Smrtonosni virus, film
15.45 Obiteljske veze, serija
16.20 Svi vole Raymonda
16.50 Vijesti
17.05 Svi vole Raymonda
17.35 Cosby show, serija
18.35 Tata i zetovi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Posejdonove avanture, mini serija 1. dio
21.30 Vijesti
21.50 Posejdonove avanture, mini serija 2. dio
23.20 Seks i grad, serija
23.50 Lijepe i ambiciozne, serija
00.40 Orao je sletio, igrani film
02.50 JAG, serija
03.40 Kraj programa

06.05 Everwood, serija (R)
06.55 Astroboy, crtana serija
07.15 Spiderman, crtana serija
07.40 Montecristo, telenovela
08.30 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.00 Puna kuća, serija (R)

09.25 Pod istim krovom, (R)
09.50 Bračne vode, serija (R)
10.15 Sudnica, show (R)
10.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.15 Eksploziv, magazin (R)
11.30 Vijesti
11.35 Zabranjena ljubav, (R)
12.05 Big Brother, show (R)
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
22.15 Gimnazija za divljake, igrani film, komedija
23.45 Vijesti
23.55 Big Brother, show
00.05 Izgubljene duše, igrani film, horor
01.45 Kunolovac, kviz
03.45 Savršeno ubojstvo, igrani film, triler (R)

**SUBOTA
22.9.2007.**

07.10 - TV raspored
07.15 - TV kalendar
07.25 - Velike filmske zvijezde: André Dussollier
07.50 - Vijesti
08.00 - Jutarnja filmska premijera: Zvijezda je rođena, američki film
10.15 - Vijesti
10.21 - Vijesti iz kulture
10.30 - Kućni ljubimci
11.00 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.45 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
15.05 - Reporter: Dobro došli u New Orleans
16.10 - Euromagazin
16.45 - Prirodni svijet: Havaji - poruka u valovima
17.40 - Vijesti
17.55 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Velo misto, dramska serija

21.40 - Državni neprijatelj, film
23.55 - Vijesti
00.10 - Vijesti iz kulture
00.20 - Vruća večera, film
01.55 - Vjernik, američki film
03.35 - Reprizni program
03.55 - Urednica tabloida, serija
04.40 - Hrvatska nogometna liga - emisija
05.35 - Reporter: Dobro došli u New Orleans
06.40 - Anin dvostruki život, telenovela

07.00 - TV vodič
08.55 - Žutokljunac
09.50 - Miki i prijatelji
10.10 - Mala sirena
10.35 - Briljanteen
11.30 - O.C. 3., serija
12.20 - Tree Hill 3., serija
13.10 - Hitna služba 12., serija
14.00 - Tenis, Davis Cup: Velika Britanija - Hrvatska, pr.
15.10 - Stuttgart: Svjetski atletski finale, prijenos
18.05 - Oprah Show
18.50 - Koncert
19.25 - Allo, allo 7., serija
20.00 - Rijeka - Hajduk, prijenos
22.00 - Emisija
23.00 - Sportske vijesti
23.10 - Urednica tabloida, serija
23.55 - Reprizni program
00.40 - Pregled programa za nedjelju

07.00 Prašćićgrad, crtani film
07.20 Power rangers S.P.D., serija
07.40 Bratz, crtani film
08.35 Automotiv, auto moto magazin
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Posejdonove avanture, mini serija 1. dio
12.30 Posejdonove avanture, mini serija 2. dio
14.00 Preživjeti katastrofu, serija
15.00 Cimmer fraj, serija
15.40 Lud, zburjen, normalan, serija
16.20 Naša mala klinika, serija
17.15 Vijesti
17.20 Kod Ane, kulinarski show
18.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Showtime, talent show

21.00 Lovina, igrani film
22.45 Prljavi poslovi, film
00.20 Lijepe i ambiciozne
01.15 Posljednje zavođenje, igrani film
02.50 Osveta na Hollywoodski način, igrani film
04.20 Kraj programa

05.40 Big Brother, show
06.20 Krava i pilić
06.45 Trollz, crtana serija
07.10 Transformers Cybertron, crtana serija
07.30 SpužvaBob Skockani, crtana serija
07.55 Agatha Christie: Trik je u zrcalima, igrani film, kriminalistički
09.35 Zabranjena ljubav, sapunica (pet epizoda) (R)
11.55 Lijepe žene, serija
12.50 Bijeg, dramska serija
13.50 Vijesti uz ručak
13.55 Presudan izbor, film
15.30 Big Brother, show (R)
17.25 Zvijezde Ekstra: Najseksi supermodeli, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Vlak pun love, film, akcijska komedija
21.50 Big Brother, show
22.55 Svjedok pod zaštitom, igrani film,
00.40 Big Brother, show
00.50 Kunolovac, kviz
02.50 Big Brother, show (R)
03.50 Gimnazija za divljake, igrani film, komedija (R)
05.10 Izgubljene duše, igrani film, horor (R)

**NEDJELJA
23.9.2007.**

07.25 - TV raspored
07.30 - TV kalendar
07.40 - Pustolovine jednog zeca, crtani film
08.30 - Zagrebačka filharmonija, dirigent Chikara Iwamura (1. dio)
09.15 - Čudom preživjeli: Izgubljeni u snijegu, dokumentarna serija
10.10 - Vijesti
10.16 - Vijesti iz kulture
10.25 - Foyleov rat 4., serija
12.00 - Dnevnik (T)
12.25 - 100% hrvatsko, emisija pod pokroviteljstvom

12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Vijesti
15.15 - Svirci moji, glazbena emisija (2.)
16.00 - Jelovnici izgubljenog vremena
16.20 - Dokumentarni film
16.55 - Born Yesterday (Jučer rođena), američki film
18.40 - Uzmi ili ostavi, TV igra
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.05 - Karaula, hrvatski film
22.40 - Shpitzza
23.30 - Vijesti
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Documenta 12 - Je li modernitet naš antikvitet?, dokumentarni film
00.35 - Galactica 3., serija
01.20 - Nedjeljom u dva
02.20 - Čudom preživjeli: Izgubljeni u snijegu, dokumentarna serija
03.10 - Mao Zedong - kineska priča: Čarobnjakov šegrt, dokumentarna serija
04.10 - Nove avanture stare Christine 1., humoristična serija
04.30 - Skica za portret
04.40 - Svirci moji, glazbena emisija (2.)
05.25 - Plodovi zemlje
06.15 - Rijeka: More

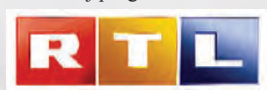

07.00 - TV vodič
09.10 - Parlaonica
10.05 - Opera Box
10.40 - Biblija
10.50 - Portret crkve i mjesta
11.00 - Milna na Braču: Misa, prijenos
12.00 - Tenis, Davis Cup: Velika Britanija - Hrvatska, pr.
13.10 - Stuttgart: Svjetski atletski finale, prijenos
16.40 - Galactica 3., serija
17.25 - Hanibal, dokumentarni film
18.15 - ACI kup, reportaža
18.30 - Stuttgart: Svjetski atletski finale, snimka
19.30 - Magazin nogometne LP
20.05 - Nove avanture stare Christine 1., humoristična serija
20.25 - Talijanska nogometna liga, 1. poluvrijeme
21.20 - Sportske vijesti
21.25 - Talijanska nogometna liga, 2. poluvrijeme

22.20 - Mao Zedong - kineska priča: Čarobnjakov šegrt, dokumentarna serija
23.25 - Odbojka (Ž), EP: Hrvatska - Turska, snimka
00.25 - Pregled programa za ponedjeljak

07:00 Flintove avanture
07:25 Prašćićgrad, crtani film
07:50 Bratz, crtani film
08:40 South beach, serija
09:30 Čarobnice, serija
10:20 Smallville, serija
11:10 Mary Higgins Clark: Meni pripadaš, film
12:55 Hercule Poirot: Bijabaja-buf, Igrani film
14:45 Ostati živ, dokumentarno igrana serija
15:40 Kobni let 534, film
17:20 Vijesti
17:30 Lovina, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
21:15 Tvrta, igrani film
23:50 Red Carpet, zabavna emisija
01:00 Svi mrže Chrisa, serija
01:30 Obitelj iz pakla, film
03:00 Red Carpet, zabavna emisija
04:00 Kraj programa

06.45 Big Brother, show
07.15 Lijepe žene, serija (R)
08.05 Pet razloga, humoristična serija
08.30 Centar svijeta, serija
09.00 Krava i pilić
09.25 Looney tunes
09.50 Transformers Cybertron
10.10 SpužvaBob Skockani
10.35 Hart i Hart: Utrka s vremenom, igrani film, kriminalistički
12.15 Obitelj murjaka 3, igrani film, krimi-drama
13.55 Vijesti uz ručak
14.00 Bili jednom prijatelji, igrani film, drama
15.45 Provalnici diletanti, igrani film, komedija
17.15 Odred za čistoću, zabavna emisija
17.50 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Big Brother, show
20.00 CSI, serija
20.50 Put izdaje, akcijska serija
21.45 Pakleni šund, igrani film, akcijska komedija
00.20 Big Brother, show

00.30 FBI: Istraga, serija
01.20 Kunolovac, kviz
03.20 Big Brother, show (R)
04.20 Vlak pun love, film, akcijska komedija (R)

**PONEDJELJAK
24.9.2007.**

06.45 - TV raspored
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Oprah Show
11.00 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.17 - Radni ručak
14.00 - Pizza My Heart, američki film
15.25 - Fotografija u Hrvatskoj
16.00 - Mir i dobro
16.35 - Život uživo
17.35 - Vijesti
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.45 - Kazalište u kući, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Latinica: Kako su nastali hrvatski tajkuni?, 1.dio
21.05 - Latinica: Kako su nastali hrvatski tajkuni?, 2.dio
21.40 - Vice Vukov - fragmenti za biografiju, dokumentarni film
22.20 - Vijesti
22.27 - Poslovne vijesti
22.30 - Otvoreno
23.20 - Vijesti iz kulture
23.30 - Na rubu znanosti
00.30 - Vrijeme je za jazz: In memoriam - Joe Zawinul
01.30 - Jedinica iz sjene, serija
02.20 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
03.05 - Moja obitelj 5, humoristična serija
03.35 - Oprah Show (901)
04.20 - Fotografija u Hrvatskoj
04.35 - Latinica: Kako su nastali hrvatski tajkuni?
06.00 - Anin dvostruki život

07.05 - TV raspored
07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
07.35 - Alf, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - Mala škola novinarstva
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade

10.45 - Born Yesterday (Jučer rođena), američki film
12.25 - Muslimani u Europi: Austrija
12.55 - Reprizni program
13.30 - Vijesti na Drugom
13.45 - Nulti sat
14.45 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
15.15 - Nora fora, igra za djecu
15.45 - O.C. 3, serija
16.30 - McLeodove kćeri
17.15 - Hitna služba 12., serija
18.05 - Županijske panorame
18.30 - Vijesti na Drugom
18.55 - Moja obitelj 5., serija
19.30 - Allo, allo 7. - serija
20.05 - Jedinica iz sjene, serija
21.00 - Luda kuća 2., TV serija
21.40 - Bitange i princeze 3.
22.20 - Sažeci španjolske i talijanske nogometne lige
23.05 - Vijesti na Drugom
23.10 - Sportske vijesti
23.20 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
00.10 - Kinoteka - filmovi Jamesa Cagneya: Public Enemy, američki film
01.30 - Pregled programa za utorak

06.00 Skrivena istina, serija
06.50 Nascar utrke
07.40 Pepa prašćić
07.50 Traktor Tom
08.10 Šaljivi kućni video
08.35 Obiteljske veze, serija
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Svi vole Raymonda
12.00 Vijesti
12.20 Cosby show, serija
13.20 Tata i zetovi, serija
14.00 Put kući, igrani film
15.45 Obiteljske veze, serija
16.20 Svi vole Raymonda
16.50 Vijesti
17.05 Svi vole Raymonda
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Šminkerica sa sela, film
21:55 Uvod u anatomiju, serija
22:50 Kućanice - specijal, serija
23:50 Vijesti
00:10 Seks i grad
00:40 Vrijeme hrabrosti, film
02:20 JAG, serija
03:10 Kraj programa

05.45 Everwood, serija (R)
06.35 Astroboy, crtana serija

06.55 Spiderman, crtana serija
07.20 Montecristo, telenovela
08.10 Princ iz Bel-Aira, (R)
08.40 Puna kuća, serija (R)
09.05 Pod istim krovom, (R)
09.30 Bračne vode, serija (R)
09.55 Sudnica, show (R)
10.25 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.55 Ekkluziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, s(R)
12.15 Sjever i Jug, serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, krim. serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 Put izdaje, akcijska serija
21.55 Tragovi sjećanja, film
23.35 Vijesti
23.50 Big Brother, show
00.00 Put izdaje, serija (R)
00.50 Kunolovac, kviz
02.50 Big Brother, show (R)
03.50 Pakleni šund, igrani film, akcijska komedija (R)

**UTORAK
25.9.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.10 - 100% hrvatsko, emisija pod pokroviteljstvom
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Oprah Show
11.00 - Među nama, znanstveno-obrazovna emisija
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.17 - Radni ručak
14.00 - Michael Jordan: Put do pobjede, američki film
15.30 - Skica za portret
15.40 - Hrvatska danas
15.55 - Znanstvene vijesti
16.00 - Alpe-Dunav-Jadran
16.35 - Život uživo
17.35 - Vijesti
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.45 - Kazalište u kući, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Globalno sijelo
20.40 - Kontraplan

21.30 - Veliki brodolomi
Jadrana: Tajna čeličnog
diva - potonuće
Szent Istvana

22.20 - Vijesti

22.27 - Poslovne vijesti

22.30 - Otvoreno

23.20 - Vijesti iz kulture

23.30 - Mijenjam svijet

00.05 - Hotel Babylon, serija

00.50 - Moja obitelj 5.,
humoristična serija

01.20 - Oprah Show

02.05 - Michael Jordan: Put do
pobjede, američki film

03.35 - Reprizni program

04.20 - Globalno sijelo

04.50 - Alpe-Dunav-Jadran

05.20 - Veliki brodolomi
Jadrana: Tajna čeličnog
diva - potonuće
Szent Istvana

06.00 - Anin dvostruki život

07.05 - TV raspored

07.10 - Pustolovine Marka i
Goge, crtana serija

07.35 - Alf, crtana serija

08.00 - Žutokljunac

08.55 - Tom i Jerry kao klinici

09.20 - Abeceda EU: A

10.20 - Darcyno životinjsko
carstvo, serija za mlade

10.45 - Crtane serije / film
za djecu i mlade (P ili R) /
serija

13.30 - Vijesti na Drugom

13.45 - Nulti sat

14.45 - Nove pustolovine
medvjedića Winnieja
Pooha, crtana serija

15.15 - Nora fora, igra za djecu

15.45 - O.C. 3, serija

16.30 - McLeodove kćeri, serija

17.15 - Hitna služba 12., serija

18.05 - Županijske panorame

18.30 - Vijesti na Drugom

18.55 - Moja obitelj 5.,
humoristična serija

19.30 - Allo, allo 8. - serija

20.05 - Luda kuća 2., TV serija

20.45 - Sudski poziv

21.20 - Bitange i princeze 3.,
serija

22.00 - Hotel Babylon, serija

22.50 - Vijesti na Drugom

22.55 - Sportske vijesti

00.00 - Pregled programa
za srijedu

06:00 Skrivena istina, serija

06:50 Nascar utrke

07:40 Pepa prašćić

07:50 Traktor Tom

08:10 Šaljivi kućni video

08:35 Obiteljske veze, serija

09:00 Nova lova, TV igra

11:00 Svi vole Raymonda

12:00 Vijesti

12:20 Cosby show, serija

13:20 Zauvijek susjedi, serija

14:00 Željna slave, igrani film

15:45 Obiteljske veze, serija

16:20 Svi vole Raymonda

16:50 Vijesti

17:05 Svi vole Raymonda

17:35 Cosby show, serija

18:35 Zauvijek susjedi, serija

19:15 Dnevnik Nove TV

20:00 Naša mala klinika, serija

21:00 Operacija Kajman, serija

21:45 Što muškarci žele, film

23:25 Vijesti

23:45 Seks i grad, serija

00:15 Na rubu zakona, serija

01:05 S druge strane, film

02:35 JAG, serija

03:25 Kraj programa

06.10 Everwood,
dramska serija (R)

07.00 Astroboy, crtana serija

07.25 Spiderman, crtana serija

07.50 Montecristo, telenovela

08.40 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija (R)

09.10 Puna kuća,
humoristična serija (R)

09.35 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)

10.00 Bračne vode,
humoristična serija (R)

10.25 Sudnica, show (R)

10.55 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)

11.25 Exploziv, magazin (R)

11.40 Vijesti

11.45 Zabranjena ljubav,
sapunica (R)

12.05 Sjever i Jug,
dramska serija

13.05 Everwood,
dramska serija

13.55 Magnum, akcijska serija

14.50 Cobra 11,
kriminalistička serija

15.40 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija

16.10 Puna kuća,
humoristična serija

16.40 Pod istim krovom,
humoristična serija

17.05 Sam svoj majstor,
humoristična serija

17.30 Bračne vode,
humoristična serija

18.00 Večera za 5,
lifestyle emisija

18.30 Vijesti

18.55 Exploziv, magazin

19.05 K.T.2 - Pravda na
zadatku, krim. serija

19.30 Zabranjena ljubav

20.00 Big Brother, show

21.15 Put do zrelosti, film

22.50 Reži me, dramska serija

23.50 Vijesti

00.05 Big Brother, show

00.15 Put izdaje, serija (R)

01.05 Kunolovac, kviz

03.05 Big Brother, show (R)

04.05 Tragovi sjećanja,
film, triler (R)

SRIJEDA
26.9.2007.

06.45 - TV raspored

09.15 - Ljubav u zaleđu, serija

10.00 - Vijesti

10.10 - Vijesti iz kulture

10.15 - Oprah Show

11.00 - Ekumena,
religijski program

12.00 - Dnevnik (T)

12.30 - Anin dvostruki život

13.17 - Radni ručak

14.00 - U potrazi za Davidovim
srcem, američki film

15.25 - Fotografija u Hrvatskoj

15.40 - Hrvatska danas

16.00 - Sasvim obični ljudi:
Infarkt

16.35 - Život uživo

17.30 - Vijesti

17.45 - Najslabija karika, kviz

18.40 - Kazalište u kući, serija

19.15 - LOTO 7/39

19.30 - Dnevnik (T)

20.05 - Odmori se, zaslužio
si - TV serija

20.50 - Piramida

22.00 - Vijesti

22.07 - Poslovne vijesti

22.10 - Otvoreno

23.00 - Vijesti iz kulture

23.10 - Transfer

00.00 - Moja obitelj 5.,
humoristična serija

00.30 - Oprah Show

01.15 - Eureka, serija

02.00 - U potrazi za Davidovim
srcem, američki film

03.25 - Reprizni program

04.45 - Transfer

05.30 - Sasvim obični ljudi:
Infarkt

06.00 - Anin dvostruki život

07.05 - TV raspored

07.10 - Pustolovine Marka i
Goge, crtana serija

07.35 - Alf, crtana serija

08.00 - Žutokljunac

08.55 - Tom i Jerry kao klinici

09.20 - Iznad crte

10.20 - Sjedinjena Hrvatskog
sabora, prijenos

13.30 - Vijesti na Drugom

13.45 - Nulti sat

14.45 - Nove pustolovine
medvjedića Winnieja
Pooha, crtana serija

15.15 - Nora fora, igra za djecu

15.45 - O.C. 3, serija

16.30 - McLeodove kćeri

17.15 - Hitna služba 12., serija

18.05 - Županijske panorame

18.30 - Vijesti na Drugom

18.55 - Moja obitelj 5., serija

19.30 - Allo, allo 8. - serija

20.05 - Film / Tragovi

21.55 - Bostonsko pravo 1.,
serija

22.45 - Vijesti na Drugom

22.50 - Sportske vijesti

23.00 - Eureka, serija

23.45 - Reprizna serija ili film

01.30 - Pregled programa
za četvrtak

06:00 Skrivena istina, serija

06:50 Nascar utrke

07:40 Pepa prašćić

07:50 Traktor Tom

08:10 Šaljivi kućni video

08:35 Obiteljske veze,
crtana serija

09:00 Nova lova, TV igra

11:00 Svi vole Raymonda

12:00 Vijesti

12:20 Cosby show, crtana serija

12:50 Cosby show, serija

13:20 Zauvijek susjedi, serija

14:00 Što muškarci žele, film

15:45 Obiteljske veze, serija

16:20 Svi vole Raymonda

16:50 Vijesti

17:05 Svi vole Raymonda

17:35 Cosby show, serija

18:35 Zauvijek susjedi, serija

19:15 Dnevnik Nove TV

20:00 Lud, zbunjen, normalan,
serija

20:35 Cimmer fraj, serija

21:25 Provjereno,
informativni magazin

22:20 Vijesti

22:40 Seks i grad, serija

23:15 Will i Grace, serija

23:40 Novac, business magazin

00:05 Nevjerni, igrani film

01:35 JAG, serija

02:25 Kraj programa

05.35 Big Brother, show

06.10 Everwood, serija (R)

07.00 Astroboy, crtana serija

07.25 Spiderman, crtana serija

07.50 Montecristo, telenovela

08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)

09.10 Puna kuća,
humoristična serija (R)

09.35 Pod istim krovom, (R)

10.00 Bračne vode, serija (R)

10.25 Sudnica, show (R)

10.55 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)

11.25 Exploziv, magazin (R)

11.40 Vijesti

11.45 Zabranjena ljubav, (R)

12.05 Sjever i Jug,
dramska serija

13.05 Everwood, serija

13.55 Magnum, akcijska serija

14.50 Cobra 11, serija

15.40 Princ iz Bel-Aira, serija

16.10 Puna kuća, serija

16.40 Pod istim krovom, serija

17.05 Sam svoj majstor, serija

17.30 Bračne vode,
humoristična serija

18.00 Večera za 5,
lifestyle emisija

18.30 Vijesti

18.55 Exploziv, magazin

19.05 K.T.2 f Pravda na
zadatku,
kriminalistička serija

19.30 Zabranjena ljubav

20.00 Big Brother, show

21.05 CSI: New York,
kriminalistička serija

21.55 Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija

22.50 Reži me, dramska serija

23.50 Vijesti

00.05 Big Brother, show

00.15 U paklu rata,
akcijsko-ratna serija

01.05 Kunolovac, kviz

03.05 Big Brother, show (R)

04.05 Put do zrelosti,
igrani film, komedija (R)

ČETVRTAK
27.9.2007.

06.45 - TV raspored

09.15 - Ljubav u zaleđu, serija

10.00 - Vijesti

10.10 - Vijesti iz kulture

10.15 - Oprah Show

11.00 - Trenutak spoznaje,
znanstveno-obrazovna
emisija

12.00 - Dnevnik (T)

12.30 - Anin dvostruki život

13.17 - Radni ručak

14.00 - Ultimate Deception,
američki film

15.30 - Fotografija u Hrvatskoj

15.40 - Hrvatska danas

16.00 - Goranska jesen,
dokumentarni film

16.35 - Život uživo

17.35 - Vijesti

17.50 - Najslabija karika, kviz

18.45 - Kazalište u kući, serija

19.30 - Dnevnik (T)

20.05 - Tko želi biti milijunaš?

21.05 - Brisani prostor
21.55 - Pola ure kulture
22.30 - Vijesti
22.37 - Poslovne vijesti
22.40 - Otvoreno
23.30 - Vijesti iz kulture
23.40 - CSI: Miami 5., serija
00.25 - Monk 3., serija
01.10 - Ally McBeal, serija
01.55 - Oprah Show
02.40 - Ultimate Deception, američki film
04.10 - Skica za portret
04.15 - Goranska jesen, dokumentarni film
04.45 - Pola ure kulture
05.15 - Brisani prostor
06.00 - Anin dvostruki život

16:20 Svi vole Raymonda
16:50 Vijesti
17:05 Svi vole Raymonda
17:35 Cosby show, serija
18:35 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Istraga, kriminalistički magazin
21:40 Ostati živ, dokumentarno igrana serija
22:35 Vijesti
22:55 Izgubljeni, serija
23:50 Seks i grad, serija
00:20 Dva metra pod zemljom
01:10 Ljubav, prozac i ostala čuda, igrani film
02:50 JAG, serija
03:40 Kraj programa

07.05 - TV raspored
07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Alf, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Tom i Jerry kao klinci
09.20 - Pročitani (1.)
10.20 - Sjedinjena Hrvatskog sabora, prijenos
13.30 - Vijesti na Drugom
13.45 - Nulti sat
14.45 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
15.15 - Nora fora, igra za djecu
15.45 - Ally McBeal, serija
16.30 - McLeodove kćeri
17.15 - Hitna služba 12., serija
18.05 - Županijske panorama
18.30 - Vijesti na Drugom
18.55 - Moja obitelj 5., serija
19.30 - Allo, allo 8. - serija
20.05 - CSI: Miami 5., serija
20.55 - Luda kuća 2., TV serija
21.35 - Bitange i princeze 3.
22.15 - Vijesti na Drugom
22.20 - Sportske vijesti
22.30 - Monk 3., serija
23.20 - Podzemlje, film
00.55 - Pregled programa za petak

05.40 Big Brother, show
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Spiderman, crtana serija
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.05 Sjever i Jug, dramska serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.10 Puna kuća, humoristična serija
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 Posljednja bitka, film
23.20 Reži me, dramska serija
00.20 Vijesti
00.35 Big Brother, show
00.45 CSI: New York, (R)
01.35 Kunolovac, kviz
03.35 Big Brother, show (R)
04.35 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)
05.25 Reži me, dramska serija (dvije epizode) (R)

06:00 Skrivena istina, serija
06:50 Nascar utrke
07:40 Pepa prašćić
07:50 Traktor Tom
08:10 Šaljivi kućni video
08:35 Obiteljske veze, serija
09:00 Nova lova, TV igra
11:00 Svi vole Raymonda
12:00 Vijesti
12:20 Cosby show, serija
13:20 Zauvijek susjedi, serija
14:00 Nevjerojatno putovanje, igrani film
15:45 Obiteljske veze, serija

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 11 i 30 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se nedjeljom na RTV2 u 16.30 sati.

E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem električni šporet »Sloboda«
Malo korišten
Tel: 024/ 562-700 zvati u večernjim satima.

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom«
1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.),
tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm,
uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 - 163.

Rasprodaja knjige »Saga o Bunjevcima«
(300 din.). Uskoro će se održati promocija
nove »Zavičajne čitanke« najavljene Sagom.
Autor Alojzije Poljaković očekuje zanimljiv
i tolerantan dijalog. Tel. 670-220, knjižara
»Plato«.

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u
Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/522-677

Prodajem štenad N.K.D. ptičara stara 6
nedjelja.
Tucakov, Bački Breg, tel: 063-8348154

Prodajem šarplanince, štenad šampion-
skog podrijetla i odrasle ženke i mužjake
izuzetnog eksterijera i karaktera. Tijekom
cijele godine prodajem,
Karan. Tel: 025/ 830 - 475
i 063/ 717 - 4888.

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ
»Novo selo«. Plac 340 m²,
Tel. 024/ 532 - 505.

Prodajem veliku dvosobnu kuću u
Đurđinu, Matka Vukovića 20. s nusprosto-
rijom, uz asfaltiranu cestu, na čošku. Čisto
vlasništvo. Legalizirana gradnja.
Pitati na telefon 064/ 239 - 0122,
Tomica Crnković.

Od prvog listopada iznajmljujem sobu za
dvije studentice nepušače, u centru grada
– povoljno.
Tel. 064/2618022, 024/530-107 poslije 15
sati

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve
ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa
je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

**PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA**

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,
važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

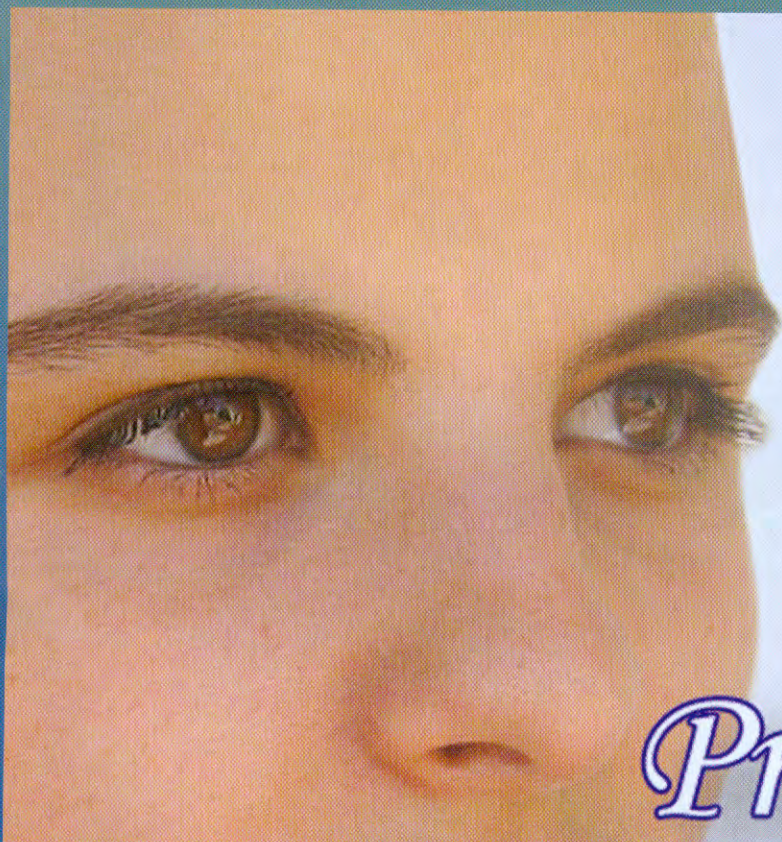
VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

SUBOTICA
HKC »BUNJEVAČKO KOLO«
26. – 28. RUJNA

SRIJEDA – GENERALNA PROBA DJEČJE SMOTRE
ČETVRTAK – III. DJEČJA SMOTRA BUNJEVAČKI PISAMA
PETAK – VII. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA